

**เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ครบ ๗๒ ปี
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๑ เมษายน ๒๕๔๔**

**วารสาร
ข้าราชการ**

ISSN 0125-0906

ปีที่ ๔๖ ฉบับที่ ๓ เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๔๔

บทบรรณาธิการ

ห้องสมุดสำนักงาน ก.พ.
LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

สวัสดีครับ

วารสารข้าราชการฉบับนี้ ขอโน้มรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นที่มาของการมีองค์การกลางบริหารงานบุคคลแห่งแรกของไทย คือ ก.พ.

หลักการสำคัญของการมีองค์การกลางบริหารงานบุคคลคือ ระบบคุณธรรม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ระบบคุณธรรมยังเป็นหลักการที่ยึดมั่นมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันและอนาคตเราคงต้องคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความคุ้มค่า เป็นปรัชญาใหม่ในการบริหารด้วย

มิติใหม่ในราชการ : ประสิทธิภาพคู่กับคุณธรรม จึงเป็นหัวข้อสำคัญของเรื่องต่างๆ ในวารสารข้าราชการฉบับนี้ และมีบทความหลายเรื่องที่น่าสนใจ ทุกเรื่องมุ่งสู่คุณธรรมและประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สาระสำคัญที่สุดคือมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔ ให้มีรางวัลประจำปีแก่ข้าราชการที่มีผลสัมฤทธิ์ของงานดีเด่น สม่่าเสมอ

โปรดติดตาม เริ่มใช้ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ นี้้นะครับ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ
บรรณาธิการ

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

โทร. ๒๘๑-๙๔๕๕, ๒๘๑-๓๓๓๓ ต่อ ๑๑๓๔

ที่ปรึกษา

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์

นายบุญปลุก ชายเกตุ

นายศุภรัชต์ โชติกญาณ

นายสีมา สีมานันท์

นายเฉลิม ศรีผดุง

บรรณาธิการ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางฉันทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก

กองบรรณาธิการ

น.ส.เอมอร อร่ามกุล

นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์

นายเอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์

นายสมพงษ์ เกษตรอำนาญ

นายวรินทร์ สุขเจริญ

นายกำจร หลุยยะพงศ์

นายพรชัย มาลดิติย์

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายพันธุ์เรือง พันธุ์หงส์

พิมพ์ที่

บริษัท พันนา บรรจุกันต์ จำกัด

โทร. ๒๓๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อเผยแพร่งานวิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล

๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ

๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

๔. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

ต้องการให้ข้อเสนอแนะ ตามปัญหา ระเบียบข้าราชการหรือส่งบทความแสดงความคิดเห็น

โปรดส่งไปที่

บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ฉ.พิษณุโลก เขตดุสิต

กท. ๑๐๓๐๐

สารบัญ

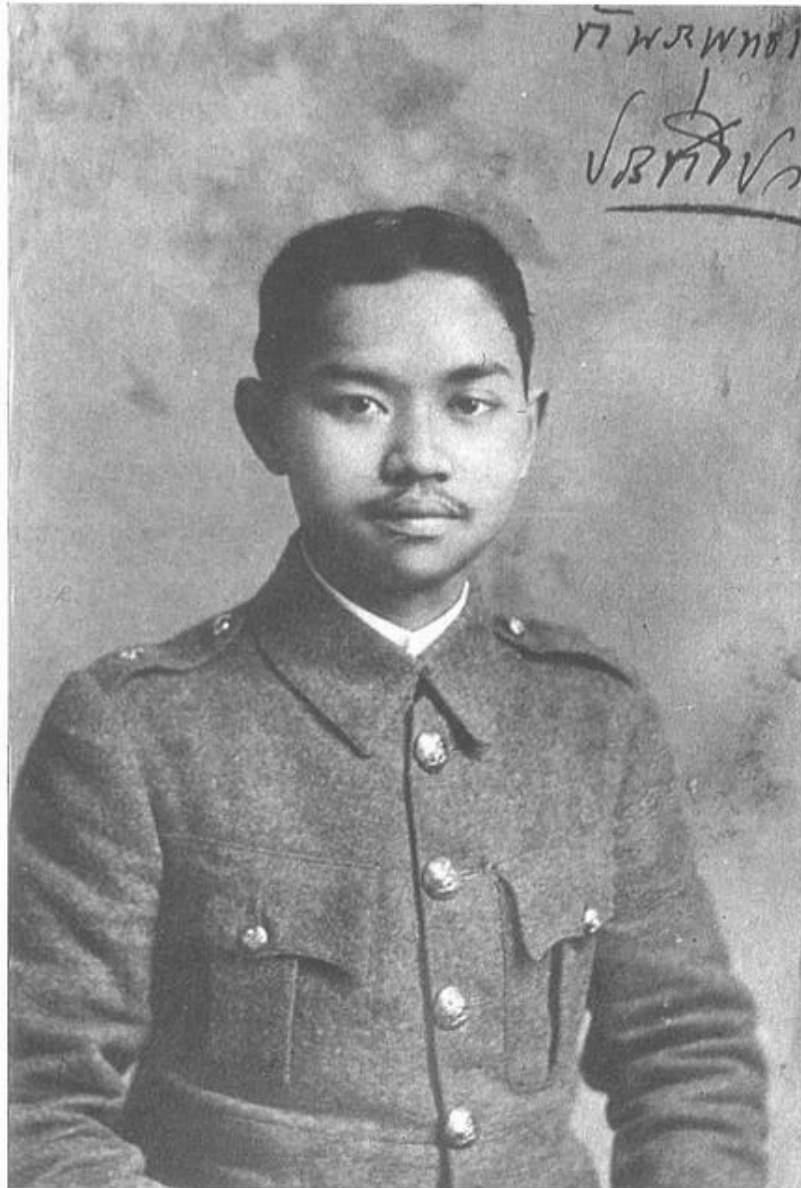
หน้า

บทความ

- พระราชประวัติ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑
ฉันทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก
- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน
- อุดมการณ์และปรัชญาเพื่อสร้างระบบราชการ - ๕
ดร.สุทิน ลิ้มปะชาติ
- สังคมดีไม่มีขาย...อยากได้ต้องร่วมสร้าง
มิชัย ฤทธิพันธุ์ ๑๙
- การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบข้าราชการพลเรือน กับ
อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม ๓๑
กระจำนง ชูลักษณ์
กมลนิกร วรรณศรี
- เรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ
งานราชการ การเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบใหม่ ๔๒
กลุ่มงานโอบอุ้มเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการ
- โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนดรุ่นที่ ๓ ๔๒
กลุ่มงานโอบอุ้มเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการ
- มาทำความเข้าใจภาพรวมของพระพุทธศาสนาสักหน่อยดีไหม ๕๖
เสฐียรพงษ์ วรรณปก

คอลัมน์ประจำ

- คุณค่าใหม่ของข้าราชการฯ ตอน
"ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน" ๖๔
สำนักงาน ก.พ.
- ภาพสู่ข่าว
"ผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๒"
ฉันทิพย์ ๖๗
ฉันทิพย์
- มุม "เพื่อนบุคลากร"
กท. ๗๑
- ท่อไอเสีย ๗๔
เทสไฟ
- รู้ศัพท์รู้แสง ๘๐
"ไกรวิทย์"
- อุทาหรณ์ก่อนทำผิด ๘๑
เอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์
- กฎ ระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้ ๘๗
พงษ์ เจนภักชีวิน
- อินไซด์ราชการ ๙๙
"นวลใจ"

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ฉันทิพย์ จำเดิมเมด็จศึก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์สุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระราชสมภพเมื่อวันพุธ เดือน ๑๑ แรม ๑๔ ค่ำ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๖

* ผู้อำนวยการกลุ่มเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ สำนักงาน ก.พ.

เมื่อพระชนมายุ ๑๒ พรรษา สมควรแก่การโสกันต์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงจัดพระราชพิธีโสกันต์ และพระราชทานพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระนามดำรงพระเกียรติยศเป็นเจ้าฟ้าต่างกรม ทรงพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสุโขทัยธรรมมาธิราช

ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เสด็จออกไปทรงศึกษาวิชา ณ ประเทศยุโรป โดยได้ทรงเข้าศึกษาในวิทยาลัยอีดัน ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมที่ดีที่สุดของประเทศอังกฤษ แล้วทรงศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยทหารบกเมืองวูลิช ในแผนกทหารปืนใหญ่ม้า และทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อปลายปีพุทธศักราช ๒๔๕๖ ทรงรับสัญญาบัตรเป็นนายร้อยตรีกิตติมศักดิ์แห่งกองทัพบกประเทศอังกฤษ และต่อมาทรงศึกษาสำเร็จหลักสูตรเสนาธิการทหารชั้นสูงของประเทศฝรั่งเศส

ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้อภิเษกสมรสกับหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี พระธิดาในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิไลบุรี พระอนุชาองค์สุดท้ายของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี ณ พระที่นั่งวโรภาสพิฆาน พระราชวังบางปะอิน เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๑

เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๗ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติรวม ๙ ปี ๓ เดือน ๔ วัน จากนั้นทรงสละราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

ภายหลังจากทรงสละราชสมบัติแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมราชินีนาถทรงประทับที่ตำบลเวอร์จิเนีย วอเตอร์ ชนบทใกล้กรุงลอนดอน จนกระทั่งเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ ด้วยพระโรคปัจจุบันพระหทัยวาย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญนานัปการประการเพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ ด้วยพระราชหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ดังจะขอนำคำจารึกที่ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ เทอดพระเกียรติคุณของพระองค์ท่าน ความว่า

แผ่นที่ ๒

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๗ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
ทรงดำรงอยู่ในทศพิธราชธรรม
ทรงประกอบพระราชกรณียกิจอันนำประโยชน์สุขอเนกประการมาสู่พสกนิกร
โดยพระปรีชาสามารถและพระราชชั้นติธรรม
ทรงนำประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤตกาลทางเศรษฐกิจ
ทรงปรับปรุงเพิ่มพูนประสิทธิภาพของระบบบริหารบ้านเมือง
ทรงสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาตินานัปการ
โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย
และความผาสุกแห่งสาธารณชน
ทรงเกื้อกูลสงวนรักษาเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมดำรงเอกลักษณ์ของชาติ
โปรดเกล้าฯ อุปถัมภ์บำรุงกิจการทอสมุดและจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร
ทรงตั้งสภากรรมการองคมนตรีอันเป็นรากฐานของกิจการรัฐสภา
ทรงสถาปนาคณะอภิรัฐมนตรี ฟื้นฟูการประชุมเสนาบดีขึ้นในรัชสมัย
โดยพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาเมตตาคุณมุ่งประโยชน์สุขแก่พสกนิกร
ทรงสละพระราชอำนาจแห่งพระมหากษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช
พระราชทานอำนาจอธิปไตยในการปกครองแก่ปวงชน
เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕
และพระราชทานรัฐธรรมนูญถาวรฉบับแรกแห่งพระราชอาณาจักรไทย
เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕
พระเกียรติและพระมหากรุณาธิคุณสถิตสถาพรแผ่ไพศาล
ยังยืนตลอดจรรีวัตินกาลตราบนิรันดร

นอกจากนี้พระราชกรณียกิจที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่เหล่าข้าราชการพลเรือน ล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น คือ พระองค์ท่านทรงวางรากฐานระบบ ข้าราชการพลเรือน อันมีที่มาจากแนวพระราชดำริ ๔ ประการ คือ

๑. ให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดอยู่ภายใต้ระเบียบเดียวกัน
๒. ให้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการโดยเสมอภาคและยุติธรรม
๓. ให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพ
๔. ให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย

จากแนวพระราชดำริดังกล่าว จึงได้มีการร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ พลเรือนขึ้นเป็นครั้งแรก จนได้สำเร็จเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๒ ดัง จะได้กล่าวต่อไปในเรื่อง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน
- อุดมการณ์และปรัชญาเพื่อสร้างระบบราชการ -

บรรณานุกรม

๑. ศิลปากร, กรม พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงเทพมหานคร : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔
๒. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ กรุงเทพมหานคร : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๕
๓. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, เจ้าชีวิต พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๕
๔. ก.พ., สำนักงาน, พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับระบบราชการพลเรือน กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประชาชน จำกัด, ๒๕๓๖

□□□□□

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน - อุดมการณ์และปรัชญาเพื่อสร้างระบบราชการ -

ดร.สุทิน ลีปิยะชาติ*

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อข้าราชการและระบบราชการไทยอย่างหาที่เปรียบมิได้ พระองค์ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน เป็นส่วนสำคัญแห่งที่มาของกำเนิด ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดให้ระบบราชการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เกียรติภูมิ และความโปร่งใสในระดับที่สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริงสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน

นายประวิณ ณ นคร เลขาธิการ ก.พ. ในช่วงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๔ ได้เขียนเรื่องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน ลงในหนังสือพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับระบบข้าราชการพลเรือน พิมพ์โดยสำนักงาน ก.พ. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ สรุปได้ ดังนี้

ก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว การบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนยังไม่มีระเบียบเป็นบรรทัดฐานให้ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการก็ดี การรับเงินเดือนของข้าราชการก็ดี วินัย การลงโทษและการออกจากราชการของข้าราชการก็ดี แต่ละกระทรวงทบวงกรมปฏิบัติกันไปตามระเบียบหรือประเพณีของแต่ละส่วนราชการ โดยไม่มีกฎเกณฑ์กลางกำหนดให้ปฏิบัติอย่างเดียวกันแต่อย่างใด

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว ทรงมีพระราชดำริว่าสมควรที่จะวางระเบียบข้าราชการพลเรือนให้แน่นอนเหมือนกันหมด สำหรับข้าราชการพลเรือนทั่วไป และรับคนเข้ารับราชการแต่เฉพาะผู้มีความรู้ดี เปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ดีเข้ารับราชการ โดยหาวิธีเลือกสรรที่เป็นกลางและยุติธรรม ทั้งนี้ได้ทรงบันทึกพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๙ หลังจากพระเจ้าพระบรมวงศ์เธอกรมพระดำรงราชานุภาพทรงเรียบเรียงระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายตามรับสั่ง ซึ่งเป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากที่สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิจรับสั่งในที่ประชุมอภิรัฐมนตรีสภา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ พระราชบันทึกดังกล่าว มีข้อความตอนหนึ่งว่า

* เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๘ หัวหน้าโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท สำนักงาน ก.พ.

“...เวลานี้การศึกษาเจริญขึ้นมากแล้ว จึงเป็นการสมควรที่จะรับคนเข้าทำราชการแต่เฉพาะผู้ที่มีความรู้ดี ประกอบทั้งเวลานี้ตำแหน่งหน้าที่ราชการก็เต็มหมดมีน้อยไม่พอกับจำนวนคนที่อยากเข้ารับราชการ จึงเป็นการจำเป็นที่จะหาวิธีเลือกพินคนเข้ารับราชการโดยทางเป็นกลาง เป็นยุติธรรม และให้โอกาสกับผู้ที่ได้อุสหาพยายามเล่าเรียน มีความรู้ดี.

อีกประการหนึ่ง การปกครองภายในกระทรวงต่าง ๆ นั้น ไม่มีระเบียบแน่นอนเหมือนกันทุกกระทรวง เห็นว่าควรวางแบบให้คล้ายกันและให้แน่นอนสำหรับข้าราชการพลเรือนทั่วไป เพื่อข้าราชการจะได้รับความยุติธรรมและมีสิทธิหรือหน้าที่ (duty) ต่อราชการเหมือนกันหมดเพื่อให้เป็นการสม่ำเสมอ. ...”

พระราชบัณฑิตดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือนเป็นครั้งแรก อันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพุทธศักราช ๒๔๗๑ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒ ในพระราชบัญญัติฉบับนั้นมีคำปรารภว่า

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่มีพระราชประสงค์ จะทรงวางระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เป็นไปในทางเลือกสรรผู้มีความรู้และความสามารถเข้ารับราชการเป็นอาชีพ ไม่มีกัณฑ์ด้วยการแสวงผลประโยชน์ในทางอื่น ส่วนฝ่ายข้างราชการก็ให้ได้รับประโยชน์ยิ่งขึ้น เนื่องจากความสละพร้อมด้วยข้าราชการซึ่งมีความสามารถและรอบรู้ในวิถีและอุบายของราชการ กับทั้งหน้าที่และวินัยอันตนพึงรักษาเป็นนิตยกาล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราต่อไปนี้”

จากพระราชบัณฑิตและพระบรมราชโองการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือนไว้เป็นหลักสำคัญ ๔ ประการ คือ

หลักประการที่ ๑ ให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดอยู่ภายใต้ระเบียบเดียวกัน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ บัญญัติให้ ข้าราชการพลเรือนที่จะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึงผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมแผ่นดินฝ่ายพลเรือนทั้งหมด (เว้นข้าราชการฝ่ายตุลาการ) และให้รวมทั้งข้าราชการฝ่ายพลเรือนในกระทรวงการทหารด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนทั่วไปอยู่ภายใต้ระเบียบที่แน่นอนเหมือนกันทุกกระทรวงตามพระราชดำริดังกล่าว ซึ่งแม้จะเป็นข้าราชการพลเรือนในกระทรวงการทหาร ก็ให้อยู่ภายใต้ระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ยกเว้นเฉพาะข้าราชการตุลาการซึ่งมีระเบียบแยกออกไปเป็นพิเศษอีกส่วนหนึ่ง

หลักการที่ ๒ ให้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการโดยเสมอภาคและยุติธรรม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ บัญญัติให้ผู้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้องเป็นผู้สอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือนได้ (มาตรา ๑๖) โดยให้วิธีสอบแข่งขัน และให้ผู้สอบได้คะแนนสูงมีสิทธิเข้ารับราชการก่อนผู้ได้คะแนนต่ำ (มาตรา ๑๘) ทั้งนี้ โดยให้กรรมการรักษาพระราชบัญญัติซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการพลเรือนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรและจัดการสอบแข่งขัน (มาตรา ๘) ซึ่งเป็นการสอบรวมให้ทุกกระทรวงทบวงกรมแล้วให้เจ้ากระทรวงของผู้สอบได้ไปบรรจุต่อไป (มาตรา ๑๙) ทั้งนี้ เว้นแต่การบรรจุผู้มีวุฒิหรือลักษณะพิเศษบางประการ กรรมการรักษาพระราชบัญญัติอาจอนุมัติให้บรรจุโดยไม่ต้องสอบแข่งขันก็ได้ เช่น ผู้ได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นต้น (มาตรา ๒๐)

หลักที่ให้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการโดยเสมอภาคและยุติธรรมนี้ ตรงกับหลักการของระบบคุณธรรม (Merit System) ในข้อที่ว่า ให้ถือหลักความรู้ความสามารถ (Competency) และความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Opportunity) ในการบริหารงานบุคคล

หลักความรู้ความสามารถ (Competency) นี้ นอกจากนำมาใช้ในการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการแล้ว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ยังให้ใช้สำหรับการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งข้าราชการอีกด้วย

หลักการที่ ๓ ให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพ

จากพระราชประสงค์ที่จะให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพ โดยไม่มีความกังวลที่จะต้องแสวงหาผลประโยชน์ในทางอื่นมาเลี้ยงชีพ ดังกล่าว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ จึงบัญญัติเป็นหลักประกันให้การรับราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นอาชีพโดย

(๑) ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ (มาตรา ๑๕)

(๒) ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีโอกาสได้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปตามความรู้ความสามารถและอายุราชการ (มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕)

(๓) ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากราชการ (มาตรา ๑๕)

พระราชประสงค์ที่จะให้การรับราชการเป็นอาชีพนี้ ตรงกับ Career System ในหลักวิชาการบริหารงานบุคคล ซึ่งจะมองได้ ๓ ลักษณะ คือลักษณะมั่นคง ลักษณะวัฒนา และลักษณะถาวร

ข้าราชการพลเรือนสามัญ จึงมีสถานภาพถาวร เป็นพวก Career

สำหรับข้าราชการพลเรือนวิสามัญ และเสมียนพนักงาน เป็นผู้ทำราชการเฉพาะการหรือเฉพาะเวลา ไม่มีสถานภาพถาวร จึงไม่ใช่พวก Career

สำหรับข้าราชการฝ่ายรัฐพาณิชย์ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทข้าราชการพลเรือนวิสามัญด้วยนั้น กระทรวงพาณิชย์ไม่ต้องการให้รับราชการเป็นการถาวร ทั้งนี้ ปรากฏตามคำกราบบังคมทูลของเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ว่า

“ข้าราชการรัฐพาณิชย์ คือ รถไฟ ไปรษณีย์โทรเลข นั้น ถ้าจะเปลี่ยนให้มี fixed career แล้ว ติดขัด เพราะว่าการพาณิชย์บางเวลาต้องการคนมาก บางเวลาต้องลดคนโดยด่วน และการที่จะเอาคนที่ไม่ efficient ออกก็จะลำบาก และจะปรับเงินเดือนเข้าหายากนัก”

หลักประการที่ ๔ ให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับวินัยและลงโทษไว้หลายประการ

สำหรับวินัยที่กำหนดให้ข้าราชการต้องถือปฏิบัติ ได้แก่

- (๑) อุทิศเวลาทั้งหมดของตนให้แก่ราชการ
- (๒) รักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว
- (๓) เคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

(๔) ถือประโยชน์ของราชการแผ่นดินเป็นที่ตั้ง

(๕) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการส่วนวินัยที่เป็นข้อห้ามมิให้ข้าราชการปฏิบัติ ได้แก่

๑) ห้ามมิให้อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือแก่ญาติมิตรของตน

๒) ห้ามมิให้เป็นตัวกระทำการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ

๓) ห้ามกระทำการหาผลประโยชน์ใด ๆ อันอาจเป็นทางทำให้เสียความเที่ยงธรรมในตำแหน่งหน้าที่ของตน

๔) ในการปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตนเว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

นอกจากนี้ยังได้บัญญัติให้ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าไม่เห็นพ้องด้วยจะเสนอคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้แต่ต้องเสนอทันที และเมื่อได้เสนอคัดค้านแล้วผู้บังคับบัญชามีได้สั่งถอนหรือแก้ไขคำสั่งที่สั่งไป ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องปฏิบัติตาม

สำหรับโทษผิดวินัยข้าราชการพลเรือนพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ ๔ สถาน คือ

(๑) ไล่ออก

(๒) ลดตำแหน่งหรือลดเงินเดือน

- (๓) ตัดเงินเดือน
- (๔) ดำเนินโทษเป็นลายลักษณ์อักษร

ในการวางรากฐานของระบบข้าราชการพลเรือนบนหลัก ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการผลักดันให้สัมฤทธิ์ผล นับตั้งแต่ได้ทรงมีพระราชดำริให้วางระบบข้าราชการพลเรือนทรงขอคำปรึกษาจากผู้เกี่ยวข้องและผู้รู้ ทรงร่วมพิจารณาร่างระเบียบข้าราชการพลเรือน ทรงรับสั่งถามข้อสงสัยในร่างระเบียบข้าราชการพลเรือน ทรงแนะนำเกี่ยวกับร่างระเบียบข้าราชการพลเรือนจนกระทั่งทรงแก้ไขถ้อยคำในระเบียบข้าราชการพลเรือนเมื่อร่างเป็นพระราชบัญญัติแล้วด้วยพระองค์เอง

ก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ยังไม่ได้ใช้กันเป็นทางการ เพียงแต่มีการแบ่งเรียกข้าราชการเป็น ๒ ฝ่าย คือ “ข้าราชการฝ่ายทหาร” และ “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ซึ่งจะมีคำว่า “ฝ่าย” อยู่ด้วย คำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ซึ่งไม่มีคำว่า “ฝ่าย” เพิ่งจะใช้เป็นทางการ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ขึ้น โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นตามหลัก ๔ ประการ ที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริพระราชทานไว้ดังกล่าวข้างต้น จึงสมควรที่บรรดาข้าราชการพลเรือนทั้งหลายพึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและเทอดทูนว่า

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน

กำเนิด ก.พ. ด้วยปณิธานอันแน่วแน่

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ หลังจากสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตรับสั่งในที่ประชุมอภิรัฐมนตรีสภา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๖๘ เห็นควรให้มีกรรมการสอบคัดเลือกคนเข้ารับราชการว่า

“...บัดนี้ ถึงเวลาแล้วที่จะวางระเบียบการรับคนเข้าทำราชการตามกระทรวงต่าง ๆ และระเบียบการปกครองภายในกระทรวง อนุโลมตามที่เป็นอยู่ในกระทรวงทหารบกเรือ. ทหารบกทหารเรือต้องมีการสอบไล่มานานแล้ว จึงจะเป็นนายทหารได้ ส่วนราชการพลเรือนนั้น ยังไม่มีการกำหนดความรู้อย่างไร. ...”

พระราชดำรินี้ ได้นำไปสู่การปรับปรุงระบบข้าราชการ ซึ่งก่อน พ.ศ. ๒๔๗๒ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ มีอิสระในการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ ไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับราชการ และไม่มีการควบคุมระเบียบข้าราชการพลเรือนเป็นส่วนกลางให้อยู่ในระเบียบมาตรฐานเดียวกัน

หลังจากนั้น ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระยาดำรงราชานุภาพคิดวางระเบียบข้าราชการพลเรือน และในขณะเดียวกันสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตก็ทูลเกล้าฯ ถวายร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษข้าราชการพลเรือน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้น โดยมีพระเจ้าพี่ยาเธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายประดิษฐ สุขุม ทำหน้าที่เลขานุการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาปรับปรุงร่างระเบียบข้าราชการพลเรือน

พร้อมกันนั้น ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการกลางสำหรับรักษาระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้น เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๐ เพื่อดำเนินการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน จัดการสอบเพื่อเลือกสรรผู้สมัครเข้ารับราชการพลเรือน และจัดการศึกษาของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ

หลังจากได้มีการพิจารณาแก้ไขในที่ประชุมเสนาบดีสภาหลายครั้งแล้ว ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ เป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ซึ่งให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒

โดยมีกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเรียกกันย่อ ๆ ว่า “ก.ร.พ.” เป็นผู้รักษาการและดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีมหาอำมาตย์เอก พระเจ้าพี่ยาเธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ เป็นนายกรัฐมนตรี

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เข้ารูปตามระบอบการปกครองใหม่โดยตราเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๔๗๗ จึงมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่ง

เรียกโดยย่อว่า “ก.พ.” เกิดขึ้นแทนกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ ก.ร.พ.

ก.พ. ในยุคเริ่มแรกนี้ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีก ไม่น้อยกว่า ๕ นาย แต่ไม่เกิน ๗ นาย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นด้วยความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรกับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมพิจารณาของ ก.พ. เข้านั่งประชุม เป็นกรรมการด้วย

ก.พ. ชุดแรกดังกล่าวประกอบด้วย ม.จ.วรรณไวทยากร วรวรรณ ม.จ.สกลวรรณากร วรวรรณ เจ้าพระยายมราช เจ้าพระยาศรีธรรมวิเศษ หลวงประดิษฐมนูธรรม นายเรือเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ หลังจากนั้น ก.พ. ก็ได้มีวิวัฒนาการสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยได้มีการประกาศพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนอีกหลายครั้งใน พ.ศ. ๒๔๗๙ พ.ศ. ๒๔๘๒ พ.ศ. ๒๔๘๕ พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๔๙๗ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๕

บทบาท ก.พ. ด้วยสำนึกในหน้าที่

จากพระมหากษัตริย์คุณที่ ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๖๘ ซึ่งทรงเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. จึงได้เป็นคณะกรรมการและหน่วยงานดูแลการบริหารงานบุคคลแก่บรรดา ข้าราชการพลเรือนทั่วประเทศ

ก.พ. ทำหน้าที่ เพื่อสืบทอดพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ ปี ๒๔๗๑ และสำนักงาน ก.พ. ได้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ ก.พ. ในฐานะเป็นหน่วยงานกลาง ในการดูแลด้านบุคคลภาครัฐและพัฒนาระบบราชการของประเทศไทยให้ก้าวไกลทันต่อกระแสโลก

เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการ ประชาชน สังคมและประเทศชาติ จึงขอกล่าวถึงบทบาทในทางสร้างสรรค์ของ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. โดยสังเขป ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดอยู่ภายใต้ระบบเดียวกันซึ่งมีการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเข้ารับราชการโดยยึดหลักความเสมอภาคและยุติธรรม ที่สำคัญคือ ให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพและมีวินัย โดยให้ ก.ร.พ. มีหน้าที่ดำเนินการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดหลักสูตร และจัดการสอบเพื่อเลือกสรรผู้สมัครเข้ารับราชการพลเรือน พิจารณานุมัติให้บรรจุบุคคลบางจำพวกเข้ารับราชการโดยไม่ต้องสอบและกำหนดหลักสูตรสอบเลื่อนข้าราชการชั้นราชบุรุษขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร พิจารณาคุณสมบัติและความสามารถของผู้ออกจากราชการแล้ว เพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการอีก และจัดการศึกษาของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

ต่อมาเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ก.พ.มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นหลายประการ คือ นอกจากมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันวิธีใดส่วนพิจารณาและอบรมข้าราชการพลเรือน และจัดการศึกษาของนักเรียนรัฐบาลฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปเล่าเรียนในต่างประเทศ แล้วยังมีหน้าที่ในการดูแลระบบจำแนกตำแหน่งและรวมอำนาจการบริหารงานบุคคล ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดเงินเดือนขั้นต่ำและขั้นสูงของตำแหน่งต่าง ๆ
๒. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์
๓. ออกข้อบังคับกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในพระองค์
๔. ออกข้อบังคับกำหนดเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น กับตำแหน่งหลักที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
๕. กำหนดวิธีคัดเลือกในตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ซึ่งมีอาจบรรจุจากผู้สอบแข่งขันได้
๖. สอบสวนพิจารณาการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีและปลัดกระทรวง
๗. พิจารณานุมัติการย้ายข้าราชการ
๘. สอบสวนคุณสมบัติของผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วเพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการอีก
๙. พิจารณาสอบยกเว้นให้ผู้ขาดคุณสมบัติ สมัครเข้าสอบแข่งขันได้
๑๐. จัดการสอบแข่งขันผู้สมัครเข้ารับราชการ
๑๑. อนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน ๑ ชั้น
๑๒. พิจารณานุมัติให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมอง หรือหย่อนความสามารถ
๑๓. ออกข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน และการออกจากตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์

๑๔. อนุมัติให้บรรจุข้าราชการพลเรือนวิสามัญ
๑๕. อนุมัติให้ไล่ออกจากราชการ
๑๖. รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการพลเรือน

หลังจากนั้นอีก ๓ ปี ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๙ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๗๙ เพื่อดูแลระบบจำแนกตำแหน่งรวมทั้งจำแนกชั้นยศกำหนดจำนวนอัตราเงินเดือนของข้าราชการ และกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปยังกระทรวง ทบวง กรม ให้มากขึ้น กล่าวคือ มีผลให้หน้าที่ของ ก.พ. เปลี่ยนแปลงไป ๒ ประการ ได้แก่

ประการแรก เปลี่ยนระบบกำหนดเงินเดือนข้าราชการจากที่เคยกำหนดตามตำแหน่งมากำหนดตามชั้นซึ่งกำหนดให้มีประจำตัวข้าราชการเป็นชั้นจัตวา-ตรี-โท-เอก และชั้นพิเศษ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามชั้นที่กำหนด

ประการที่สอง กระจายอำนาจปฏิบัติการในการบริหารงานบุคคลไปยังกระทรวง ทบวง กรมให้มากขึ้น โดย ก.พ. มีบทบาทหน้าที่เน้นหนักไปในทางออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ส่วนการพิจารณาอนุมัติและปฏิบัติการบางอย่างได้กระจายอำนาจไปให้กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด เช่น การสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือน ซึ่งเดิมให้ ก.พ. จัดการเอง เปลี่ยนใหม่เป็นให้ อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.กรม และ อ.ก.พ.จังหวัด เป็นผู้จัดสอบ ส่วน ก.พ.เพียงแต่กำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบ สำหรับการเลื่อนเงินเดือนในกรณีพิเศษเกิน ๑ ชั้นและการบรรจุข้าราชการวิสามัญ ซึ่งเดิมให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติ เปลี่ยนใหม่เป็น ก.พ. ออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ

ต่อมาเมื่อใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้กำหนดให้การพิจารณาให้ข้าราชการออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมีวามหวง หรือหย่อนความสามารถ และการพิจารณาไล่ออกจากราชการ ซึ่งเดิม ก.พ. เป็นผู้พิจารณาทุกชั้น เปลี่ยนคงให้ ก.พ.พิจารณาเฉพาะชั้นพิเศษและชั้นเอก ส่วนชั้นโทและชั้นตรี ให้ อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณา ชั้นจัตวา ให้ อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.จังหวัดพิจารณา แต่การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการเกินกว่า ๒ อันดับ ให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติอีก

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๕ กลับให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายประการ เช่น การจัดการสอบแข่งขันวิชาข้าราชการชั้นจัตวา และชั้นตรี ให้ ก.พ. ดำเนินการเอง การไล่อและปลดข้าราชการออกจากราชการให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาทุกชั้น การให้ข้าราชการออกจากราชการฐานหย่อนความสามารถ ให้ ก.พ. พิจารณาสำหรับชั้นเอกและชั้นพิเศษ นอกจากนี้ ก.พ.ยังได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น การพิจารณาจัดส่วนแบ่งราชการ และการตั้งอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ เป็นต้น

หลังจากนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้กำหนดให้ ก.พ. มี

หน้าที่ดำเนินการรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการ กำหนดหลักสูตรวิธีการสอบตลอดจนจัดการสอบแข่งขัน วิชาข้าราชการชั้นจัตวา และชั้นตรี สอบชิงทุนรัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ดูแลจัดการศึกษา นักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ พิจารณาสอบยกเว้นให้ผู้ขาดคุณสมบัติบางประการมีสิทธิสมัคร เข้ารับราชการได้ กับพิจารณาทกลงให้กระทรวงเจ้าสังกัด วางข้อบังคับมิให้แต่งตั้งสตรีในบางตำแหน่ง

ต่อมาเมื่อใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้กำหนดให้ ก.พ. มี หน้าที่ตีความและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ อันเกิดขึ้นจากการใช้บังคับระเบียบข้าราชการพลเรือนรายงาน นายกรัฐมนตรี เพื่อจะได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง พิจารณากำหนดให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ มี ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง รองอธิบดี รองปลัดกระทรวง กำหนดเทียบเงินเดือนข้าราชการตุลาการ ทหาร และข้าราชการพลเรือน เพื่อการโอนหรือบรรจุกลับเข้ารับราชการพลเรือน อนุมัติให้บรรจุผู้ออกจาก ราชการแล้วกลับเข้ารับราชการอีกในกรณีที่ให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิม พิจารณาสอบสวนเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิเข้ารับราชการ พิจารณาอนุมัติให้เลื่อนอันดับเงินเดือนโดยให้ ได้ รับเงินเดือนเกินกว่าขั้นต่ำของอันดับ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก ให้ออก เพื่อ เสนอนายกรัฐมนตรีสั่งการ

เมื่อมีการปฏิวัติเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงได้โอนหน้าที่พิจารณาการจัดแบ่ง ส่วนราชการและการอนุมัติให้บรรจุบุคคลในอัตราว่าง ไปให้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารที่คณะรัฐมนตรี ตั้งขึ้น

เมื่อปี ๒๕๑๒ มีนัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือ แม้จะยังคงดำรงชั้นยศ คือชั้นจัตวา-ตรี-โท-เอก และชั้นพิเศษไว้ แต่มิได้ให้ความสำคัญมากนัก โดยใช้ตำแหน่งเป็นหลัก

ในปี ๒๕๑๘ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายอย่าง ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบชั้นยศ (RC : Rank Classification) เป็นระบบจำแนกตำแหน่ง (PC : Position Classification) เป็นการแก้ไขปัญหาเดิม ของระบบ PC ที่มีความยุ่งยากในการหมุนเวียนสับเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่ง เพราะสมัยนั้นมีตำแหน่ง มากแล้ว มีวิธีการทำให้คล่องตัวยิ่งขึ้น มีการกำหนดบัญชีเงินเดือนล่วงหน้า มีการทดลองการปฏิบัติ หน้าที่ราชการ และมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้บริหารระดับสูง สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด เรื่องหนึ่ง คือ เน้นการพัฒนาข้าราชการและเสริมสร้างวินัยข้าราชการ และสุดท้ายให้มีการร้องทุกข์ กรณีข้าราชการมีความคับข้องใจด้วย

จนกระทั่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีมาตรการปรับปรุง ระบบราชการและระบบข้าราชการหลายประการ ดังเช่น การควบคุมโครงสร้างส่วนราชการและจำนวน ข้าราชการ การปรับวิธีปฏิบัติราชการให้สั้น คล่องตัว และทันสมัย มีการปรับปรุงองค์ประกอบและ บทบาทหน้าที่ ก.พ. และ อ.ก.พ. การกระจายและมอบอำนาจการบริหารงานบุคคล การตรวจสอบการ กำหนดตำแหน่งและใช้ตำแหน่งในส่วนราชการ สำหรับเรื่องเงินเดือนและค่าตอบแทนนั้น ได้มีการปรับปรุง

อัตราเงินเดือนใหม่ ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่แต่ละตำแหน่งผูกกับเงินเดือนเพียงระดับเดียว เป็นสามารถมีได้หลายอันดับเงินเดือน และได้มีการกำหนดให้มีเงินประจำตำแหน่ง (บริหารวิชาชีพ เชี่ยวชาญ เฉพาะ)

สำหรับบทบาทหน้าที่ของ ก.พ. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน แบ่งหน้าที่หลักของ ก.พ. ออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. บทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำต่อคณะรัฐมนตรี
๒. บทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้จัดการบริหารงานบุคคลของรัฐบาล
๓. บทบาทหน้าที่ในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมและรักษาความเป็นธรรมในราชการ

จากการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นเสาเข็มหลักที่แน่นแฟ้น มั่นคง ก่อให้เกิดการพัฒนาปรับเปลี่ยน สอดคล้องตามกาลเวลาและยุคสมัย จนวันเวลาผ่านไป ๗๐ กว่าปีแล้ว จนกระทั่งสำนักงาน ก.พ. ในปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ ดังนี้

จะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งเร้าให้ระบบราชการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เกียรติภูมิ และความโปร่งใสในระดับที่สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

สำนักงาน ก.พ. ในยุคปัจจุบันได้เน้นบทบาทความเป็นองค์กรวิชาการเพื่อเป็นหลักในการให้ คำปรึกษาแนะนำด้านการบริหารงานบุคคลต่อรัฐบาล ปรับบทบาทหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดเล็กแต่มี ประสิทธิภาพ ที่เรียกกันว่า จี๋วแต่แจ๋ว ปฏิรูประบบบริหารงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ แก้ปัญหาบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน รวมทั้งเน้นการกระจายอำนาจ ในด้านวินัยให้สิ้นสุดลงที่กระทรวง โดยไม่ต้องส่งผ่านมายังสำนักงาน ก.พ. และในการกำหนดตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา มอบอำนาจให้กรม เป็นผู้ดำเนินการ

นอกจากนั้น ยังเน้นหนักในด้านการพัฒนาบุคลากรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ ๘ ซึ่งเน้น คน เป็นศูนย์กลางการพัฒนา จึงเกิดการพัฒนาศมรรถนะของข้าราชการ ในภาพรวมแต่ละกระทรวงแทนที่จะมองเพียงระดับกรมดังที่ผ่านมา และต้องพัฒนาแก้ไขระบบงานต่างๆ ที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานบุคคล ซึ่งได้ทดลองนำร่องในกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเบื้องต้น

เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในโลกยุคไร้พรมแดน จึงต้องปรับตัวปรับสภาพให้เข้ากับโลกยุคโลกาภิวัตน์โดยได้จัดให้มีการปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศ การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ และการพัฒนาผู้นำในระบบราชการไทย

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจภาระดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อระบบราชการซึ่งไม่อาจนิ่งเฉยได้ สำนักงาน ก.พ. ในยุคปัจจุบันจึงได้ดำเนินการให้มีโครงการ ส่งเสริมประสิทธิภาพส่วนราชการ โครงการราชการเพื่ออนาคต โครงการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ

ในขณะเดียวกันก็ได้มีการสนับสนุนให้มีการบริหารงานบุคคลรับกับประชาธิปไตยเพื่อประชาชน เช่น การดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน พุทธศักราช ๒๕๕๐ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม การจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม การจัดทำและเผยแพร่ค่านิยมสร้างสรรค์ โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โครงการประเทศไทยใสสะอาด และแผนปฏิบัติการราชการใสสะอาด

ตัวอย่างการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การปรับบทบาทภารกิจของส่วนราชการ จำแนกเป็นกลุ่มกระทรวงเศรษฐกิจ กลุ่มกระทรวงด้านสังคม และกลุ่มด้านนโยบายการบริหารและการกำกับตรวจสอบ การจัดตั้งองค์การมหาชน ระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในส่วนราชการ การพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ การปรับปรุงการบริการประชาชน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับตัวอย่างการดำเนินการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล ได้แก่ มาตรการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ : ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด การจัดระบบนักบริหารระดับสูงเพื่อได้นักบริหารที่มีคุณภาพและมีความเป็นกลางทางการเมือง การปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน ซึ่งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการ โดยใช้หลักการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทนตามผลงานและผลสัมฤทธิ์ คือจ่ายให้กับ “งานที่เกิดผลดีขึ้น” หรือ “งานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น” และมีการให้เงินรางวัลประจำปีด้วย เป็นต้น

ทั้งนี้ การปฏิรูประบบราชการและปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลจำเป็นต้องคำนึงถึงจริยธรรมของข้าราชการเป็นสำคัญ สำนักงาน ก.พ. จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ โดยได้ก่อตั้งศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

สำนักงาน ก.พ. ได้มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายในการทำงานในแวดวงราชการตลอดจนส่งเสริมงานด้านสตรี และถือกำเนิดสมาคมนักบริหารสตรีขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสำหรับข้าราชการสตรีด้านวิชาการและการพบปะสังสรรค์ในระดับบริหาร

ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่า สำนักงาน ก.พ. และทุกส่วนราชการมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาระบบราชการไทยและการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้ก้าวไกลให้ทันโลก สอนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้ ที่ทรงวางรากฐานระบบข้าราชการพลเรือน ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อข้าราชการ ระบบราชการ และสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่องยั่งยืนสืบไป

๐๐๐๐๐

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ครบ ๗๒ ปี สำนักงาน ก.พ.

ดร.สุทิน ลีปิยะชาติ
วรรณพร สุทธปริดา

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ
ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกครบ ๗๒ ปี สำนักงาน ก.พ. พ.ศ. ๒๕๔๔

การจัดทำเหรียญกษาปณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากการริเริ่มของคุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ.
โดยสำนักงาน ก.พ. ได้ขอความร่วมมือจากกระทรวงการคลังจัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ครบ ๗๒ ปี เพื่อ
เป็นการเทอดพระเกียรติ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงวาง
รากฐานระบบข้าราชการพลเรือนโดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒ ซึ่งเมื่อนับถึง
วันข้าราชการพลเรือน ๑ เมษายน ๒๕๔๔ ก็ครบรอบ ๗๒ ปีพอดี

กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้ดำเนินการจัดทำจำนวน ๑ ชนิดราคา คือ
เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล) ชนิดราคา ๒๐ บาท

- ประเภทธรรมดา จำนวนผลิตไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญ
- ประเภทขีดเงา จำนวนผลิตไม่เกิน ๕,๐๐๐ เหรียญ

กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้กำหนดราคาจำหน่าย/จ่ายแลก ไว้ดังนี้

- ประเภทธรรมดา จำหน่ายราคาเหรียญละ ๒๐ บาท
- ประเภทขีดเงา จำหน่ายราคาเหรียญละ ๒๐๐ บาท

อนึ่ง การที่ราคาจำหน่ายของเหรียญกษาปณ์ประเภทขีดเงากำหนดไว้สูงกว่าราคาหน้าเหรียญ เนื่องจาก
เหรียญกษาปณ์ประเภทขีดเงามีต้นทุนการผลิตสูงและต้องใช้เวลาประณีตในการจัดทำมากกว่าเหรียญกษาปณ์
ประเภทธรรมดา

และได้เริ่มจ่ายแลกตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ โดยประชาชนผู้สนใจสามารถแลกได้
ณ สถานที่จ่ายแลก ดังนี้

ส่วนกลาง แลกได้ที่หน่วยจ่ายแลกเหรียญเหรียญกษาปณ์ สำนักบริหารเงินตรา กรมธนารักษ์ ใน
พระบรมมหาราชวัง และร้านสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก กรุงเทพฯ

ส่วนภูมิภาค แลกได้ที่สำนักงานคลังจังหวัด และศาลธนารักษ์จังหวัดเชียงใหม่

● สังคมดี ไม่มีชาย ...

อยากได้ต้องร่วมสร้าง

มีชัย ฤชุพันธุ์

บทนำ

“สังคมดีไม่มีชาย ... อยากได้ต้องร่วมสร้าง” การร่วมสร้างเพียงอย่างเดียวคงไม่พอ ต้องร่วมสู้ด้วย เพราะถ้าเราไม่สู้ สิ่งที่เกิดขึ้นจะไม่เปิดโอกาสให้เราไปร่วมสร้างได้ ได้ฟังข่าวด้วยความตระหนกว่าเขาหาเสียงกัน แย่งชิงอำนาจกันอย่างรุนแรง ด้วยวิธีการเอายาบ้าไปเป็นอุปกรณ์ซื้อเสียง ใช้ยาบ้าเป็นค่าจ้างในการทำลายคู่แข่ง เป็นค่าจ้างในการซื้อเสียง คนที่คิดอย่างนั้นได้เป็นคนที่ไม่เหลือทริโอต็ปปะอยู่ในใจแล้ว หากคนอย่างนั้นได้รับเลือกตั้งเข้าไป พวกเราจะไม่มีโอกาสได้สร้างอะไรเลยเพราะเราจะต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของคนที่ไม่มีความดีเหลืออยู่ คนที่คิดทำอย่างนั้นได้คือคนที่ทำอะไรก็ได้ เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่สู้เสียตั้งแต่ก่อนที่เขาจะเข้ามา เราจะไม่มีโอกาสได้สร้าง ไม่มีโอกาสที่จะทำบ้านเมืองให้ดีขึ้น แม้แต่เพียงเท่ากระผีกริน

ท่านเคยสังเกตเห็นบ้างไหมว่า ตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ทศคนคิดที่มีต่อรัฐ ต่อผู้ใช้อำนาจรัฐ และต่อส่วนราชการคือตัวมารร้ายในสังคมที่ต้องขจัด ต้องสกัดกั้น และต้องตอมมิให้เติบโต กลไกที่สร้างไว้ตามรัฐธรรมนูญนั้นอยู่บนพื้นฐานของความไม่ไว้วางใจรัฐ ไม่ไว้วางใจอำนาจรัฐ และไม่ไว้วางใจผู้ใช้อำนาจรัฐนั้น อาจเกิดจากความรู้สึกสะสมที่เกิดขึ้นต่อองคาพยพที่ประกอบกันเป็นรัฐมานาน โดยที่ไม่มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข เมื่อมีโอกาสทำรัฐธรรมนูญใหม่ จึงได้ใส่ความรู้สึกตรงนั้นลงไปให้หมด สร้างกลไกต่างๆ ที่จะไปขจัดการเติบโตของรัฐ ขจัดดุลพินิจ ขจัดการใช้อำนาจทั้งหลายทั้งปวง และในขณะเดียวกันก็สร้างให้เกิดความรู้สึกขึ้นมาด้วยว่า อะไรก็ตามที่เป็นระบบราชการคือ ตัวถ่วงความเจริญ ขาดความคิดริเริ่มใหม่ ขาดความเป็นอิสระ ขาดประสิทธิภาพโดยสิ้นเชิง การสร้างองค์กรต่างๆ ขึ้นตามรัฐธรรมนูญ จึงอยู่บนพื้นฐานของหลัก ๒ ประการ คือต้องเป็นองค์กรอิสระ และ จะต้องอยู่นอกระบบราชการ

เวลานี้เราคงได้ยินได้ฟังคำว่านอกระบบราชการ ถิ่น ราชการทั้งหลายเริ่มจะแปรสภาพจากส่วนราชการออกไปเป็นหน่วยงานนอกระบบราชการเรียกกันว่า

*อดีตประธานวุฒิสภา

องค์การมหาชน มหาวิทยาลัยจะไปเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ไม่ใช่ส่วนราชการ หน่วยงานทั้งหลายที่จะตั้งขึ้นใหม่จะเป็นหน่วยงานที่ไม่ใช่ส่วนราชการ อะไรที่เกี่ยวข้องกับรัฐ ใกล้ชิดกับรัฐจะถูกตัด ถูกทอนออกไป รัฐวิสาหกิจจะเริ่มเปลี่ยนสภาพจากรัฐวิสาหกิจให้ไปเป็นอะไรก็ไม่ทราบแต่ยังเป็นของรัฐอยู่ และบอกว่าประชาชนจะมีส่วนร่วม ทั้งหมดถ้าสรุปรวมกันจะพบว่าเรากำลังแตกกระจายสิ่งที่ครั้งหนึ่งเคยเรียกว่าประเทศและรัฐออกเป็นเสี่ยงๆ ด้วยความไม่ไว้วางใจรัฐ และคนที่ใช้อำนาจรัฐ

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นไม่ใช่เพราะไม่มีมูล มูลนั้นมีอยู่ เพราะว่าอะไรที่เป็นของรัฐ อะไรที่ทำในระบบของรัฐ ทำโดยระบบของทางราชการแล้ว มักจะอู้ย้อย และขาดความเป็นเจ้าของ ขาดคนที่จะคอยดูแลเอาใจใส่ เพราะฉะนั้นจึงเป็นไปตามบุญตามกรรม ถ้าจะดีเพราะว่าโดยสภาพมันจะดี เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำให้สังคมดี องค์กรทั้งหลายที่ใช้อำนาจบริหารและอำนาจรัฐ จะต้องได้รับการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนที่ให้เป็นเบื้องต้นเสียก่อน

สังคมที่ดีควรเป็นอย่างไร ถ้าจะสรุปโดยลักษณะภาษาธรรมดาไม่เป็นภาษาวิชาการ พอสรุปได้ ๑๐ ประการ คือ

๑. สังคมที่ดีจะต้องเป็นสังคมที่มีระเบียบวินัย บ้านเราทั้งหมดที่แย่ ไม่ว่าจะทำอะไรก็แย่ ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่คุ้มทุน ทำอะไรก็เสียหายไปหมด ก็เพราะความไม่มี

ระเบียบวินัย เริ่มตั้งแต่ในหน่วยราชการของเราเอง หากท่านเป็นผู้บริหารระดับสูง ลองทบทวนที่ทำงานของท่าน แล้วลองสำรวจว่าในหน่วยงานของเรามีความเป็นระเบียบวินัยมากน้อยแค่ไหน การทำงานถูกต้องตรงตามระเบียบ ตรงตามวินัยมากน้อยแค่ไหน คนในหน่วยงานของท่านลองสอบถามดู รู้บ้างหรือไม่ว่าทางราชการมีระเบียบว่าอย่างไรในการทำงาน มีวินัยว่าอย่างไร เชื่อว่าเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์จะตอบได้ ถ้าเพิ่งเข้ามาอาจจะยังพอตอบได้ เพราะตอนสอบเข้ามาคงต้องท่องระเบียบวินัยหรือกฎเกณฑ์เหล่านั้นอยู่ แต่ถ้าคนนั้นทำงานมาแล้วเกิน ๓ ปี จะลืมหมด การทำงานคงทำไปตามความเคยชินหรือทำไปตามที่เขาทำๆ กันมา

๒. การเคารพกฎ กติกาของสังคม ความไม่มีระเบียบวินัยนำไปสู่การไม่เคารพกฎ กติกา กฎ กติกาไม่ว่าอย่างไรไม่สำคัญเท่าเราอยากทำอะไร เข้าตำราที่ว่า “ทำได้ตามใจคือไทยแท้” เมื่อคนในสังคมไม่เคารพกฎ กติกาของสังคม สังคมจะอยู่ได้อย่างไร สังคมอยู่ได้ไปแกนๆ สุด แต่ว่าใครมีอำนาจวาสนา มีอิทธิพล บารมีในด้านใด ก็ใช้อำนาจวาสนา บารมี อิทธิพลในด้านนั้น เพื่อให้ทำตนหลุดพ้นจากการต้องปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม จริงๆ จะโทษผู้คนเสียทีเดียวทั้งหมดก็ไม่ได้ เราคงจะต้องยอมรับว่ากฎ กติกาของสังคมไทยเรานั้นออกกันมาอย่างมืดฟ้ามัวดิน เข้าทำนองฝนพ่นปี ใครคิดอะไรได้กันคนละอย่างก็ออกกันมา โดยไม่คิดเลยว่า

คนเขาทำตามนั้นได้ไหม เราจะบังคับให้คนทำตามนั้นได้ครบถ้วนหรือไม่ ไม่เคยมีการสำรวจว่ากฎ กติกาเดิม ๆ ที่ออกมาใช้นั้นยังใช้ได้อยู่หรือไม่ หรือได้เคยมีการใช้กันหรือไม่ และจะทิ้งเอาไว้ทำไม

เวลาที่จะออกกฎ กติกาได้ออกมา ถ้ามีใครไปถามว่าทางราชการพร้อมเพียงใดในการบังคับการตามกฎ กติกานั้น ๆ ทางราชการจะยืนยันเป็นมั่นเหมาะว่าพร้อม ถ้าสอบถามไปว่าพร้อมอย่างไรจะตอบว่าเรามีเจ้าหน้าที่ระดับ ๖ ระดับ ๗ เตรียมงานเรื่องนี้อยู่ ๒-๓ คนแล้ว งบประมาณกำลังจะขอ และเมื่อกฎหมายออกมา เราจะตั้งกองจะมีคนอย่างน้อย ๓๐ คน กฎหมายที่ใช้บังคับคนทั่วประเทศ มีรายละเอียดมากมายมหาศาล ๑ ใน ๓ ของ ๓๐ คนนั้นจะเป็นคนที่รู้เรื่องกติกาของกฎหมายนั้นจริง ๆ อีก ๒๐ คนจะเป็นหน่วยสนับสนุน อีก ๑๐ คนนั้น จะเป็นคนที่จะสาละวนกับการปรับตำแหน่งของตัวขึ้นไปเป็นผู้อำนวยการกอง หรือเป็นอธิบดีในที่สุด แล้วพอขึ้นไปถึงตรงนั้นแล้ว ก็หมดเวลาที่จะมาศึกษากติกาที่ตัวออกไว้ คนถัด ๆ ไปจะรู้เป็นข้อมูลระดับรอง ๆ และในที่สุดก็ลืมไปว่า เรานอกกฎหมายนั้นมาทำไม

ที่สำคัญคือ เมื่อกติกา มีมาก กำลังเจ้าหน้าที่มีน้อย งบประมาณมีไม่พอเพียง เราทำเท่าที่จะทำได้ การทำเท่าที่จะทำได้คือไปพบที่ใดขวางหูขวางตา แข็งขืนมากก็จับ คนก็เกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า กติกาของสังคมมีเอาไว้เพียงเพื่อให้รู้ที่บ้านเมืองเรามีกติกาไม่น้อยหน้าประชาชาติทั้งหลายในโลก ส่วนการปฏิบัติให้เป็นไปตาม

กติกาหรือไม่นั้น จะมีนโยบายสั่งลงมาเป็นระยะ ๆ ว่า ภายนี้จะเอาเรื่องนี้ ภายนั้นจะเอาเรื่องนั้น กติกาเหล่านั้นจึงเป็นอุปกรณ์ที่สอนใจคนในสังคมว่าไม่ปฏิบัติตามกติกาก็ไม่เป็นไร นอกจากนั้น ๆ เขาเอาจริงก็ค่อยระมัดระวังแล้วกัน นั่นคือการทำลายสังคมโดยทางอ้อม

เรามีกติกามากมายมหาศาลที่คนนั่งทับเอาไว้แล้วไม่ปฏิบัติ ถามว่าเลิกเสียได้ไหม ทุกคนจะตอบว่า ไม่เป็นไร ไม่เห็นจะเสียหายอะไร มันก็อยู่ของมันอยู่อย่างนั้น แปลว่าเรายอมรับว่า ถ้าสังคมไม่ปฏิบัติตามกติกาบ้างไม่เป็นไร トラบเท่าที่ผู้บังคับบัญชายังไม่ได้สั่งให้เอาจริงเอาจังกับเรื่องเหล่านั้น

เราออกกติกามากเสียจนกระทั่งบางครั้ง เราต้องย้อนกลับไปถามว่า เขาออกมาทำไมเพื่อประโยชน์อะไรบางอย่างเท่านั้นใช้ไหม หรือออกมาเพื่อพิทักษ์ประชาชน คุ่มครองสิทธิ คุ่มครองประโยชน์ได้เสียหรือความปลอดภัยของประชาชน ตัวอย่าง फिल्मกรองแสงรถยนต์ ออกมาหลายปีแล้ว แต่วางเฉยเพราะรู้ว่าสิ่งที่ออกมานั้นทำไม่ได้ วันดีคืนดีจะบอกให้เปลี่ยนฟิล์มทั่วประเทศก็ทำไม่ได้ อยากทำห rokok เพราะบริษัทจะได้กำไรดี เปลี่ยนฟิล์มทันทีได้เงิน ๓-๔ พันล้านบาท แต่ยังไม่อาย ๆ อยู่ เลยอดผ่อนออกไปอีก เป็นปี ๆ ไป พอครบปีหน้าจะเกิดปัญหาอย่างเดียวกัน เพราะระหว่างนี้จนถึงวันที่จะครบปีหน้าเรายังไม่ได้ทำอะไร ใครซื้อรถใหม่แทนที่จะบอกว่า ณ วันนั้นต้องติดฟิล์มไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ แล้วบริษัททั้งหลายต้องห้ามมีฟิล์มเกินกี่เปอร์เซ็นต์ เราก็กินไม่ได้

ทำอะไร พอถึงเวลาปีหน้าเรามาเจอกันใหม่ ลักษณะของกฎ กติกาของสังคมอย่างนี้จึงเป็นเครื่องกระตุ้นให้คนไม่ต้องปฏิบัติตามกฎ กติกา แล้วกลายเป็นสังคมที่เลวร้ายในที่สุด

๓. คนในสังคมต้องรู้จักสิทธิโดยคิดถึงหน้าที่ควบคู่กันไป เวลาที่รัฐธรรมนูญออกมาใหม่ ทุกคนจะถามเป็นเสียงเดียวกันว่า เรามีสิทธิอะไรเพิ่มขึ้นอีกบ้าง เคยมีใครได้ยินใครถามบ้างไหมว่าเราต้องมีหน้าที่อะไรเพิ่มขึ้นอีกบ้าง เมื่อกำหนดว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ที่จะต้องไปใช้สิทธิ มีเสียงโวยวายกันว่า เป็นสิทธิของฉันจะไปใช้หรือไม่ใช้ ทำไมต้องบังคับให้เป็นหน้าที่ เราไม่ได้ตระหนักเลยว่าการใช้สิทธินั้น ถ้าวางแต่จะทำความเสียหายให้กับสังคม หรือทำความเสียหายให้กับคนอื่น แม้แต่ประมวลกฎหมายแพ่งยังไม่ยอมรับนับถือสิทธิอย่างนั้น การใช้สิทธิต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายให้กับผู้อื่น การไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งเสียหายต่อสังคมทั้งสังคม โดยส่วนรวม เสียหายต่อระบอบประชาธิปไตย และเมื่อเอาเข้าจริง เราจะพบว่าคนที่สนใจแต่สิทธิโดยไม่คำนึงถึงหน้าที่นั้น ไม่ใช่คนที่ไม่มีความรู้ ส่วนไม่น้อยทีเดียวที่เป็นคนมีความรู้ระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ลองดูตัวอย่างคนที่ไปสมัครรับเลือกตั้งแล้วสมัครไม่ได้เพราะไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งที่แล้วเป็นคนที่มีความรู้สูงทั้งสิ้น

๔. จะต้องสามารถรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของตน และไม่ทอดทิ้งสิ่งดีงาม

เพื่อจะวิ่งตามความทันสมัยโดยไม่สนใจภูมิปัญญาเดิมของตน เราจะพบว่าเราวิ่งก้าวตามโลกอย่างรุนแรง รวดเร็ว คนที่สามารถวิ่งก้าวตามไปได้ดีกว่าตัวเก่งแล้ว และหันกลับมามองเพื่อนพ้องที่อยู่ในบ้านเมืองเดียวกันด้วยสายตาอันดูหมิ่นถีนท้อแคลน แต่ความจริงคนที่อยู่ข้างหลังไม่ใช่คนโง่เง่าหรอก เขาอาจจะยังยึดวัฒนธรรมของไทย ภูมิปัญญาของไทย มีความพอใจในสิ่งที่พึงหาได้ภายในประเทศ มีความเพียรพ้อในเศรษฐกิจ คนที่วิ่งไปข้างหน้าแล้วดีกว่าเก่ง เราจะพบว่าล้มระเนระนาดกันเป็นแถว เพราะนึกว่าเก่งนั้นมีได้เก่งจริง มีอะไรต่ออะไรซ่อนเงื่อนอยู่ ข้างหน้าเป็นจำนวนมากวิ่งไปแล้วหันกลับมาไม่ทัน จึงพากันตกหลุม ตกเหวไปเป็นส่วนใหญ่ ที่เหลืออยู่ในเวลานี้ก็ง่อยเปลี้ยเสียขา

๕. สังคมต้องรู้จักแยกแยะภาระหน้าที่และบทบาทเพื่อที่จะยอมรับนับถือเหตุและผลของกันและกัน ถ้าเราไม่รู้จักแยกแยะภาระ หน้าที่ และบทบาท ลักษณะจะเป็นอย่างที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญคือ เมื่อไม่ไว้วางใจผู้ใช้อำนาจรัฐแล้วจึงกระจายอำนาจเหล่านั้นออกไปหมดในทันทีทันใด วันข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้นบ้างยังไม่รู้ และเมื่อเอาภาระหน้าที่และบทบาทของคนหนึ่งไปปนเปกกับอีกคนหนึ่ง ขององค์กรหนึ่งไปปนเปกกับอีกองค์กรหนึ่ง ต่อไปความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม และการจัดการรัฐ จะไม่เหลือ

เมื่อไม่รู้จักภาระหน้าที่และบทบาทของกัน

และกัน การพูดจากันด้วยเหตุและผล การยอมรับ
นับถือกันด้วยเหตุและผลจึงไม่มี เมื่อเกิดแรง
กระตุ้นให้เกิดความมีส่วนร่วมในสังคมของบุคคล
และไม่ได้สอนให้รู้จักการแยกแยะแล้ว คนทุกคน
จะยึดว่าสิ่งที่ตัวคิดนั้นเป็นของถูก และใครก็ตาม
ที่คิดไม่ตรงตามนั้นเป็นความผิด ซึ่งจะอันตราย
ต่อสังคมในวันข้างหน้าเป็นอย่างมาก

ยกตัวอย่างง่าย ๆ NGO กลุ่มหนึ่งไปพบ
ความไม่ชอบมาพากลในที่แห่งหนึ่ง แล้วปักใจ
เชื่อว่าตัวเท่านั้นที่มีข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง
ร้อยเปอร์เซ็นต์แปลว่าต้องลงโทษคนนั้นตามที่
NGO กลุ่มนั้นเห็น โดยไม่เปิดโอกาสให้คนที่ถูก
กล่าวหาได้มีโอกาสชี้แจง แสดงความคิดเห็นเลย
อย่างนั้นใช่ไหม หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการ
ตรวจสอบ สอบสวน จะไม่มีบทบาทในการเข้าไป
ดูแลข้อมูล และข้อเท็จจริงที่แท้จริงได้เลยอย่าง
นั้นหรือ เพราะฉะนั้น หากเราไม่แยกแยะให้ตัว
บทบาทของการมีส่วนร่วมสิ้นสุดลงที่ตรงไหน ใน
ที่สุดเราอาจไม่ต้องมีศาล ไม่ต้องมี ก.พ. ไม่ต้อง
มีคณะกรรมการอุทธรณ์ คณะกรรมการร้องทุกข์
คนที่มีส่วนร่วมเขาตัดสินใจเสร็จเรียบร้อย และ
บอกว่านั้นคือความถูกต้อง เพราะฉะนั้น สังคม
จะยิ่งแย่เข้าไปใหญ่

**๖. ต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็น
ของคนอื่นที่ไม่ตรงกับเราและต้องรับฟัง
ด้วยอาการอันสงบแล้วนำไปไตร่ตรอง
ในเวลานี้สังคมค่อนข้างจะร้อน ความคิดเห็น
แสดงกันอย่างร้อนแรง ในยุคของอินเทอร์เน็ต**

เป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกที่ใครมีความใคร่ มี
ความแค้นอย่างไรก็ระบายออกไปได้โดยไม่มี
ยับยั้งชั่งใจ จะใช้ถ้อยคำอย่างไรก็ได้เพราะนึก
ว่าอย่างไรเสีย ไม่มีใครตรวจสอบพบว่ามาจาก
ที่ใด ความจริงตรวจสอบได้ แต่คนทั่วไปคิดว่า
ตรวจไม่ได้เลยใช้ถ้อยคำรุนแรง อารมณ์รุนแรง
เหล่านั้นจะสร้างความไม่สงบขึ้นได้ในวัน
ข้างหน้า และที่สำคัญคือจะทำลายการรับรู้ใน
เหตุผลและผล เพราะเมื่อปักใจเชื่อ เมื่อใช้
อารมณ์ การยอมรับฟังเหตุและผลของคนอื่น
จะหมดไป บ้านเมืองจะใช้แต่อารมณ์ที่คุกรุ่น
ซึ่งกันและกัน ข้อสำคัญที่น่ากลัวอันตรายที่สุด
คือ ทันทที่ที่ใครก็ตามมีความคิดเห็นไม่ตรงกับ
เรา แล้วเรารู้ว่าเขาเป็นคนไม่ดี เป็นคนเลว อย่าง
นั้นจะนำไปสู่การตีกันตายในวันข้างหน้า

**๗. ต้องไม่นิ่งดูดายต่อความเสียหาย
ที่จะมีมาเป็นส่วนรวม แต่ต้องไม่ใช่ถึง
ขนาดคอยจ้องจับผิดจนสร้างความหวาดระแวง
ขึ้นมาในสังคม สังคมไทยที่ผ่านมาเป็นสังคมที่เย็น
เย็นจนน่ากลัว มาบัดนี้ทำท่าจะร้อน และทำท่าจะ
ร้อนจนน่ากลัว แต่อันหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาสังคม
การพัฒนาบ้านเมืองไม่ก้าวหน้าไปได้เท่าที่ควร
เพราะว่าคนยังนิ่งดูดายต่อความเสียหายที่มีมาเป็น
ส่วนรวมได้อย่างหน้าตาเฉย เราจะไม่เกิด
ความรู้สึกกระตือรือร้น ถ้าความร้ายหรือความเสียหาย
นั้นไม่กระทบถึงตัว トラบเท่าที่เราเป็นคนนอก
แล้วยืนดูเราจะรู้สึกอะไร ดีไม่ดีเราจะต่อต้าน
ด้วย**

ครั้งหนึ่งเมื่อรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลได้เสนอกฎหมายแก้ปัญหา เศรษฐกิจ ๑๑ ฉบับ วุฒิสภานั้นตั้งท้วงว่า กฎหมายเหล่านั้น แม้จะเป็นกฎหมายที่ดีและ เคยคิดมา แต่คิดในยามที่บ้านเมืองกำลังเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ฐานะทางเศรษฐกิจแข็งแกร่ง กฎหมายเหล่านั้นจะเป็นอุปสรรคที่จะไปต่อสู้อกับ คนข้างนอก แต่ ณ วันนี้เศรษฐกิจเรากำลังถดถอย เสื่อมเสีย กฎหมายเหล่านั้น จะเป็นอุปสรรคที่เราจะ นำมาฆ่าเราได้ง่ายขึ้น สมาคมนายธนาคารซึ่งขณะ นั้นเป็นเจ้าของ ออกมาต่อว่าวุฒิสภาว่าเป็นพวก NPL ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของบ้านเมือง วุฒิสภา ก็รับฟัง ต่อมาอีก ๒ ปี ด้วยกฎหมายเหล่านั้นทำ ให้ธนาคารพากันล้มเป็นแถว และทำท่าจะถูกยึด ไปเป็นของต่างชาติ คนที่ออกมาว่าวุฒิสภาตอน นั้น ออกมาเรียกร้องว่า เราควรจะเว้นวรรคระบอบ ประชาธิปไตยเสียระยะหนึ่ง เพราะขึ้นเดินตาม กฎหมายเหล่านี้ บ้านเมืองจะตกลงไปในความ หายนะมากขึ้นทุกที

นั่นแสดงให้เห็นว่าถ้าปัญหายังมาไม่ถึง ตัวจะมองไม่เห็น แล้วจะนึกว่าคนที่มองเห็น ปัญหาเป็นพวกที่มีผลประโยชน์ได้เสียทุกทีไป นี่เป็นลักษณะที่ไม่ดีส่วนหนึ่งที่ร้ายแรงที่สุดของ คนไทย ทำให้การมองปัญหาในวันข้างหน้าของ คนที่มองการณ์ไกล จะถูกต่อว่า ถูกเหยียดหยาม ขี้แค้น ซึ่งจะเป็นอันตราย จะไม่มีใครกล้าบอก ว่าข้างหน้าคือขวากหนามอะไร เราไม่ยอมรับ ฟังคำเตือนอย่างสงบ แล้วนำกลับไปคิด เรา

มักจะมองเฉพาะหน้า แล้วคิดว่า มันคิดมาก เกินไป หรือต้นตระหนกจนเกินไป ลืมคำ โบราณว่า “จิ้งจกก็ยังต้องกลับมาดูตัว” นี้คน ทักไม่คิดกันบ้างเลยหรือว่าจะไรกำลังจะเกิดขึ้น

ผมออกไปเตือนเรื่องคนใช้ยาเสพติดใน การซื้อคะแนนเสียง มีคนออกมาต่อว่ามากทีเดียว ทว่าคิดมาก ถึงคนพวกนั้นเข้ามาเป็นรัฐบาลคง ไม่เลวร้ายอย่างที่ว่า น่าอนาถใจต่อความคิดอย่าง นี้ของคน นำตระหนกยิ่งกว่าคนที่ขายยาเสพติด ด้วยซ้ำ เพราะแปลว่าเราหมดสิ้นความคิดในเชิง เหตุผลกันแล้ว มองไม่เห็นเลยว่า ถ้าคนค้ายา เสพติดได้รับการเลือกตั้งเพราะเอายาเสพติดไป ใช้แทนเงินในการซื้อเสียงแล้วอะไรจะเกิดขึ้นใน วันข้างหน้า ในประเทศแถบอเมริกากลางที่ผู้มี อิทธิพล ผู้มีอำนาจเป็นนักค้ายาเสพติด ในที่สุด สหรัฐอเมริกาส่งกองทัพบุกเข้าไปในประเทศนั้น จับคนนั้นออกมาเพื่อดำเนินคดีภายนอก ถ้า เตือนสังคมในขณะนี้ว่าถ้ามันเป็นอย่างนั้น วันหนึ่งอาจมีประเทศหนึ่งส่งหน่วยกำลังเข้ามา จับรัฐมนตรีของเราออกไปนอกประเทศ และนำ ไปดำเนินคดี เราจะรู้สักอย่างไร และคนที่เขาคิด อย่างนั้นอาจคิดว่าเป็นการคิดมาก แต่อย่าลืมนะ ถ้าคนที่มาเป็นรัฐบาลใช้ประโยชน์จากยาเสพติด ย่อมสนับสนุนการค้ายาเสพติด ย่อมเป็นไปได้ที่ สิ่งที่เคยเกิดในอเมริกากลางจะมาเกิดขึ้นที่บ้าน เราได้ ถึงตอนนั้นเราคงได้แต่นั่งทำตาปริบๆ ยัง ไม่ต้องคิดไปถึงว่าแล้วลูกหลานของเราจะกลายเป็นคนไร้ประโยชน์กันอีกมากน้อยเท่าไร

๘. ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ด้วยลักษณะของความเอื้ออาทรต่อราษฎร เพื่อให้ราษฎรได้รับการบริการที่ดี ได้รับการดูแลให้เกิดความสะดวก สบาย มีความสุขเวลานี้ราชการเราเริ่มเปลี่ยนทัศนคติเป็นบริการประชาชน แต่ถามว่าลึกๆ จริงๆ เราดูอะไรเป็นหลัก ดูความเจริญเติบโตและการพัฒนาของหน่วยงานของเราเป็นหลัก หรือดูผลลัพธ์ที่ราษฎรได้รับเป็นหลัก คำตอบคือส่วนหนึ่งซึ่งไม่น้อยยังดูหน่วยงานของเราเป็นหลัก ถ้ากองเราขยายมากขึ้น แสดงว่าเราทำงานขยันขันแข็งมากขึ้น แต่จะมีใครสักกี่คนที่จะคอยถามว่า กองที่ขยายจนข้าราชการในกองเจริญเติบโตขึ้นนั้น ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรกับชาวบ้านมากขึ้นหรือไม่

การจะดูแลราษฎรให้เกิดความสะดวกสบายมีความสุขได้ จะต้องเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการอย่างรุนแรง กรมอาจจะเล็กนิดเดียว แต่สามารถบริการคนได้ทั่วถึง แต่การจะทำเช่นนั้นได้จะต้องเปลี่ยนแปลงกฎ กติกา และระเบียบของข้าราชการกันอย่างชนิดยกเครื่อง ตราบใดที่กฎ กติกายังเป็นอยู่อย่างในปัจจุบัน จะไม่มีวันบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ เพราะขั้นตอนการทำงานของเราถ้าอ่านดูระเบียบงานสารบรรณ ระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ และระเบียบอะไรต่ออะไรอื่น ๆ รวมถึงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง เราจะต้องใช้คน ๑๐ คนเพื่อทำงานซื้อของชิ้นหนึ่ง แล้วของชิ้นนั้นเมื่อซื้อแล้วก็ไม่แน่ว่าจะเป็นของที่ดีที่สุด แต่ทุกคนจะปลอดภัย ถ้าใครอุดริไปซื้อของที่ดีที่สุด แต่ขาด

ขั้นตอนไป ๑ ขั้นตอน คนๆ นั้นอาจติดคุกหรือถูกออกจากราชการได้ แปลว่าราชการไม่สนใจความมีประสิทธิภาพของผลของงาน เราสนใจเพียงแต่ว่าได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบกติกาล้วนหรือไม่ ถ้าว่าใครดูแลระเบียบกติกาดอบว่าไม่มี มีแต่คนคอยออกระเบียบ กติกา แต่ไม่มีใครมาบอกว่าระเบียบ กติกานี้ เลิกเถอะ ใช้แล้วรังแต่จะเสียประโยชน์ต่อราชการหรือทำให้ลำบากกับประชาชนมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งคนที่ได้รับการยอมรับนับถือให้เป็นคนไปตรวจสอบคือ ป.ป.ป. ก็ไม่กล้า

ขอยกตัวอย่างที่เคยยกอยู่เสมอ ข้าราชการกรมเจ้าท่ามีหน้าที่ดูแลเรือจอดท่า ต้องมีลำโพง มีไมโครโฟนคอยบอกทิศทางลม ทิศทางน้ำ มีข้าราชการคนหนึ่งได้งบบฯ มาประมาณ ๑ แสนบาทให้ไปซื้ออุปกรณ์เครื่องเสียง ถ้าซื้อด้วยเงินแสนบาทตามระเบียบของทางราชการ จะได้เครื่องที่พอใช้ได้ บังเอิญข้าราชการคนนี้เป็นคนที่สนใจเรื่องเครื่องเสียง ก็ไปซื้อของแต่ละชนิด เลือกชนิดที่ดีที่สุดแล้วมาประกอบ ใช้เงินประมาณ ๖ หมื่นบาท ของทุกชิ้นเป็นของที่ดีที่สุด แต่ต่อมาถูกร้องเรียนไปที่ ป.ป.ป. ป.ป.ป. สอบแล้วพบว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบจริง จึงมีมติให้ลงโทษเรื่องมาถึงผมตอนนั้น ผมบอกว่านานๆ เราจะเจอคนกล่อย่างนี้ โดย ป.ป.ป.เองยอมรับข้อเท็จจริงว่าเงินทองไม่ได้เอาเข้ากระเป๋าแล้วได้ของที่ดีที่สุดจริง ถูกกว่าที่ทางราชการกำหนดจริง ถามว่าแล้วเราจะไปลงโทษเขาได้อย่างไร

ป.ป.ป.คนหนึ่งตอบว่า “เมื่อทำผิดระเบียบ

ต้องถือว่าผิด เพราะฉะนั้น ไม่มีทางเลือก”

ผมย้อนถามว่า “การที่เขาให้ ป.ป.ป. ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา เพราะหวังว่าจะมี มันสมองเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจได้ ถ้าหากอ่านตามตัวหนังสือ ผมว่าใช้เด็ก ม.๖ ก็ทำได้ ที่ต้องอุตสาหะคัดเลือกกันมาอย่างหนัก เพราะหวังว่าจะให้ใช้ดุลพินิจในทางที่ถูกที่ควร และในกรณีนี้ ควรจะใช้ดุลพินิจให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งกรณีเพื่อจะได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น”

ป.ป.ป.คนนั้นบอกว่า “ไม่มีหน้าที่เช่นนั้น” ผมเลยส่งเรื่องไปต้นสังกัด แล้วบอกว่าจะลงโทษ ว่ากล่าวตักเตือนคนอย่างนี้ก็แล้วแต่ แล้วควรปูนบำเหน็จความดีความชอบให้ถึงขนาดสำหรับความกล้าที่เขาทำ

นั่นแสดงให้เห็นว่า สภาพจิตของราชการ ถูกปลูกฝังกันมาอย่างแน่นแฟ้น ว่าระเบียบกติกาคือคัมภีร์พระไตรปิฎก ซึ่งการปฏิบัติตามระเบียบนั้นเป็นของถูก เพราะระเบียบกติกามีไว้ จะต้องทำตาม แต่จะต้องมีคนกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงกฎ กติกาเหล่านั้นเสียใหม่ได้ ราชการต้องเป็นคนมีความกล้าพอ เมื่อเห็นว่าการ กติกาเหล่านั้นสร้างความเดือดร้อนรำคาญ ให้แก่ชาวบ้าน สร้างภาระจนเกินสมควร ต้องค่อยๆ คิดอ่าน ปรับปรุงกติกาเหล่านั้นให้ทันสมัยมากขึ้น

เราจะพบว่าเรามีกติกาเรียกร่องอะไรจากราชกรรมาภมาย เคยถามหรือไม่ว่าเราเอามาทำอะไร เช่น เวลาติดต่ออะไรต้องมีบัตรประจำตัว

มาให้ดู มีสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัว และสำเนาสำมะโนครัว ทะเบียนบ้าน เราเคยถามใหม่ว่าเอามาทำไม บัตรประจำตัวมันบอกหมด ตัวเลขตั้งก็สิบหลักก็บอก รูปถ่ายก็มี ดูแล้วยังไม่พอใจให้ถ่ายมาอีก บางเรื่องอาจจำเป็น แต่ผมว่าร้อยละ ๘๐ ไม่จำเป็น ทำไมเราไม่ร่วมกันคิดว่าอะไรที่ไม่ต้องมีก็อย่าไปมี เวลาจะเข้าโรงเรียนถ้าอยากรู้ว่าเด็กอยู่ที่ไหนถามเขาก็ได้ บ้านอยู่ตรงไหน ถ้าเด็กเกิดไม่มีสำมะโนครัว จะไม่ให้เขาเรียนหนังสือ เช่นนั้นหรือ เด็กทุกคนต้องเรียนหนังสือตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นเมื่อเด็กเดินเข้าไปในโรงเรียน คุณเรียกร่องอะไรจากเด็กอีกไม่ได้เลย อยากรู้ว่าเขาอยู่ที่ไหนถามเขา รายไหนไม่แน่ใจ จะเดินตามไปดูก็ได้ แต่เรายังเรียกทะเบียนบ้าน การไฟฟ้าจะขายไฟฟ้าให้ผู้คน ต้องมีเลขทะเบียนบ้าน มันเกี่ยวอะไรกัน คุณจะขายไฟฟ้าเขาจะซื้อทะเบียนบ้านทำให้คนไม่ต้องใช้ไฟฟ้าหรือใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นหรือเปล่า

เหล่านี้เป็นของซึ่งทำกันมาแต่โบราณ แล้วไม่มีใครเคยคิดว่า ถึงเวลาที่เราจะเปลี่ยนเพื่อความสะดวกได้แล้วหรือยัง ข้าราชการเราจะขึ้นชอบกับอภิสิทธิ์ เพราะเมื่อเรายังมีความเป็นข้าราชการไปไหนคนรู้จักเขาก็ทำให้ แต่เมื่อพ้นจากราชการหรือเกษียณแล้ว สิ่งเหล่านี้มันไม่มี ระเบียบที่เราออกไว้กลับมาเล่นงานเรา แล้วไม่รู้จะแก้อย่างไร เพราะพ้นยุคไปแล้ว เราทำบัตรประจำตัวหาย ไปแจ้งกับปลัดอำเภอซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในการออกบัตรประจำตัว ปลัดอำเภอจะบอกว่าให้ไปแจ้งความกับตำรวจว่าบัตรหาย

ผมถามเขาว่า “แล้วตำรวจที่โรงพักมีหน้าที่อะไรเกี่ยวกับบัตรประจำตัว”

เขาบอก “ไม่มีแต่เขาเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจเพื่อผมโกหกผมจะได้ติดคุกได้”

ผมบอกว่า “ที่ผมมาบอกคุณ ถ้าผมโกหกคุณ ผมก็ติดคุกเท่าๆ กับไปหลอกตำรวจเพราะคุณเป็นเจ้าของพนักงานอยู่แล้ว เวลาจะออกกฎหมายพวกคุณกำหนดว่าถ้าไม่ให้พนักงาน จะไม่สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ ทุกคนอยากได้ความเป็นพนักงานครั้งเป็นพนักงานแล้ว ย่อมเกิดมีหน้าที่ตามมา แต่กลับไม่ทำหน้าที่นั้นอย่างสมบูรณ์ แล้วจะเป็นพนักงานทำไม”

นี่ ๑๐ ปีแล้ว กระทรวงมหาดไทยยังไม่ยอมเปลี่ยนระเบียบนี้ เมื่อพูดกับรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมา ๓ คน ทุกคนบอกว่าเห็นด้วย แต่จนป่านนี้ยังไม่ได้เปลี่ยน

กฎ กติกาที่ใช้อยู่ในแวดวงราชการ จะเป็นกฎ กติกาที่สร้างความล่าช้า ความไม่มีประสิทธิภาพ สร้างความไม่อิสระและสกัดกั้นความคิดริเริ่มอย่างมาก เพราะฉะนั้นจะทำระบบราชการให้ดีขึ้น ต้องสังคายนาระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติราชการเสียก่อนเป็นเบื้องต้น มิฉะนั้นแล้วจะไม่มีวันทำอะไรได้เลย เพราะจะไปติดอยู่ตรงนั้นหมด

๙. ล้างคมต้องลดคอร์รัปชันลง และพยายามทำให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ ไม่ได้หวังให้มันหมดไปหรอก เพราะว่าเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ ย่อม

จะมีคนโลก คนมีกิเลสปะปนมาได้บ้าง จับได้ไล่ทัน ลงโทษลงทัณฑ์ แต่ต้องไม่มีอยู่มากมาย จนกระทั่งเป็นปกติวิสัยอย่างที่เป็กันอยู่ในปัจจุบัน จนไม่สามารถจะวางใจอะไรใครได้ และทำให้กระบวนการในการทำงาน กระบวนการในการตัดสินใจ ถูกทำลายหมด ไม่สามารถจะเดินก้าวหน้าไปทันโลกได้ เพราะทุกครั้งที่คิดจะทำอะไร ไม่ว่าจะโครงการนั้นจะดีหรือร้าย คนจะเอาอีกแล้วละสิ จะทิ้งทวน จะได้เท่าไร กลายเป็นเรื่องเหล่านั้นไปหมด เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่สามารถจัดคอร์รัปชันไปได้ เราจะไม่มีวันตามทันประเทศเขมรในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า เราจะสร้างสนามบินหนองงูเห่า ตอนที่คิดสร้างสนามบินหนองงูเห่า ไม่ทราบว่าคุณผู้อ่านจบชั้นมัธยมกันแล้วหรือยัง นี่ยังลงมือไม่เสร็จ ยังเถียงกันไม่เสร็จ แล้วเราจะตามใครเขาทัน

ถามว่าอยู่ๆ การคอร์รัปชันจะลดลงได้เองหรือไม่ คงเป็นไปได้ เราไม่มีทางอื่นที่จะขจัดคอร์รัปชันจากตัวคนเพราะนับวันกิเลสของคนจะสูงขึ้น ทางที่จะขจัดได้คือต้องเปลี่ยนโครงสร้างของรัฐและอำนาจรัฐ รัฐต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการและวิถีชีวิตของคนให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ เพราะอะไรที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง เป็นช่องทางคอร์รัปชันทั้งสิ้น อะไรที่เราไปออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิเป็นช่องทางคอร์รัปชันทั้งสิ้น

เช่น ถ้ารัฐยังเข้าไปยุ่งเรื่องเวลาปิดสถาบันเทิง เขาจะทำมาหากินถึงดีเท่าไรรัฐเข้าไปกำหนดนี่ จะเป็นทางคอร์รัปชันทั้งนั้น เดิมบอก

ว่าต้องปิดเพียงคืน มิฉะนั้น อาชญากรรมจะมาก คนจะฟุ้งเฟ้อ ต่อมาบอกว่าถ้าเมืองท่องเที่ยวให้ ปิดตีสอง เมืองท่องเที่ยวเกิดเต็มบ้านเต็มเมือง ทุก จังหวัดกลายเป็นเมืองท่องเที่ยว เพื่อที่จะเปิดถึง ตีสอง เราซึ่งข้างจับตักแตน การประกาศให้เป็น เมืองท่องเที่ยวจะต้องเข้าถึงคณะรัฐมนตรี จังหวัด จะต้องทำเอกสารสรุปมากมายเพียงเพื่อจะให้ เปิดบาร์ได้ถึงตีสอง ต่อมาเปิดบาร์กันถึงตีสอง อาชญากรรมเท่าเดิม พอให้เปิดถึงตีสอง ใครที่ เปิดถึงตีสาม ตีสี่ จะหากินได้ดีกว่าคนอื่น เพราะ คนอื่นปิดตีสองเพราะฉะนั้นตำรวจจะได้สตางค์อีก เพียงแต่หลับตาเฉยๆ ต้องมาจ่าย แต่ถ้าวันดี คืนดีก็บอกว่าต้องตีสองตรง

ที่สำคัญคือ อันตรายอยู่ที่ตรงไหน อันตราย อยู่ที่ว่าคุณปล่อยให้ใครเข้าไปในนั้น เด็กอายุถึง ๑๘ ปีหรือยัง คุณขายเหล้าให้กับเด็ก ขายยา อี ยาบ้าสารพัดในนั้นหรือเปล่า ตรงนั้นที่ต้องไปดู แต่จะเปิดถึงตีเท่าไรเป็นเรื่องทำมาหากินของเขา ตำรวจและเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลความสงบ ต้อง ไปดูดูแลความสงบ ถ้าใช้วิธีบอกว่า ถ้าทำอย่างนี้ แล้วความสงบไม่เกิด เพราะฉะนั้นห้ามคนออก จากบ้าน ความสงบเกิด ห้ามรถวิ่ง แล้วการ จราจรจะได้ไม่ติดขัด ข้ออ้างดังกล่าว เป็นคนละ เรื่องกัน เราสร้างกติกาในทางฝืนความเป็นจริง แล้วเปิดช่องทางให้มีการคอร์รัปชัน เมื่อผู้น้อย คอร์รัปชันได้ ผู้ใหญ่ก็มอง กลายเป็นการหา ส่งต่อกันขึ้นมาเป็นทอดๆ ติดเป็นนิสัย พอเป็น นิสัยแล้วเลิกยาก เพราะฉะนั้นจะต้องตัดไฟแต่ ต้นลม ต้องขจัดสิ่งเหล่านี้ จะเก็บภาษีอย่างไรก็

เก็บให้ถูกกฎหมาย แล้วนำเงินนั้นมาจ่าย ทุกคน จะอยู่ในกฎ กติกา การคอร์รัปชันจะลดน้อยลง อะไรที่เป็นช่องทางตัดช่องทางเหล่านั้นเสีย อย่า ไปสร้างภาระให้เกิดขึ้น เมื่อตัดช่องทางแล้วการ คอร์รัปชันจะค่อยๆ ลดน้อยลงไปได้ในที่สุด สิ่งนี้ สำหรับข้าราชการ

สำหรับนักการเมืองนั้นแก้ยาก การตั้ง ป.ป.ช. หวังว่า ป.ป.ช. เป็นอิสระไม่เห็นแก่ หน้าอินทร์ หน้าพรหม และต้องอิสระจริงๆ ใน การตรวจสอบ แต่จะด้วยอะไรก็แล้วแต่ การจัด ตั้ง ป.ป.ช. ไม่เป็นไปตามนั้น โดยเอา ป.ป.ป. มารวมกับ ป.ป.ช. เมื่อเอา ป.ป.ป. ซึ่งเคยเป็น ส่วนราชการ เคยถูกฝีกมาอย่างราชการ มีความ เกรงใจข้าราชการ เกรงใจนักการเมือง แล้วเอามา มีอำนาจเหนือคนอื่น ป.ป.ช.ซึ่งมาแต่ตัว โอกาส ที่จะทำงานตามแนวทางใหม่ย่อมเป็นการยาก

เราจะปราบคอร์รัปชันนักการเมืองได้อย่างไร กลไกตามรัฐธรรมนูญสร้างไว้มาก ถ้ามองว่าทำไม เขาถึงคอร์รัปชัน ถ้ามองอย่างเป็นธรรม เพราะ ต้นทุนเขามาสูง และพวกเขาอมรับความสูง แห่งต้นทุนนั้นอย่างหน้าขึ้นตาบาน เพราะไปรับ เงินเขามาแล้ว แปลว่าเขาของเขา ๕๐๐ บาท เพื่อเปิดโอกาสให้เขามาเอา ๕ ล้านบาท ถ้าเรา ไม่สามารถปลุกจิตสำนึกของผู้คนในบ้านเมืองให้ รู้ว่าต้นทุนอะไรก็แล้วแต่ที่มีคนลงทุนไป ผู้ลงทุน ย่อมจะหาทางให้ได้มาเป็นทวีคูณ แล้วมันจะ กระทบถึงวิถีชีวิตประจำวันของเรา หนทางที่จะ แก้ไขคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพย่อมจะเลื่อน หายไป

๑๐. สังคมทุกส่วนจะต้องตระหนักถึงมหันตภัยของยาเสพติด และต้องช่วยกันคิด ช่วยกันรณรงค์ ช่วยกันปราบให้หมดสิ้น ความจริงยาเสพติดจะไม่กระจายแพร่หลายเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าราชการ คนที่อยู่ในราชการในปัจจุบันไม่ร่วมมือด้วย ไม่เป็นตัวกระทำเอง คนที่ถูกกล่าวหาที่สุดในขณะนี้คือครูกับตำรวจ ซึ่งเป็นคนที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องเป็นคนป้องกันขจัดสิ่งเหล่านี้ บ้านผมอยู่ชายแดนระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับจังหวัดกรุงศรีอยุธยา เสาร์-อาทิตย์ เวลาผมไปชาวบ้านจะมาบ่นว่าไม่ไหวแล้ว เพราะมีการเปิดตลาดยาขึ้นตรงชายแดนของหมู่บ้าน เป็นตลาดนัดยา ซึ่งมีตำรวจคุมเป็นจุดๆ ถ้าหากไม่ซื้อข้ามเขตกันจะไม่จับ ถ้าซื้อข้ามเขตจะจับ คนที่มาร้องบอกว่า เครื่องพ่นยา เครื่องสูบน้ำ ที่ตั้งไว้ตามท้องนา ถ้าผลออกก็หาย เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่พากันติดยากันเป็นแถว ผมไปเชิญผู้นำศาสนาแถวนั้นมา แล้วเสนอว่าน่าจะใช้ศาสนาเข้าช่วย ท่านบอกว่าต้องทดลองดู การติดยากลายเป็นของธรรมดาไปหมด กระทั่งในโรงเรียน เราดูทีวีเห็นกันแล้วว่าเขาขายกันอย่างไร เข้าคิวกันหน้าห้องน้ำ บางโรงเรียนอาจารย์เอาจริง บางโรงเรียนอาจารย์เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ เด็กมาบอกว่าเขาจะไม่ถูกจับ ถ้าเขารู้ว่าคิวที่ควรซื้อ ควรซื้อที่ไหน เขามีเอเย่นต์ระดับเล็ก ระดับกลาง ระดับใหญ่ ระดับเล็ก คือ ขายไม่เกิน ๕๐ เม็ด/วัน ระดับกลาง คือ เกิน ๕๐ เม็ดขึ้นไปเป็น ๑๐๐

ระดับใหญ่คือ หัวหน้า คนที่ขายขนาดเล็กมีมาก ขายกับเด็กนักเรียน บางท่านอาจยังมีลูกอยู่ในวัยนักเรียน ระวังไว้ด้วยคอยหมั่นตรวจสอบให้ดี

ถ้าเราไม่ตระหนักถึงมหันตภัยของมัน อันตรายจะทำให้เราสิ้นชาติได้ ลำพังเล่าเรียนกันอย่างเอาจริงเอาจังยังสู้เขาไม่ค่อยจะได้ แล้วถ้าถูกกั๊กร่อนไปจนหมด กลายเป็นคนง่อยเปลี้ยเสียขา สมองไม่ทำงาน คนที่จะเจริญเติบโตขึ้นมาแทนเราวันข้างหน้ากลายเป็นอย่างนี้ไปแล้ว บ้านเมืองจะเหลืออะไร

การจะทำให้สังคมมีลักษณะทั้ง ๑๐ ประการ ไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยการนั่งอยู่เฉยๆ และรอดูผลงานของคนอื่น ๆ จะต้องเกิดขึ้นได้ด้วยทุกคนเริ่มลงมือกระทำ โดยเริ่มจากหน่วยงานระดับกอง ท่านลองศึกษาดู ตั้งแต่เรื่องระเบียบวินัย การปฏิบัติตนโดยเคร่งครัด ดูว่ามีประสิทธิภาพ และมีกฎอะไรที่ทำให้การทำงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ เริ่มจากหน่วยย่อยแล้วจึงจะขยายเป็นหน่วยใหญ่ได้

แต่การที่จะทำเรื่องนี้ได้ ราชการต้องเป็นคนลงทุนในเบื้องต้นเพราะทั้งหมดมันเกิดจากราชการ ความยุ่งยาก ความลำบาก ความไม่มีประสิทธิภาพ ความไม่มีระเบียบวินัย มาจากราชการทั้งนั้น และบัดนี้ทุกสายตาพุ่งมาที่ราชการ มองมาจนถึงขนาดไม่ไว้วางใจ เขียนตามรัฐธรรมนูญสกัดเกือบทุกวิถีทางแล้ว ถ้าเราไม่สามารถปรับตัว ปรับราชการให้คนยอมรับว่าดี เป็นที่พึงได้ เราจะไม่มีหวังอีกเลย

วิธีที่จะทำให้ราชการมีประสิทธิภาพ

และขจัดปัญหาต่างๆ ได้ เห็นว่าวิธีหนึ่งคือทำให้ภาคราชการมีบทบาทน้อยลงๆ และบทบาทของคนที่เป็นภาคเอกชน และประชาชน โดยราชการเป็นตัวประสาน ช่วยสนับสนุน ช่วยส่งเสริม ซึ่งแต่ก่อนนี้ถ้าเราจะไปพูดเรื่องการค้าเพื่อประโยชน์ของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง เราจะถูกชี้หน้าว่านี่ต้องไปกินนอกกินในกับเขา ต่อไปต้องเปลี่ยนความคิดว่า แม้แต่บริษัทเดียวต้องช่วย เพราะถ้าบริษัทนั้นพื้นที่ตัวเจริญขึ้นมาได้ ผลประโยชน์นั้นจะตกอยู่กับคนไทยและแผ่นดินไทย คิดดูง่าย ๆ ประเทศไทยไม่ขึ้นราคาน้ำมัน มีผลกระทบต่อการขายของเอสโซ่ เพราะเอสโซ่ต้องขึ้น เอสโซ่ไปหาทูต ทูตไปหารัฐมนตรีของไทย เพื่อบอกว่าปตท.ทำอย่างนั้นไม่ถูก เป็นการเอาเปรียบเอสโซ่นี่ถ้าทูตไทยทำอย่างนั้นคงถูกชี้หน้าว่าเรื่องอะไรไปช่วยบริษัทเอกชน แต่ทูตเขาช่วยเพราะถือว่าเป็นบริษัทของประเทศเขา ถ้าเราจะเลียนแบบเขาทำไมไม่เอามาให้หมด ช่วยด้วยใจบริสุทธิ์ ไม่ใช่ช่วยเพื่อไปเอาเปอร์เซ็นต์จากเขา ถ้าเราช่วยด้วยวิธีการสนับสนุน โดยวิธีการที่ถูกที่ควร บ้านเมืองเราจะไปรอด

ถ้าอ่านดูในกติการะเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีแล้วไม่ค่อยสบายใจในข้อ ๗.๓ ที่บอกว่า “เร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อพลิกฟื้นให้ภาครัฐเป็นพลังและอาวุธสำคัญในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พัฒนาต่อไปอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน” เห็นว่าทัศนคตินี้อาจ

จะต้องลองทบทวนดูบ้าง

ขีดความสามารถของภาครัฐไม่มีวันที่จะเป็นตัวนำได้อีกแล้ว ไม่ใช่สมัยรัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ ที่คนดี คนเก่ง คนซื่อสัตย์อยู่ในราชการ แต่เดี๋ยวนี้คนเก่งไม่ค่อยอยู่ในราชการ สมัยก่อนคำว่าดอกเตอร์ จะมีอยู่แต่ในราชการและในมหาวิทยาลัย แต่เดี๋ยวนี้จะไม่ค่อยเหลือในราชการ เพราะพากันออกไปอยู่บริษัทกันเกือบหมด เพราะฉะนั้นเราจะมาพลิกฟื้นให้ภาครัฐเป็นพลัง และอาวุธสำคัญไม่ได้ ต้องผลักดันให้ภาคเอกชนเป็นพลัง และอาวุธสำคัญในการไปต่อสู้กับคนข้างนอก เพราะภาคเอกชนคล่องตัวกว่า มีสตางค์ดีกว่า เราใช้อำนาจรัฐหนุนเขาออกไป แล้วเขาจะเจริญเติบโตได้ บ้านเมืองที่พัฒนามาได้ในทุกวันนี้ส่วนหนึ่งไม่น้อยทีเดียวเป็นเพราะการพัฒนาของภาคเอกชน ไม่ใช่เป็นการกระทำของภาคราชการฝ่ายเดียว ภาคราชการเป็นเพียงตัวช่วยส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น ถ้าเรายังคิดว่าภาครัฐจะสามารถกลับไปยิ่งยงเหมือนสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้ ก็จะเป็นการคิดที่ผิด เพราะฉะนั้นเราต้องเดินไปในทางที่ถูกส่งสิ่งที่มีพลังกล้าแข็งออกไป มากกว่าจะส่งสิ่งที่ย่อยเปลี้ยเสียขาออกไปสู้กับเขา

หวังว่าภาคราชการจะสามารถปรับปรุงวิธีการทำงานให้เป็นที่พึงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้จริงตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูประบบราชการ

การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบ ข้าราชการพลเรือน กับ อ.ก.พ.วิสามัญ เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม

กรจำอง พูลพิพัฒน์*

กรรณิการ วรพงศ**

ความนำ

ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับรู้และรู้สึกเหมือนสัมผัสด้วยมือกับคำว่า “คุณธรรม” ในระหว่างรับราชการเป็นอาชีพ ช่วงเวลา ๓๙ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๘๓) และช่วงที่ต้องใช้กำลังใจ มั่นสมอง และพลังอื่นๆ ที่อยู่ในตัวต่อสู้เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์อันชอบธรรมให้กับตนเอง และส่วนรวมที่ข้าพเจ้ามีภาระต้องร่วมรับผิดชอบ เช่น ช่วงเวลาที่ข้าพเจ้ารับตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองและผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิต ๑๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๒๗) เป็น อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๒) เป็น อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๓) และเป็น อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม (พ.ศ. ๒๕๔๒-ปัจจุบัน) รวมทั้งในระหว่างทำหน้าที่เป็นนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ๒ สมัย (พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๓๑)

แต่ในความเป็นจริง

ประสบการณ์ของข้าพเจ้ายังไม่มากและรอบด้าน ถ้าเปรียบเทียบกับบุคคลบางคนที่รับราชการและได้เป็นใหญ่เป็นโต ถึงระดับ ๑๑ ทั้งได้ดำรงตำแหน่งบริหารสูงสุดในระบบราชการพลเรือน หรือถ้าไปเปรียบเทียบกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จสามารถ “ชี้ต้นตาย ชีปลายเป็น” ด้วยแล้ว ประสบการณ์บางอย่างของข้าพเจ้าย่อมเปรียบเทียบกับท่านเหล่านั้นยังไม่ได้

แต่ข้าพเจ้าโชคดีหลายครั้ง ในระหว่างที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ และศรัทธามากเป็นพิเศษ ได้แก่ คุณชาญชัย ลีถาวร (ระหว่างเป็นอธิบดีกรมสรรพสามิต) คุณวิทย์ ต้นตกุล (ระหว่างเป็นอธิบดีกรมสรรพสามิต) และ คุณสุธี สิงห์เสนห์ (ระหว่างเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง) การที่ข้าพเจ้านำชื่ออดีตผู้บังคับบัญชามากกล่าวเพียงสามท่านนี้ไม่ใช่เพื่อการทดแทนคุณ กรณีที่ให้

*อ.ก.พ.

**ตุลาการศาลปกครอง

ประโยชน์แก่ข้าพเจ้าในระหว่างที่ท่านบริหารงานเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ท่านทั้งสามได้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติราชการด้านบริหารงานบุคคล โดยใช้ระบบคุณธรรม เป็นบรรทัดฐาน ประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้รับจากอดีตผู้บังคับบัญชาดังกล่าว แม้ข้าพเจ้าไม่มีบุญวาสนาจะได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าส่วนราชการใดๆ ที่จะนำไปใช้ปฏิบัติได้ แต่ข้าพเจ้ามีโอกาสนำมาเป็นเข็มทิศในการพิจารณาเกี่ยวกับความไม่ชอบมาพากลทั้งหลายที่ถูกนำเข้ามาพิจารณาใน อ.ก.พ. คณะต่างๆ ที่ข้าพเจ้าเป็น อ.ก.พ. อยู่ด้วย หรือที่ใด ๆ ที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหให้กับข้าราชการผู้นำเสนอที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้มีอำนาจในหน่วยงานของเขา

บางครั้งเราคิดว่าปัญหาคุณธรรมในระบบข้าราชการเป็นปัญหาโลกแตก คือ พุดไปเท่าไรก็สร้างมันขึ้นมาอย่างใจไม่ได้ มันเป็นโรคชนิดหนึ่งในระบบ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ ถ้าหน่วยราชการใดได้ผู้บังคับบัญชาดีมีคุณธรรม ข้าราชการในหน่วยงานนั้น สามารถใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสุขใจไร้กังวล แต่โอกาสนี้จะมีสักกี่ครั้งในช่วงชีวิตของการทำราชการของแต่ละคน เพราะเหตุนี้การฝากความหวังไว้กับบุคคลจึงใช้ได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น

สำนักงาน ก.พ. ได้ใช้ความพยายามเสมอมาที่จะสร้างระบบการบริหารงานบุคคลที่ตั้งอยู่บนฐานของระบบคุณธรรม และความพยายามนั้นก็มาถึงยุคของคุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ก.พ. ได้เสนอตั้ง อ.ก.พ.วิสามัญ เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรมขึ้น จึงเป็นมิติใหม่ที่ข้าราชการควรรับทราบให้ความร่วมมือและติดตามใช้ประโยชน์ให้ได้ตามปณิธานของสำนักงานก.พ. ยุคนี

ความเป็นมา

เมื่อครั้งที่มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ขึ้นใช้บังคับนั้น พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาปราชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

“โดยที่มีพระราชประสงค์จะทรงวางระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เป็นไปในทางเลือกสรรผู้มีความรู้และความสามารถเข้ารับราชการเป็นอาชีพ ไม่มีกัณฑ์ด้วยการแสวงผลประโยชน์ในทางอื่น ส่วนฝ่ายข้าราชการก็ให้ได้รับประโยชน์ยิ่งขึ้นเนื่องจากความสละพร้อมด้วยข้าราชการ ซึ่งมีความสามารถและรอบรู้ในวิถีและอุบายของทางราชการกับทั้งหน้าที่และวินัยอันตนพึงรักษาเป็นนิตยกาล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้”

จากพระบรมราชโองการข้างต้น เห็นได้ถึงเจตนารมณ์ที่แสดงถึงความมุ่งหวังว่า ระบบราชการจะประกอบไปด้วยข้าราชการที่มีความสามารถและความรอบรู้ในการปฏิบัติราชการ รวมทั้งมีหน้าที่ในอันที่จะ

ต้องรักษาวินัยโดยตลอด อันเป็นที่มาของการบริหารงานบุคคลในปัจจุบันที่ได้นำระบบการบริหารงานบุคคลแผนใหม่มาใช้ คือระบบคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. หลักความรู้ความสามารถ
๒. หลักความเสมอภาคในโอกาส
๓. หลักความมั่นคงในอาชีพรับราชการ
- และ
๔. หลักความเป็นกลางในทางการเมือง

ในการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมดังกล่าว เท่าที่ผ่านมาทางราชการได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการ การขอลับเข้ารับราชการ การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ วินัย และการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ซึ่งตามกระบวนการทางบริหารเหล่านี้ ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจให้คุณและให้โทษได้เป็นส่วนใหญ่ หากข้าราชการเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ กล่าวคือ หากถูกลงโทษทางวินัย ก็สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อองค์กรที่เหนือกว่าผู้บังคับบัญชา ผู้สั่งลงโทษ ซึ่งได้แก่ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี แต่หากเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งการโดยไม่เป็นธรรมที่ไม่ใช่เป็นการสั่งลงโทษ ซึ่งได้แก่กรณีการสั่งให้ออกจากราชการหรือกรณีที่ข้าราชการเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีความ

คับข้องใจ อันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตนในกรณีตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ข้าราชการก็สามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือต่อองค์กร ซึ่งได้แก่ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจได้

อย่างไรก็ตาม แม้อกฎหมายจะให้สิทธิแก่ข้าราชการในการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่ยังมีอีกหลายกรณีที่ข้าราชการไม่อาจจะใช้สิทธิดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่เข้าข่ายที่จะอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ หรือเป็นกรณีที่เกินกำหนดเวลาที่จะอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้ ประกอบกับสำนักงาน ก.พ. ได้รับการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือน หรือเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่ชอบธรรมของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการต่างๆ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานบุคคลในภาคราชการในปัจจุบันนี้นับวันจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งสังคมก็คาดหวังให้ ก.พ. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม เป็นองค์กรที่พิทักษ์ระบบคุณธรรม (Watchdog of Merits System) แม้ ก.พ.จะได้แบ่งองค์กรออกเป็น อ.ก.พ.วิสามัญคณะต่างๆ เพื่อทำหน้าที่แทน ก.พ. ในด้านระบบราชการด้านตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ด้านวินัยและการออกจากราชการ ด้านการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ฯลฯ แล้วก็ตาม แต่การพิจารณาของ อ.ก.พ.คณะต่างๆ ค่อนข้างจะยึดตัวบทกฎหมายเป็นที่ตั้ง ทำให้ไม่สามารถ

พิจารณาลึกลงไปถึงเหตุแห่งความทุกข์ของ
ข้าราชการ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ยัง
แฝงความไม่เป็นธรรมอยู่ภายใต้การดำเนินการที่
ชอบด้วยกฎหมายได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่
ทางราชการควรจะให้ความเป็นธรรมทั้งในแง่ของ
ระบบและตัวบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม
ที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ในระบบบริหารงานบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าว ได้มีการศึกษาถึงหลัก
การพื้นฐานของการให้ความเป็นธรรมทั้งแก่ทาง
ราชการและข้าราชการของต่างประเทศว่า ได้มี
การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง ซึ่งได้
ผลสรุปว่า ประเทศต่างๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา
แคนาดา อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสิงคโปร์
ต่างมีระบบการคุ้มครองให้ความเป็นธรรมแก่
ข้าราชการ ในกระบวนการของการอุทธรณ์และ
การร้องทุกข์ นอกจากนี้ ในสหรัฐอเมริกา
องค์กรที่ทำหน้าที่พิทักษ์ความเป็นธรรม ยังทำ
หน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ ก.พ. ในเรื่องการออกกฎ
ระเบียบ เพื่อให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม และ
ไม่เป็นการละเมิดระบบบริหารงานบุคคล ศึกษา
วิจัยระบบคุณธรรมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการ
กระทำผิดในระบบบริหารงานบุคคล ในแคนาดา
มีองค์กรซึ่งรับพิจารณาคำร้องทุกข์ของข้าราชการ
เกี่ยวกับการปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบ และ
การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ในญี่ปุ่นมีหน่วยงาน
Planning and Coordination Division ทำ
หน้าที่วางแผนและประสานงานเกี่ยวกับระบบความ
ยุติธรรม ในออสเตรเลีย องค์กรพิทักษ์ระบบ
คุณธรรม ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิของข้าราชการด้วย
นอกเหนือจากการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และ

ตัดสินการร้องทุกข์

จากแนวคิดและปัญหาการไม่ได้รับความ
เป็นธรรมของข้าราชการข้างต้น ประกอบกับการ
ศึกษาถึงการดำเนินการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของ
ต่างประเทศดังกล่าว จึงได้มีการจัดตั้ง อ.ก.พ.นี้ขึ้น
เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ โดยกำหนดให้
อ.ก.พ.วิสามันต์เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม
มีหน้าที่ทำการแทน ก.พ. เกี่ยวกับการรักษาระบบ
คุณธรรมในระบบข้าราชการพลเรือน เรื่อง
ปัญหาและทางปฏิบัติการร้องขอความเป็นธรรม
ตลอดจนแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้อง และกิจการอื่นตาม
ที่ ก.พ. มอบหมาย

การดำเนินการของ อ.ก.พ.

อ.ก.พ.วิสามันต์ เกี่ยวกับการรักษาระบบ
คุณธรรมชุดนี้มี นายศิวงค์ จังคศิริ เป็นประธาน
ฝ่ายเลขานุการ ประกอบด้วย นายอดุล จันทศักดิ์
นางกรรณิการ์ วรพงศ์ นายสมชาติ วงศ์รัตนานุกูล
และ นางสาวชมนาด ศรีสวาสดี

อ.ก.พ.วิสามันต์เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม
ได้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑
จากการประชุมครั้งนี้สามารถสรุปทิศทาง แนวคิด
และแนวทางในการดำเนินงานได้ ดังนี้

๑. ปัญหาที่จะเข้าสู่การพิจารณาของ
อ.ก.พ. ได้แก่

๑.๑ การร้องขอความเป็นธรรมของ
ข้าราชการพลเรือน อันเนื่องมาจากการปฏิบัติ
ราชการของผู้บังคับบัญชา ซึ่งไม่ถูกต้องตาม
กฎหมายหรือไม่เป็นไปตามระบบคุณธรรม เช่น
เรื่องการบรรจุแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อน

ตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน หรือการดำเนินการทางวินัยโดยมิชอบ

๑.๒ การร้องเรียนหรือการหาข้อพิพาท ข้อกฎหมายของข้าราชการ อันเกี่ยวเนื่องกับระบบการบริหารงานบุคคล

๑.๓ เรื่องที่เป็นหลักการหรือเป็นการแก้ไขหลักการหรือทางปฏิบัติเดิม ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สิทธิมนุษยชนหรือตามหลักสากลทั่วไป

๒. ช่องทางเรื่องนำเข้าพิจารณา

เรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของ อ.ก.พ. อาจมาจากหลายช่องทาง ดังนี้

๒.๑ เรื่องที่ข้าราชการผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมร้องเรียนต่อ อ.ก.พ.

๒.๒ เรื่องที่กระทรวง ทบวง กรม เสนอความเห็นควรแก้ไข ปรับปรุงหลักการและระบบงานในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๒.๓ เรื่องที่สื่อมวลชนและองค์กรต่างๆ เสนอแนะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่ไม่เป็นธรรม

๒.๔ เรื่องที่สำนักงาน ก.พ. พิจารณาเห็นว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในกระบวนการบริหารงานบุคคล ซึ่งควรได้รับการพิจารณาจาก อ.ก.พ.

๓. การดำเนินการขั้นต้นของสำนักงาน ก.พ.

เมื่อสำนักงาน ก.พ. ได้รับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอมานอกจากช่องทางเรื่องเข้าดังกล่าวข้างต้น

สำนักงาน ก.พ. โดยสำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม จะดำเนินการพิจารณาในเบื้องต้นก่อน โดยแยกตามลักษณะของเรื่อง ดังนี้

๓.๑ **เรื่องร้องเรียนกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย** หรือเรื่องขอให้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดวินัย สำนักงาน ก.พ. จะดำเนินการแจ้งผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนให้พิจารณาดำเนินการสืบสวนและดำเนินการทางวินัย ตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๒ **เรื่องร้องขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล** เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การย้าย การสั่งให้ช่วยปฏิบัติราชการที่หน่วยงานอื่น การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขหลักการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น ฯลฯ สำนักงาน ก.พ. จะพิจารณาดำเนินการโดยรวบรวมหลักการ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้ววิเคราะห์เสนอความเห็นในเบื้องต้นต่อ อ.ก.พ. พิจารณาวินิจฉัย

๔. วิธีการดำเนินงานของ อ.ก.พ.

๔.๑ เพื่อให้มีระบบการตรวจสอบความเป็นธรรมที่เข้มแข็ง อ.ก.พ. จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนทั้งที่ส่งมาจากผู้ร้องเรียนเองหรือจากสื่อมวลชน ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม เช่น การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง ฯลฯ ที่ไม่เป็นธรรม แล้วนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการเหล่านั้น โดยจะค่อยๆ พัฒนาเรื่องเหล่านี้ว่าต่อไปจะวางระบบป้องกันได้อย่างไร เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในทาง

ปฏิบัติ

๔.๒ อ.ก.พ.จะยึดลักษณะการทำงานที่ยืดหยุ่น ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเคร่งครัด แต่จะคำนึงถึงเจตนารมณ์ของการออกระเบียบแบบแผนด้วย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาคความไม่เป็นธรรมได้ตรงกับข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์ต่อราชการ

๔.๓ เพื่อปกป้องคุ้มครองข้าราชการที่ดีที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง ให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม เนื่องจากข้าราชการเป็นสถาบันหลักของบ้านเมือง เป็นคนของแผ่นดิน อ.ก.พ.นี้จะพิจารณาด้วยความเป็นกลาง จะไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือหรืออยู่ภายใต้อำนาจอิทธิพลของฝ่ายใดๆ

๔.๔ การดำเนินงานของ อ.ก.พ.นี้ มุ่งประสงค์จะให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งหากเรื่องใดที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสำคัญหรือมีผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลในวงกว้าง และมีความชัดเจนเพียงพอจะแถลงผลการพิจารณาต่อสื่อมวลชนเพื่อให้สังคมได้รับรู้ด้วย

๔.๕ นอกเหนือจากการพิจารณาปัญหาการร้องขอความเป็นธรรมแล้ว อ.ก.พ.อาจจะพิจารณาถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่ชอบธรรมของฝ่ายบริหารงานบุคคลในหน่วยราชการต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวของระบบคุณธรรม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหที่ต้นเหตุต่อไป

๕. รูปแบบมติของ อ.ก.พ.

อ.ก.พ.อาจพิจารณามติในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

๕.๑ แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการให้ถูกต้องและเหมาะสมในกรณีที่สามารถกระทำได้ หรือเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

๕.๒ แนะนำข้าราชการผู้ร้องเรียนให้ทราบข้อกฎหมายและข้อควรปฏิบัติเพื่อรักษาลิทธิและประโยชน์ของข้าราชการผู้นั้น เช่น แนะนำให้ร้องทุกข์ในกรณีที่ยังอยู่ในเงื่อนไขเวลาร้องทุกข์

๕.๓ มอบให้สำนักงาน ก.พ. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับ หรือเสนอแนะปัญหาต่อ อ.ก.พ.ที่มีหน้าที่โดยตรงเพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่อไปในอนาคต

๕.๔ เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขต่อ ก.พ. ในกรณีที่ปัญหาที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ.คณะอื่น เพื่อ ก.พ.จะได้พิจารณามติต่อไป

ผลงานบางเรื่องของ อ.ก.พ.

อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม ได้พิจารณาเรื่องร้องขอความเป็นธรรมของข้าราชการจำนวนมาก แต่ขอยกมาเพื่อเป็นนิทัศน์อุทกกรรมเพียงบางเรื่อง ดังนี้

๓. เรื่องข้าราชการกรม ก. ร้องขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่ง

อ.ก.พ. ได้พิจารณาโดยเชิญผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ และหัวหน้าฝ่ายสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง กรม ก. มาชี้แจงข้อเท็จจริง เมื่อ อ.ก.พ.ประมวล เรื่องการพิจารณาเห็นว่ากรม ก. ไม่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนที่ ก.พ. กำหนด เกี่ยวกับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือน สามัญชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา (ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๑๑/ว๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๓) การใช้ดุลพินิจ ของอธิบดีกรม ก. ที่เกิดจากการดำเนินการที่ไม่ ถูกขั้นตอนตามหลักเกณฑ์ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ระบบการบริหารงาน บุคคลถูกทำลายเสียหายทั้งระบบ อันเป็นความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อ.ก.พ.จึงมีมติให้ นำเรื่องนี้เสนอ ก.พ.พิจารณารายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและสั่งการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ทำการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรม ก. ใน ขณะนั้นต่อไป ซึ่ง ก.พ.ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อพิจารณารวบรวมรายละเอียดและข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเรื่องนี้ทั้งหมดแล้วได้พิจารณามีมติให้ กระทรวง ข. ดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการดำเนินการของกรม ก. ซึ่งผลการ สอบสวนปรากฏว่ากรม ก. ดำเนินการไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.พ.กำหนด พฤติการณ์ของอธิบดีกรม ก. ในขณะนั้นเป็น การกระทำผิดวินัยแต่ไม่ร้ายแรง ถือเป็นความผิด เล็กน้อย กระทรวง ข. จึงว่ากล่าวตักเตือน

๒. เรื่องนางนก ข้าราชการระดับ ๗ ของ กรมฯ หนึ่ง ร้องขอความเป็นธรรมต่อ ก.พ.

กรณีถูกกลั่นแกล้งและข่มขู่จากประธานกรรมการ ในการพิจารณาประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่ง ๘ ว ทำให้ผู้ร้องเสียประโยชน์จากการ ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นระดับ ๘ เป็นเวลาเกือบ ๒ ปี โดยคณะกรรมการประเมินผลงานไม่ได้ พิจารณาประเมินผลงานให้เป็นไปตามลำดับการ ส่งผลงานก่อนหลัง ประธานกรรมการไม่ได้ให้ ความเป็นธรรม พิจารณาโดยมีอคติ และผู้ร้อง ได้เคยร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อผู้อำนวยการ สำนักงาน ก. ด้วย ซึ่ง อ.ก.พ.ได้พิจารณา เรื่องนี้ โดยได้เชิญเลขานุการคณะกรรมการ ประเมินและผู้ร้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อ อ.ก.พ. และประธาน อ.ก.พ.ได้ประสานงานเป็นการภายใน กับผู้อำนวยการสำนักงาน ก. เพื่อให้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินชุดใหม่ ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการ สำนักงาน ก. ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินชุดใหม่พิจารณาผลงานของผู้ร้องเสร็จ เรียบร้อย และทราบว่าทางสำนักงาน ก. ได้ส่งเลื่อน ระดับให้ตามกติกาลแล้ว

อนึ่ง จากการพิจารณาเรื่องนี้ ปรากฏว่าหลัก เกณฑ์การประเมินบุคคลของ ก.พ. มิได้กำหนด กรอบเวลาการพิจารณาไว้ เลขานุการ ก.พ.จึงได้ แจ้งปัญหาดังกล่าวต่อ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับระบบ ราชการและประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่อไปด้วยแล้ว

๓. เรื่องนางสาวสาธิตา หัวหน้าส่วน ราชการในส่วนภูมิภาค (ระดับ ๘) สำนักงาน จ. ร้องขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการย้ายไปดำรง ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดอื่นว่า อธิบดี

กรม ฮ. ปฏิบัติต่อผู้ร้องโดยไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม เลือกปฏิบัติ มิได้ปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เล่นพรรคเล่นพวก และมีพฤติกรรมส่อไปในทางไม่สุจริต ในการแต่งตั้งโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่ง อ.ก.พ.ได้พิจารณาเรื่องนี้ โดยได้เชิญผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรม ฮ. มาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อ อ.ก.พ.ด้วย แล้วมีมติว่าการดำเนินการของกรม ฮ. ในการย้ายผู้ร้องนั้น ถูกต้อง และเป็นธรรมแล้ว ส่วนกรณีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ร้องโดยใช้เวลาสอบสวนนานนั้นเป็นการปฏิบัติต่อผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม จึงให้กรม ฮ. เร่งรัดการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ร้องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

นอกจากนี้ อ.ก.พ.ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรม ฮ. จึงมีมติให้แนะนำกรม ฮ. ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรจัดลำดับความสำคัญและแบ่งกลุ่มของตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดไว้เป็นกลุ่มจังหวัดใหญ่ กลาง เล็ก เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล

๒) ควรนำระบบเจ้าหน้าที่สัมพันธ์มาใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลของกรมให้มากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา

๓) ควรแนะนำ ชี้แจง กำกับ ดูแลให้ส่วนราชการในสังกัดบันทึกเหตุผลของการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในเรื่องต่างๆ เพื่อ

ให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการพิจารณามากยิ่งขึ้น

๔. เรื่องนางช่อนกลิ่น ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการ (นักบริหาร ๙) ร้องขอความเป็นธรรมต่อเลขาธิการ ก.พ. ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงเกี่ยวกับการเสนอชื่อผู้สมควรได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงที่จะว่างในปี ๒๕๔๒ ซึ่ง อ.ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกได้มีมติให้คัดเลือกผู้ร้อง เป็นผู้มีความเหมาะสมเป็นอันดับ ๑ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวง การที่ส่วนราชการแต่งตั้งให้นาย ป. ที่ปรึกษาส่วนราชการ (ระดับ ๑๐) รักษาราชการแทนในตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงเป็นการสื่อแสดงว่าจะมีการเสนอให้แต่งตั้งผู้นี้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงต่อไป ซึ่งจะเป็นการขัดกับหลักการของ ก.พ. ที่ว่า “การพิจารณาสับเปลี่ยนหน้าที่หรือย้าย ควรกระทำหลังจากที่ข้าราชการได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ” เนื่องจากนาย ป. เพิ่งจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาส่วนราชการ และปฏิบัติราชการยังไม่ถึง ๒ ปี คำร้องทุกข์ของนางช่อนกลิ่น จึงฟังขึ้น และ อ.ก.พ.ได้มีมติให้นำเรื่องนี้เสนอ ก.พ. ซึ่ง ก.พ.ได้พิจารณามีมติเห็นชอบกับความเห็นของ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม

๕. เรื่องข้าราชการระดับ ๘ จำนวน ๒ ราย ร้องขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการแต่งตั้งข้าราชการระดับ ๙ ในกรมฯ หนึ่ง โดยผู้ร้องเห็นว่าการดำเนินการของกรมไม่โปร่งใส เล่นพรรคเล่นพวก มีการใช้กลไกการคัดเลือกที่ไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยยึดหลักความรู้ความสามารถ ความประพฤติและยึดหลักประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

อ.ก.พ.ได้พิจารณาเรื่องนี้ โดยได้เชิญอธิบดีและรองอธิบดีของกรมนั้น อดีตอธิบดีกรม ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ และผู้ร้องทั้งสองเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงต่อ อ.ก.พ. ด้วย ผลการพิจารณาสรุปได้ว่าการดำเนินการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการของกรมเพื่อเสนอชื่อให้ปลัดกระทรวงส่งให้คณะกรรมการที่ อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณาคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ นั้น ยังมีความบกพร่องหลายประการ ทั้งในเรื่องการจัดกลุ่มข้าราชการระดับ ๘ ให้เข้ารับการประเมินในตำแหน่งว่าง โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และเหตุผลของการจัดกลุ่ม อันทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ระหว่างผู้เข้ารับการประเมิน การรวบรวมข้อมูล บุคคลที่ให้ผู้เข้ารับการประเมินและข้อมูลเอง อันทำให้ขาดข้อมูลในส่วนของการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เป็นผลนำไปสู่การพิจารณาให้คะแนนที่ไม่เป็นธรรม การละเลยไม่นำหลักเกณฑ์ที่กรมกำหนดไว้มาพิจารณาให้คะแนน เช่น กำหนดให้เขียนวิสัยทัศน์ แต่ไม่ได้นำวิสัยทัศน์มาพิจารณา การขาดการประชุมปรึกษาภายหลังการให้คะแนน

การไม่กำหนดกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการประเมินเพื่อตรวจสอบวิสัยทัศน์ที่แท้จริง และการไม่บันทึกเหตุผลการพิจารณา หรือการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา อ.ก.พ.จึงมีมติให้แจ้งข้อสังเกตไปยังกรมในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกข้าราชการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการจัดกลุ่ม การให้คะแนน การจัดให้มีการสัมภาษณ์ และการประชุมปรึกษาภายหลังการให้คะแนน การให้กองการเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการรวบรวมข้อมูลของตำแหน่งว่าง และข้อมูลบุคคลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรมกำหนดไว้เองอย่างเคร่งครัด และควรจัดระบบการบันทึกเหตุผลในการพิจารณาทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใส

ในส่วนคำร้องขอความเป็นธรรมนั้น เห็นว่าการพิจารณาของกรมและของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกที่แต่งตั้งโดย อ.ก.พ.กระทรวงนั้น เหมาะสมแล้ว

นอกจากนั้น อ.ก.พ.ยังมีมติให้นำข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการคัดเลือกข้าราชการที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างในระดับ ๙ และระดับ ๑๐ ในชั้นการพิจารณาของกรม แจ้งต่อ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับระบบราชการและประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

นอกจากผลงานบางเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว

อ.ก.พ.ยังพิจารณาคำร้องขอความเป็นธรรมในเรื่องอื่นอีกมาก รวมทั้งสำนักงาน ก.พ.ได้ดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องขอความเป็นธรรมในเบื้องต้น หากเห็นว่าเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่สามารถดูแลให้เกิดความเป็นธรรมแก่ข้าราชการ หรืออยู่ในวิสัยที่ผู้บังคับบัญชาจะสามารถแก้ไขเยียวยาได้นั้น ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ หรือในบางกรณีที่เป็นเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดวินัย สำนักงาน ก.พ.จะแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการโดยตรง เพราะผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ตามกฎหมายอยู่แล้ว เป็นต้น

บทสรุป

นับแต่ได้มีการแต่งตั้ง อ.ก.พ.วิสามัญ เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรมจนถึงปัจจุบันนี้ อ.ก.พ.ได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลให้เกิดความเป็นธรรมทั้งแก่ราชการและข้าราชการอย่างเข้มแข็งจริงจัง และต่อเนื่อง ผลงานหลายเรื่องเกิดผลเป็นรูปธรรม และก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวของข้าราชการและประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือได้พบเห็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมในการร้องเรียน แจ้งข้อมูลหรือวิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง และเป็นธรรม ในเรื่องต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวางระบบการบริหารงานบุคคลในด้านต่างๆ ให้รัดกุม และชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จากการปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.พ.ดังกล่าว ยังส่งผลให้หัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ที่ทำงานยึดมั่นในผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก บริหารงานบุคคล

ด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ เดินเข้าสู่ระบบคุณธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย อันเป็นผลให้เกิดความเป็นธรรมในกระบวนการบริหารงานบุคคลมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม การทำหน้าที่ของ อ.ก.พ.ขณะนี้ จึงเป็นการจุดประกายความหวังให้แก่ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพในการทำงานเป็นที่ตั้ง มีขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ด้วยรู้ว่าหากตนได้รับความไม่เป็นธรรมจะมีที่พึ่งที่จะต้องร้องขอความเป็นธรรมได้อีกทางหนึ่ง และเป็นการจุดประกายความหวังให้สังคมไทยในการที่จะช่วยกันบอกกล่าวถึงความไม่เป็นธรรมที่แอบแฝงอยู่ในมุมมืด หรือในช่องโหว่ของกฎหมาย หรือการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบธรรมของผู้มีอำนาจทั้งหลาย อีกทั้ง อ.ก.พ.ขณะนี้ จะเป็นกลไกการตรวจสอบอย่างหนึ่งของระบบราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารงานบุคคลที่โปร่งใส ชัดเจนและเป็นธรรมยิ่งขึ้นในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตาม อ.ก.พ. ขณะนี้มิได้ถือสูตรสำเร็จที่จะขจัดปัญหาและร่วมพัฒนาระบบราชการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อบ้านเมืองอย่างสมบูรณ์ได้ ภารกิจอันยิ่งใหญ่นี้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันหลายฝ่าย ยิ่งในขณะนี้เรามองด้านการบริหารประเทศ ซึ่งอยู่เหนือระบบราชการอีกชั้นหนึ่ง มีสิ่งแปลกปลอมแอบแฝงเข้ามาในระบบการเมือง คือสิ่งที่เรียกว่า “ธุรกิจการเมือง” ย่อมส่งผลสะท้อนเข้ามาสู่ระบบราชการ จึงมีคำเล่าลือถึงเรื่องการซื้อขาย

ตำแหน่งที่ให้คุณให้โทษกับประชาชน เป็นตัวเลขจากหลักหมื่นเป็นแสน เป็นล้าน และห้าล้าน สิบล้าน สามสิบล้าน หรือส่งส่วยเป็นรายเดือนที่ต้องให้สัญญากันว่าก่อนจะแต่งตั้งเมื่อข่าวนี้ปรากฏขึ้นใหม่ๆ ข้าพเจ้าไม่เชื่อคิดว่าเป็นการพูดเล่นกันในหมู่ข้าราชการ แต่ระยะเวลาที่ผ่านมา ก็เกิดปรากฏการณ์หลายอย่างที่ควรเชื่อ วันหนึ่งในระหว่างการประชุมของ อ.ก.พ. รักษาาระบบคุณธรรมชุดนี้ อ.ก.พ.ท่านหนึ่งจำได้ว่าเป็นคุณปลอดประสพ สุรัสวดี ได้เสนอให้อ.ก.พ. รับผิดชอบต่อปัญหา การซื้อขายตำแหน่งในวงราชการ เพราะกำลังลูกกลมดูจไฟใหม่ป่า (ของท่านอธิบดีกรมป่าไม้)

คำว่า “ธุรกิจการเมือง” ประชาชนกำลังจะ

ขายซึ่งกับคำๆ นี้ และในเรื่องการซื้อขายตำแหน่งในระบบราชการ เราจะใช้คำอะไรดี ถ้าจะใช้คำว่า “ตลาดนัดธุรกิจ” ก็พอใช้ แต่กลัวประชาชนนอกระบบข้าราชการจะไม่เข้าใจ จึงขอแรงนักภาษาศาสตร์ โปรดช่วยหาคำที่เหมาะสมนำมาแจ้งให้ทราบด้วย

มันเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของระบบราชการไทยอย่างมาก เพราะระบบอุปถัมภ์ที่เคยคัดค้านกันขรมมันล้ำสมัยไปเสียแล้ว

อ.ก.พ.วิสามัญรักษาาระบบคุณธรรมไม่น่าจะมีพลังพอที่จะแก้ไขปัญหานี้ เห็นจะต้องขอแรงจากทุกฝ่ายช่วยกันดำเนินการให้เข้มแข็งจริงจังเถอะ

อนินันทนาการจาก

บริษัท พันนา บรรจุภัณฑ์ จำกัด

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๖๓๖๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

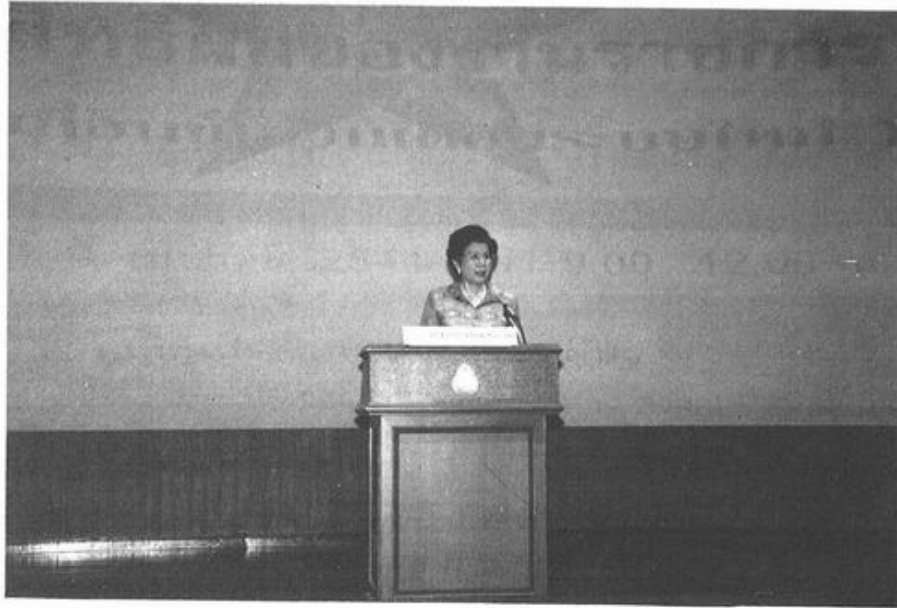
เรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ งานราชการ การเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบใหม่

กลุ่มนโยบายเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการ*

การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพข้าราชการและงานของราชการไปสู่ความเป็นมืออาชีพในระดับสากล โดยนายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้เร่งดำเนินการ สำนักงาน ก.พ. จึงได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ ก.พ. เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ นำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ดังนั้น เพื่อตอบข้อข้องใจของข้าราชการและบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จึงขอเสนอสาระสำคัญและรายละเอียดในลักษณะการตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

๑. ถาม การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ มีวัตถุประสงค์อะไร?
ตอบ เพื่อให้ส่วนราชการและข้าราชการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการ โดยนำ “ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์” (Result Based Management) และ “การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานและผลสัมฤทธิ์” (Performance Based Pay) มาใช้ในระบบราชการ
๒. ถาม การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีหลักการอะไร?
ตอบ คือ การบริหารที่ยึดเอาผลสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง มากกว่าทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ (Input) กระบวนการ (Process) วิธีการทำงาน (Method) หรือกิจกรรม (Activities) ทุกส่วนราชการจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ดัชนีชี้วัดผลงานที่เป็นรูปธรรม วิธีการวัด และข้อตกลงผลงาน (Performance Agreement) ไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นฐานในการประเมินผลงานและการให้ค่าตอบแทนตามผลงาน
๓. ถาม การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน (PBP) คืออะไร มีหลักการอะไร?
ตอบ คือ การจ่ายค่าตอบแทนให้กับ “งานที่เกิดผลดีขึ้น” (Work Better) หรือ “งานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น” (Cost Less or Produce More) ซึ่งการทำงานให้เกิดผลดังกล่าวต้องใช้สติปัญญามากขึ้น (Work Smarter) การจ่ายในลักษณะนี้มีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ ดังนี้
  - ๑) จ่ายตามผลสัมฤทธิ์ของงานแทนการจ่ายตามหน้าที่เท่านั้น โดยผู้มีผลงานและผลสำเร็จของงานเท่านั้นที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือน

* สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ สำนักงาน ก.พ.

๒) จ่ายทันทีที่ทราบผลการประเมินการปฏิบัติงาน โดยให้ “เลื่อนขึ้นเงินเดือนตามผลงาน และผลสัมฤทธิ์ปีละ ๒ ครั้ง” เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ประเมินปีละ ๒ ครั้ง

๓) จ่ายให้กับผู้มีผลงานดีเด่นอย่างสม่ำเสมอ โดยมี “เงินรางวัลประจำปี” เป็นมูลค่าไม่เกินเงินเดือนหนึ่งเดือน

หลักการดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการผูกการจ่ายค่าตอบแทนกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการแต่ละคน

๔. ถาม การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการนี้ครอบคลุมข้าราชการประเภทใดบ้าง

ตอบ ครอบคลุมข้าราชการทุกประเภทในสังกัดฝ่ายบริหาร ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน (รวมพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข) ข้าราชการครู ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการอัยการ ข้าราชการตำรวจ และข้าราชการทหาร ตลอดจน ลูกจ้าง และพนักงานส่วนท้องถิ่น

๕. ถาม การเลื่อนขึ้นเงินเดือนในระบบใหม่มีความแตกต่างจากระบบเดิมอะไรบ้าง?

ตอบ มีความแตกต่างที่สำคัญ ดังนี้

๑) เปลี่ยนหัวใจของการประเมินมาเน้นผลงานและผลสัมฤทธิ์ จึงต้องมีการจัดทำข้อตกลงผลงานล่วงหน้าในระดับกระทรวง ระดับกรม ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล และมีการประเมินผลงานตามข้อตกลงดังกล่าว

๒) เปลี่ยนรอบปีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากปีความดีความชอบหรือ “ปีปฏิทิน” เป็น “ปีงบประมาณ” โดย

- รอบแรก เดือนตุลาคม - มีนาคม ยกเว้นระยะเปลี่ยนผ่าน ให้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๓ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ รวม ๙ เดือน
- รอบสอง เดือนเมษายน - กันยายน

๓) เปลี่ยนรูปแบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ โดยให้เลื่อนปีละ ๒ ครั้ง

- ครั้งแรก ณ วันที่ ๑ เมษายน ของทุกปี
- ครั้งที่สอง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ของทุกปี

ซึ่งการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในแต่ละครั้งจะมีสามลักษณะ คือ “ไม่เลื่อนขั้น” “เลื่อนครึ่งขั้น” และ “เลื่อนหนึ่งขั้น”

๔) เพิ่มวงเงินการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีจากร้อยละ ๕ เป็นร้อยละ ๖ ของอัตราเงินเดือนข้าราชการ ณ วันที่ ๑ กันยายน (โปรดดูรายละเอียดในข้อถัดไป)

๕) ให้ผู้ซึ่งได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของอันดับ/ชั้น (เงินเดือนเต็มขั้น) มีโอกาสได้รับ “เงินตอบแทนพิเศษ” ตามผลการประเมินการปฏิบัติงาน ในอัตราร้อยละ ๒ กรณีมีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดี หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ได้รับกรณีมีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีเด่น เป็นระยะเวลา ๖ เดือน (เมษายน - กันยายน หรือ ตุลาคม - มีนาคม แล้วแต่กรณี)

๖. ถาม การเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบใหม่มีโควตาอย่างไร?

ตอบ โควตาการเลื่อนขั้นเงินเดือน มีดังนี้

๑) ครั้งแรก ๑ เมษายน ให้เลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นสำหรับผู้มีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีเด่นได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนข้าราชการ ณ วันที่ ๑ มีนาคม ของปีเดียวกัน ในกรณีที่ผู้มีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีเด่นเป็นผู้ได้รับเงินเดือนเต็มขั้น ก็ให้ได้รับเงินตอบแทนพิเศษร้อยละ ๔ ของเงินเดือนแทนการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้น และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับเงินตอบแทนพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของโควตาร้อยละ ๑๕

๒) ครั้งที่สอง ๑ ตุลาคม ให้เลื่อนเงินเดือนข้าราชการภายในวงเงินร้อยละ ๖ ของอัตราเงินเดือนข้าราชการ (เฉพาะตำแหน่งที่มีคนครอง) ณ วันที่ ๑ กันยายน โดยให้นำวงเงินที่ใช้ไปแล้วในการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งแรก (๑ เมษายน) มาหักออกก่อน ทั้งนี้ ไม่รวมเงินตอบแทนพิเศษสำหรับผู้ที่มีผลงานดีหรือดีเด่น

โปรดสังเกต การเลื่อนเงินเดือนครั้งที่สอง มิได้กำหนดโควตาจำนวนผู้ได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้น ส่วนราชการจึงอาจเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้นให้กับผู้มีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีเด่นได้เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนข้าราชการภายในวงเงินที่กล่าวแล้วข้างต้น

๗. ถาม โปรดยกตัวอย่างการคิดโควตาการเลื่อนชั้นเงินเดือนในระบบใหม่

ตอบ ตัวอย่าง กรม ก. มีอัตราตำแหน่งมีเงิน ๑,๐๑๒ อัตรา คิดเป็นอัตราเงินเดือน ๑๘,๑๕๐,๐๐๐ บาท/เดือน แต่ ณ วันที่ ๑ มีนาคม มีข้าราชการเพียง ๑,๐๐๐ อัตรา คิดเป็นอัตราเงินเดือนข้าราชการเฉพาะตำแหน่งมีนครอง ๑๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในจำนวนข้าราชการ ๑,๐๐๐ คน มีผู้ได้รับเงินเดือนเต็มขั้น ๕ คน กรม ก. จะมีโควตาการเลื่อนชั้นเงินเดือน ดังนี้

- ๑) ครั้งแรก ๑ เมษายน จะเลื่อนชั้นเงินเดือนหนึ่งชั้น ได้ไม่เกิน ๑๕๐ คน (๑๕% ของ ๑,๐๐๐ อัตรา) ในการนี้ สมมุติว่า กรม ก. เลื่อนเงินเดือนข้าราชการ ๑ ชั้นเต็มโควตา ๑๕๐ คน (ในจำนวนนี้เป็นผู้มีเงินเดือนเต็มขั้น ๒ คน) เลื่อนเงินเดือนครั้งชั้น ๘๕๐ คน (ในจำนวนนี้เป็นผู้มีเงินเดือนเต็มขั้น ๓ คน) ไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้ ๑๐ คน ทั้งหมดใช้เงินเลื่อนชั้นเป็น ๕๐๐,๐๐๐ บาท และใช้เงินตอบแทนพิเศษไป ๑๕,๐๐๐ บาท
- ๒) ครั้งที่สอง ๑ ตุลาคม จะมีวงเงินสำหรับการเลื่อนชั้นเงินเดือนและการให้เงินตอบแทนพิเศษเป็นเงินเท่ากับ ๖๑๐,๐๐๐ บาท (๖% ของ ๑๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท ลบด้วย ๕๐๐,๐๐๐)

๘. ถาม ในการพิจารณาจัดสรรโควตา ให้แบ่งกลุ่มข้าราชการอย่างไร?

ตอบ ให้แบ่งกลุ่มข้าราชการเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑) กลุ่มข้าราชการระดับ ๑-๘ หรือเทียบเท่า

- ๑.๑) ให้คำนวณจำนวนผู้มีสิทธิได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนข้าราชการระดับ ๑-๘ ในกรม ณ วันที่ ๑ มีนาคม สำหรับการเลื่อนเงินเดือนครั้งแรก (๑ เมษายน) หรือ
- ๑.๒) ให้คำนวณวงเงิน ๖% จากฐานอัตราเงินเดือนรวมของข้าราชการ ระดับ ๑-๘ ในกรม ณ วันที่ ๑ กันยายน (หักด้วยวงเงินที่ใช้เลื่อนเงินเดือนครั้งแรก) สำหรับการเลื่อนเงินเดือนครั้งที่สอง (๑ ตุลาคม)
- ๑.๓) ให้ อ.ก.พ.กรม เป็นผู้พิจารณาจัดสรรโควตาผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้นตามข้อ ๑.๑ หรือจัดสรรโควตาการเลื่อนชั้นเงินเดือนในวงเงินดังกล่าวตามข้อ ๑.๒ แล้วแต่กรณี

๒) กลุ่มข้าราชการระดับ ๙-๑๑ หรือเทียบเท่า

- ๒.๑) ให้คำนวณจำนวนผู้มีสิทธิได้รับการเลื่อนเงินเดือน ๑ ชั้น ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของ

จำนวนข้าราชการระดับ ๙-๑๑ ในกระทรวง ณ วันที่ ๑ มีนาคม สำหรับการ
เลื่อนเงินเดือนครั้งแรก (๑ เมษายน)

- ๒.๒) ให้คำนวณวงเงิน ๖% จากฐานอัตราเงินเดือนรวมของข้าราชการ ระดับ ๙-๑๑
ในกระทรวง ณ วันที่ ๑ กันยายน (หักด้วยวงเงินที่ใช้เลื่อนเงินเดือนครั้งแรก)
สำหรับการเลื่อนเงินเดือนครั้งที่สอง (๑ ตุลาคม)
- ๒.๓) ให้ อ.ก.พ.กระทรวงเป็นผู้พิจารณาจัดสรรโควตาผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณา
เลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นตามข้อ ๒.๑ หรือจัดสรรโควตาการเลื่อนขั้นเงินเดือนใน
วงเงินดังกล่าวตามข้อ ๒.๒ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่มียังเงินเหลือ อาจพิจารณา
เกลี่ยเงินให้ข้าราชการกลุ่มระดับ ๑-๘ หรือเทียบเท่าได้

๙. ถาม การปฏิบัติงานของข้าราชการในลักษณะใด จึงควรได้รับการประเมินว่ามีผลงานและ
ผลสัมฤทธิ์ดีเด่น?

ตอบ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการ ดังต่อไปนี้

- ๑) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ผลดีเด่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันก่อให้เกิด
ประโยชน์และผลดี
- ๒) ปฏิบัติงานโดยมีความคิดริเริ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือได้ปรับปรุงขั้นตอนการ
ทำงานหรือสร้างสรรค์เพื่อทำให้งานราชการเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม หรือได้
ค้นคว้าประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการเป็นพิเศษ และทาง
ราชการได้ดำเนินการตามความคิดริเริ่มหรือได้รับรองให้ใช้การค้นคว้าหรือสิ่งประดิษฐ์นั้น
- ๓) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มีสถานการณ์ตราบาตร้าเสี่ยงอันตราย หรือมีการต่อสู้ที่เสี่ยง
ต่อความปลอดภัยของชีวิตเป็นกรณีพิเศษ
- ๔) ปฏิบัติงานที่มีภาระหน้าที่หนักเกินกว่าระดับตำแหน่งจนเกิดประโยชน์ต่อทางราชการ
และปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผลดีด้วย
- ๕) ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ด้วยความตรากตร้าเหน็ดเหนื่อย ยากลำบาก และ
งานนั้นได้ผลดีเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและสังคม
- ๖) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จเป็นผลดี
แก่ประเทศชาติ

๑๐. ถาม กรณีที่นาย ก. ได้รับ “เงินตอบแทนพิเศษ” ไปแล้วระยะหนึ่ง เช่น ๒ เดือน หากต่อมาได้
มีคำสั่งแต่งตั้งนาย ก. ให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นผลให้ได้รับเงินเดือนในอันดับ/ขั้นที่สูงขึ้น
นาย ก. จะยังคงได้รับเงินตอบแทนพิเศษนี้ต่อไปอีกจนครบ ๖ เดือน หรือไม่?

ตอบ โดยหลักการ ควรได้รับต่อเนื่องอีก ๔ เดือน เนื่องจากเงินตอบแทนพิเศษนี้เป็นเงินที่ให้เพิ่มเพื่อตอบแทนผลงานปฏิบัติงานที่ผ่านมาแต่เงินเดือนที่เพิ่มขึ้นจากการเลื่อนระดับตำแหน่งเป็นเงินที่ให้เพิ่มตามค่างาน

อย่างไรก็ตาม โดยที่นาย ก. นอกจากจะได้รับเงินเดือนในอันดับ/ชั้นที่สูงขึ้นแล้ว ยังอาจได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๖/ว๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔) ดังนั้น คำตอบจึงขึ้นกับว่า นาย ก. ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามผลงาน/ผลสัมฤทธิ์ในวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น หรือไม่

๑) ถ้าได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ก็จะไม่ได้รับเงินตอบแทนพิเศษต่อเนื่องอีก เพราะถือว่าได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามผลงานแล้ว

๒) ถ้าไม่ได้รับ เช่น กรณีเงินเดือนในอันดับ/ชั้นใหม่เป็นเงินเดือนขั้นสูงของอันดับ/ชั้นนั้น ก็ยังคงได้รับเงินตอบแทนพิเศษต่อเนื่องอีก ๔ เดือน

๑๑. ถาม ผู้มีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีเด่นตลอด และได้รับเงินตอบแทนพิเศษร้อยละ ๔ จากผลการประเมินฯ ในรอบแรก และรอบสอง จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินรางวัลประจำปีหรือไม่?

ตอบ มี แม้ว่าผู้ผู้นั้นไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนจริง เนื่องจากเงินเดือนถึงขั้นสูงของอันดับ/ชั้น แต่ก็ถือเสมือนว่าเงินตอบแทนพิเศษร้อยละ ๔ คือ การได้รับพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้น กรณีจึงถือว่าได้รับการเลื่อนเงินเดือนตลอดปีรวมกันสองขั้น จึงมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินรางวัลประจำปี

๑๒. ถาม ผู้มีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดีหรือดีเด่นผู้ใดออกจากราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ด้วยเหตุเกษียณหรือออกจากราชการตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตฯ ผู้นั้นจะได้รับเงินตอบแทน

ตอบ ไม่ได้รับ เพราะเงินตอบแทนพิเศษเป็นเงินที่จ่ายควบกับเงินเดือน ดังนั้น เมื่อผู้นั้นพ้นสภาพจากการเป็นข้าราชการ จึงไม่มีได้รับเงินเดือนและหมดสิทธิรับเงินตอบแทนพิเศษ

๑๓. ถาม “เงินตอบแทนพิเศษ” จะนำมารวมกับเงินเดือนเพื่อเป็นฐานคำนวณบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่?

ตอบ ไม่ได้ เพราะ “เงินตอบแทนพิเศษ” ไม่ใช่เงินเดือน

๑๔. ถาม กรณีผู้ออกจากราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ของทุกปี ด้วยเหตุเกษียณ และผู้ออกจากราชการตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด ส่วนราชการจะต้องออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยให้มีผลเมื่อใด?

ตอบ ต้องให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ของทุกปี

๑๕. ถาม ผู้จะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนครึ่งขั้นหรือหนึ่งขั้น ต้องมีระยะเวลาปฏิบัติราชการเท่าใด ในรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่แล้ว?

ตอบ ต้องมีเวลาปฏิบัติราชการหกเดือน จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ยกเว้นผู้บรรจุใหม่ ผู้ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาในประเทศ หรือไปศึกษา ฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ต้องมีเวลาปฏิบัติราชการไม่น้อยกว่าสี่เดือน

๑๖. ถาม ในแต่ละรอบการประเมินฯ จะนานกี่เดือน?

ตอบ หกเดือน รอบแรก คือ เดือนตุลาคม - มีนาคม และรอบสอง คือ เดือนเมษายน - กันยายน ยกเว้นการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งแรก ๑ เมษายน ๒๕๔๔ รอบการประเมินฯ ที่แล้ว มีระยะเวลาเก้าเดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๓ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๔

๑๗. ถาม ข้าราชการจะลาได้กี่วัน จึงจะมีสิทธิได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน?

ตอบ ในรอบการประเมินฯ ที่แล้ว จะต้องมีวันลาภักษาป่วยรวมกันไม่เกิน ๒๓ วันทำการ ยกเว้นการเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบใหม่ครั้งแรกในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้มีวันลาป่วยรวมกันไม่เกิน ๔๕ วันทำการ มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ทั้งนี้ ให้นับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔

๑๘. ถาม วันลาตามข้อ ๑๗ ครอบคลุมการลาประเภทใดบ้าง?

ตอบ วันลาทุกประเภท แต่ไม่รวมวันลา ดังต่อไปนี้

- ลาอุปสมบทหรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ไม่เกิน ๑๒๐ วัน
- ลาคลอบบุตร ได้ไม่เกิน ๙๐ วัน
- ลาป่วยซึ่งจำเป็นต้องรักษาตัวเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะคราวเดียวหรือหลายคราว รวมกันไม่เกิน ๖๐ วันทำการ
- ลาป่วยเพราะประสบอันตรายในขณะที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือในขณะเดินทางไปหรือกลับจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่
- ลาพักผ่อน
- ลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล
- ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

๑๙. ถาม ในรอบการประเมินฯ ที่แล้ว ถ้าลาคลดบุดรไม่เกิน ๙๐ วัน จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ใช่หรือไม่?

ตอบ ใช่

๒๐. ถาม ในรอบการประเมินฯ ที่แล้ว ถ้าลาอุปสมบท หรือลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ไม่เกิน ๑๒๐ วัน มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ใช่หรือไม่?

ตอบ ใช่

๒๑. ถาม ข้าราชการบรรจุใหม่ จะต้องทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่ากี่เดือน จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน?

ตอบ ในรอบการประเมินฯ ที่แล้ว จะต้องใช้เวลาปฏิบัติราชการไม่น้อยกว่า ๔ เดือน

๒๒. ถาม จะมาทำงานสายได้กี่ครั้งหรือกี่วัน จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน?

ตอบ ขึ้นกับการกำหนดของอธิบดี ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี ทั้งนี้ ต้องกำหนดไว้ก่อนเป็นลายลักษณ์ โดยคำนึงถึงลักษณะงานและสภาพท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของแต่ละส่วนราชการหรือหน่วยงาน

๒๓. ถาม ผู้ถูกสั่งพักราชการ จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน หรือไม่?

ตอบ ได้ ถ้าในรอบการประเมินฯ ที่แล้ว ถูกสั่งพักราชการไม่เกินสองเดือน

๒๔. ถาม ในรอบการประเมินฯ ที่แล้วจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน ผู้ถูกส่งลงโทษทางวินัยที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์หรือถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งมีใช้ความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน ใช่หรือไม่?

ตอบ ใช่ ไม่มีสิทธิได้เลื่อนชั้นเงินเดือน

๒๕. ถาม การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนครั้งแรกในเดือนเมษายน ๒๕๔๔ นี้ ข้าราชการบรรจุใหม่จะต้องเข้ารับราชการก่อนวันใด จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน?

ตอบ ก่อนวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ คือ เป็นข้าราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓

๒๖. ถาม การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนครั้งแรกในเดือนเมษายน ๒๕๔๔ นี้ มีแนวทางดำเนินการอย่างไร?

ตอบ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้หน่วยงานการเจ้าหน้าที่คำนวณจำนวนผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้น และให้ อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวงพิจารณาจัดสรรโควตาให้หน่วยงานในสังกัดตามที่กล่าวแล้วในข้อ ๘

๒) ให้ผู้บังคับบัญชาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการที่ใช้เดิม และให้สรุปผลการประเมินครั้งที่ ๑ ในแบบประเมินด้วยว่า ผู้นั้นควรจะได้รับ การเลื่อนเงินเดือนกี่ชั้น ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ผลงานดีเด่น (๙๐-๑๐%)   เลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้น
- ผลงานดี (๖๐-๘๙%)   เลื่อนเงินเดือนครึ่งชั้น
- ผลงานปกติ (๕๙% ลงมา)   ไม่ควรเลื่อนชั้นเงินเดือน

ทั้งนี้ ผู้ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของอันดับ/ชั้น ซึ่งผลงานดีเด่นหรือดี ก็สามารถได้รับเงินตอบแทนพิเศษร้อยละ ๔ หรือร้อยละ ๒ ของเงินเดือนแล้วแต่กรณี และให้นับจำนวนผู้ได้รับเงินตอบแทนพิเศษร้อยละ ๔ นี้ รวมอยู่ในโควตาการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนข้าราชการ ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ด้วย

๓) เมื่อทำการประเมินผลการปฏิบัติงานเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการตามระบบเปิดของการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ ดังนี้

๓.๑) ให้หัวหน้าส่วนราชการ รองหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมาย ประกาศเกณฑ์และมาตรฐานการประเมินความดีความชอบเพื่อการ

เลื่อนชั้นเงินเดือน ให้ข้าราชการทราบโดยทั่วกันก่อนที่จะดำเนินการประเมิน ซึ่งต้องมีการแจ้งให้ทราบอยู่แล้วในระบบเดิม

- ๓.๒) ให้หัวหน้าส่วนราชการ รองหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมาย ประกาศรายชื่อผู้อยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้น ในที่เปิดเผยให้รับทราบโดยทั่วกัน
  - ๓.๓) ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นซึ่งเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงาน แจ้งการประเมินผล และผลการประเมินให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคล
  - ๓.๔) ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประเมิน เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินได้ชี้แจง ให้ความเห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินดังกล่าวก่อนมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือน
- ๔) ให้ออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ ตามผลการประเมินการปฏิบัติงาน โดยให้มีจำนวนผู้ใต้เลื่อนเงินเดือนหนึ่งชั้นไม่เกินร้อยละ ๑๕

๒๗. ถาม ในระบบการเลื่อนชั้นเงินเดือนแบบใหม่ มีข้อดีอย่างไร?

ตอบ มีข้อดี ดังนี้

- ๑) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการจะสูงขึ้น เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายและดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน มีการประเมินผลดีขึ้น (๒ ครั้ง) และให้ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นทันทีตามผลการประเมิน ไม่ต้องรอจนถึงสิ้นปีงบประมาณ
- ๒) สร้างความเป็นธรรมในการจ่ายค่าตอบแทน และเสริมแรงจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบราชการ อันเป็นการลดต้นทุนการประกอบการของภาคเอกชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศและรายได้ของรัฐเพิ่มขึ้น
- ๓) กระตุ้นให้เกิดการบริโภค อันเป็นการเพิ่มอุปสงค์ในประเทศ เพื่อเร่งอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและบรรเทาปัญหาเงินฝืดในขณะนี้
- ๔) ข้าราชการผู้มีผลงานดีเด่นหรือดี ได้รับประโยชน์ได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนเร็วขึ้น ผู้ที่ได้รับเงินเดือนเต็มขั้น ก็ได้รับแรงจูงใจให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ข้าราชการสตรีซึ่งมีผลงานดีเด่นหรือดี แต่มีความจำเป็นต้องลาคลอด ๙๐ วัน ก็มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนตามผลงานของครึ่งปี เป็นต้น

□ □ □ □ □

โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด รุ่นที่ ๓ (ปีงบประมาณ ๒๕๔๕)

กลุ่มนโยบายเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการ*

โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด เป็นการดำเนินการเพื่อลดขนาดกำลังคนภาครัฐ ตามแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ โดยได้ดำเนินการมาแล้ว ๒ รุ่น ในปีงบประมาณ ๒๕๔๓ และ ๒๕๔๔ ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง และสำหรับโครงการฯ ในรุ่นที่ ๓ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ นี้ ได้ผ่านความเห็นชอบของ ก.พ. และคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔ และ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ตามลำดับ และจะเริ่มรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในเดือนมิถุนายนนี้ จึงขอนำรายละเอียดโครงการฯ มาเล่าให้ผู้ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการฯ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการสมัคร และส่วนราชการต่างๆ ใช้เป็นแนวดำเนินการ

ผลการดำเนินโครงการฯ ที่ผ่านมา (รุ่นที่ ๑-๒)

* ประสบความสำเร็จในการลดอัตรากำลังคนภาครัฐในระดับหนึ่ง มีข้าราชการเข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น ๔๑,๓๙๗ คน และสามารถยุบเลิกตำแหน่งในภาครัฐได้ถึงประมาณ ๓๑,๔๐๖ อัตรา และยังช่วยลดรายจ่ายด้านบุคคลภาครัฐได้ในระยะยาวตั้งแต่ปีที่ ๓ ของโครงการ คือ ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นไป โดยจะเริ่มลดในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ เป็นเงิน ๑,๑๒๘ ล้านบาท ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ เป็นเงิน ๒,๓๓๑ ล้านบาท ตามลำดับ โดยเมื่อรวมกับการเกษียณปกติแล้ว สามารถลดอัตรากำลังลงได้ถึง ๕๘,๘๗๕ อัตรา ประหยัดงบประมาณได้ถึงกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท

* ข้าราชการให้การตอบรับเป็นอย่างดี โดยมีผู้ให้ความสนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการฯ เป็นจำนวนมาก

* ประชาชนไม่ได้รับผลกระทบจากการลดอัตรากำลัง เพราะโครงการนี้ดำเนินการควบคู่ไปกับการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีการบริหารงานของภาครัฐ ซึ่งต้องมีการทบทวนและจำกัดบทบาทและภารกิจให้เหลือเฉพาะเท่าที่จำเป็น และปรับระบบและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของส่วนราชการ ประกอบกับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ คิดเป็นเพียงร้อยละ ๒.๑๗ ของอัตรากำลังที่มีขณะเริ่มโครงการฯ เท่านั้น

*สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ สำนักงาน ก.พ.

* ผู้เข้าร่วมโครงการฯ พึงพอใจ สำนักงาน ก.พ. ได้จัดให้มีโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการที่ออกจากราชการ โดยจัดตั้ง “ศูนย์เพิ่มทักษะและพัฒนาข้าราชการเพื่อออกนอกระบบ” ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการช่วยเหลือข้าราชการที่ออกจากราชการ ตามโครงการดังกล่าว ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข ในห้วงแห่งการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตใหม่ และได้ให้คำปรึกษาแนะนำด้านความพร้อมทางจิตใจ พัฒนาฝึกอบรมทักษะในการประกอบอาชีพใหม่ รวมทั้งบริการข้อมูลตำแหน่งงานและการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้ง “ชมรมข้าราชการอาวุโส” ตั้งแต่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เพื่อเป็นศูนย์กลางรวมคลังสมองข้าราชการที่เกษียณแล้ว กลับมาช่วยราชการบ้านเมืองและสังคมอีกครั้งหนึ่ง (ปัจจุบันมีสมาชิกถึง ๑๒๒ คน)

รายละเอียดโครงการฯ รุ่นที่ ๓ (ปีงบประมาณ ๒๕๔๕)

ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนกับโครงการฯ รุ่นที่ ๑ และ ๒ แต่ในรุ่นที่ ๓ นี้จะไม่ครอบคลุมถึงข้าราชการในสังกัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การกำหนดตำแหน่งและการยุบเลิกตำแหน่ง นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๔ ข้าราชการในสังกัดหน่วยงานเหล่านี้จะได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินอุดหนุนไม่ใช่จากงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนตามนิยามในมาตรา ๓ ของพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือ ผู้ซึ่งออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ พ.ศ. ๒๕๔๒

* วัตถุประสงค์

เพื่อปรับสัดส่วนและลดขนาดกำลังคนภาครัฐให้มีขนาดเล็ก กะทัดรัด แต่มีประสิทธิภาพสูง โดยจงใจให้ข้าราชการออกจากราชการก่อนเกษียณ

* หลักการ

เป็นความสมัครใจและความประสงค์ร่วมกันของข้าราชการและราชการ และเป็นสิทธิของทางราชการที่จะพิจารณาให้ข้าราชการเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการและไม่ทำให้งานในราชการเสียหาย โดยกำลังคนภาครัฐจะต้องลดลง และสามารถรักษาสมดุลระหว่างการจงใจให้ข้าราชการมีทางเลือกที่ดี กับความเป็นไปได้ทางงบประมาณ

* เป้าหมาย

มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ ๓๐,๐๐๐ คน แต่ในกรณีที่มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการเกินกว่า ๓๐,๐๐๐ คน ให้คณะกรรมการโครงการฯ มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบเพิ่มเติมได้ แต่เมื่อรวมกับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการในรุ่นที่ ๑ และ ๒ แล้ว ไม่เกินเป้าหมายรวมของรุ่นที่ ๑-๓ (เป้าหมายรุ่นละ ๓๐,๐๐๐ คน)

* คุณสมบัติ

ผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๑. เป็นข้าราชการประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังนี้

๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ๒) ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ๓) ข้าราชการครู
๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ๕) ข้าราชการตำรวจ ๖) ข้าราชการ
ทหาร และ ๗) ข้าราชการประเภทอื่นที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนตาม
ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ ไม่ครอบคลุมข้าราชการในสังกัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๒. มีอายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป (๔๕ ปีขึ้นไป สำหรับข้าราชการทหาร) หรือมีเวลาราชการ
ตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป (นับถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔) โดยไม่รวมเวลาทวิคูณ และ

๓. มีเวลาราชการที่เหลือไม่น้อยกว่า ๑ ปีขึ้นไป นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ และ

๔. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการ ถูกสอบสวนหรือสอบหาข้อเท็จจริงทางวินัย
หรือพิจารณาโทษทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้น ๆ หรือเป็นผู้ต้องหาในคดี
อาญาซึ่งมิใช่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท และ

๕. ไม่เป็นผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๆ ตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้น ๆ เช่น ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน
พิจารณา ถูกสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติ
ราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการได้ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการที่ยังอยู่ระหว่างปฏิบัติราชการชดใช้ตามที่ได้เคยทำสัญญากับส่วน
ราชการในการไปศึกษา ฝึกอบรมหรือปฏิบัติการวิจัย จะต้องชดใช้เงินตามสัญญาผูกพัน

* สิ่งจูงใจ

□ ส่วนที่เป็นตัวเงิน

(๑) เงินขวัญถุง เท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้าย X ๗ โดยจะแบ่งจ่าย ๒ งวด ปีละงวด

(๒) เงินช่วยเหลือรายเดือนผู้รับเบี้ยหวัดบ้านานาญ (ช.ร.บ.) เท่ากับ

$$\text{เงินเพิ่ม (ช.ร.บ.)} = \frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการที่เหลือ (ปี)}}{๕๐}$$

ทั้งนี้ ช.ร.บ. จะต้องไม่สูงกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนเดือนสุดท้าย และเมื่อรวมกับบ้านานาญแล้วต้องไม่
เกินเงินเดือนเดือนสุดท้าย

□ สิทธิประโยชน์อื่น

(๑) มีสิทธิได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี เสมือนข้าราชการผู้ออกจาก
ราชการเหตุเกษียณอายุ

(๒) ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในส่วนของเงินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นสมาชิก กบข.

(๓) ไม่ต้องชดใช้ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามพระราชกฤษฎีกาสวัสดิการ เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๓๕ กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปกติ และให้จ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่กำหนด ไว้ในพระราชกฤษฎีกาต่อไป ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ กู้เงินตามโครงการสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยฯ

(๔) มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

* ระยะเวลา

ประชาสัมพันธ์ พฤษภาคม ๒๕๔๔

⇒ เปิดรับสมัครตั้งแต่วันที่ ๑-๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ ทั้งนี้หากผู้สมัครประสงค์จะถอนใบสมัคร ให้ยื่นหนังสือต่อส่วนราชการภายในวันที่ ๒-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔

⇒ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาและเสนอความเห็นตามลำดับชั้น และส่งใบสมัครให้คณะกรรมการ โครงการฯ ภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

⇒ คณะกรรมการโครงการฯ แจ้งผลการพิจารณาให้ส่วนราชการทราบภายในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๔

⇒ ส่วนราชการออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปี และคำสั่งอนุญาตให้ออกจากราชการ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔

⇒ ผู้เข้าร่วมโครงการออกจากราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔

* เงื่อนไขสำคัญ

ผู้ออกจากราชการตามโครงการฯ นี้ ต้องไม่กลับเข้ามาเป็นข้าราชการ หรือพนักงานประจำ ของหน่วยงานของรัฐ

ส่วนราชการต้องยุบเลิกตำแหน่งไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนตำแหน่งที่ว่างลงจากโครงการฯ สำหรับตำแหน่งที่เหลือร้อยละ ๒๐ให้นำมารวมกัน แล้วมอบให้คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและ นโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) พิจารณาจัดสรรให้ส่วนราชการที่มีความจำเป็น หากจัดสรรไม่หมดให้ ยุบเลิก

* สนใจขอข้อมูลเพิ่มเติม

สอบถามได้ที่กอง/ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ของทุกส่วนราชการ หรือที่ สำนักงาน ก.พ. Hotline ๑๕๙๘ หรือ โทร (๐๒) ๒๘๐-๐๘๙๖ , ๒๘๒-๑๘๘๙ หรือ Homepage <http://www.ocsc.go.th>

□□□□□

มาทำความเข้าใจภาพรวมของ พระพุทธศาสนาสักหน่อยดีไหม

เสฐียรพงษ์ วรรณปก*

---

*ราชบัณฑิต

พระพุทธานามิลักษณะเฉพาะ ไม่เหมือนลัทธิศาสนาอื่น

ถ้าดูการอุบัติขึ้นแห่งพระพุทธศาสนา จะเห็นว่า พระพุทธานามิได้เหมือนศาสนาอื่น ใครที่มักกล่าวว่า ศาสนาทุกศาสนาเหมือนกัน สอนให้คนเป็นคนดีเหมือนกัน นั้นควรหยุดคิดเสียใหม่

แม้แต่คำว่า “ศาสนา” ที่แปลมาจากคำอังกฤษว่า religion ก็เข้าไม่ได้กับพระพุทธศาสนา เพราะศาสนาที่เรียกว่า religion แปลว่าผูกพัน คือผูกพันมนุษย์กับพระเจ้า ผู้สร้างโลกสร้างมนุษย์ ศาสนาแบบนี้มองมนุษย์ว่าเป็นสัตว์ที่มีศักยภาพจำกัด ไม่สามารถพัฒนาตนให้บรรลุจุดหมายปลายทางแห่งชีวิตได้ด้วยตัวเอง ต้องอาศัยความเมตตากรุณาจากพระเจ้าผู้มีอำนาจสูงสุด หลักคำสอนของศาสนา religion จึงเน้นไปที่ Faith แม้จะแปลว่า ศรัทธา แต่ก็มีความเชื่อคนละความหมายกับ ศรัทธาของพระพุทธศาสนา

ศรัทธาแบบ religion เป็นความเชื่อเบ็ดเสร็จที่เขาวางกรอบไว้แล้ว ไม่มีสิทธิ์เถียง ไม่มีสิทธิ์สงสัย ต้องทำตามอย่างเดียว ศรัทธาแบบนี้ทางคัมภีร์ศาสนาเขาเรียกว่า ศรัทธาแบบ “ลิตทานต์” เซนต์ปอล นักสอนศาสนาในยุคต่อมา ถึงกับให้คำอธิบายว่า “จงเชื่อแล้วเจ้าจะรอด” “อย่าเพ่งพระคัมภีร์ด้วยความสงสัย ยิ่งเพ่งมาก เจ้าจะมีแต่ความพรัมัว ดุจเพ่งพระอาทิตย์ตอนเที่ยงวันฉะนั้น”

จึงไม่แปลกที่ศาสนิกของศาสนา religion มักเคร่งครัดต่อคำสั่งสอน เพราะมีลักษณะเป็น “คำสั่ง” ยิ่งกว่าคำสอน เพราะถ้าไม่ทำตามที่

ศาสนาสั่ง ย่อมไม่มีสิทธิ์ขึ้นสวรรค์อยู่กับพระเจ้าที่เขาเรียกว่าเป็นจุดหมายปลายทางแห่งชีวิต

ส่วนพระพุทธศาสนา มองมนุษย์ว่าเป็นเวไนยสัตว์ ผู้ฝึกฝนอบรมได้ ชี้ว่ามนุษย์ทุกรูปทุกนามมีศักยภาพในตัวเอง ที่จะพัฒนาตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนสุดท้าย ด้วยสติปัญญา ด้วยความพากเพียรของตนเอง ไม่ขึ้นอยู่กับอำนาจศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งแวดล้อมภายนอกใด ๆ

พูดอีกนัยหนึ่งมนุษย์สามารถพึ่งตนเอง ตั้งแต่เบื้องต้น จนสุดท้าย การเน้นว่าพระพุทธเจ้าเป็น “มนุษย์” มีนัยสำคัญยิ่ง และแตกต่างจากแนวคิดของศาสนาอื่น

พระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ ที่เดิมก็ยังบกพร่อง ไม่สมบูรณ์อย่างเรา ๆ ท่าน ๆ จึงทรงตั้งปณิธานเพื่อฝึกฝนอบรมตน ที่เรียกว่า บำเพ็ญบารมี จนกระทั่งบารมีสมบูรณ์แล้ว ก็ได้ตรัสรู้ธรรมสูงสุดเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นมนุษย์ในอุดมคติ มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เป็นตัวอย่างของมนุษย์ทั้งปวง

มนุษย์อื่น ๆ ก็สามารถทำได้ สามารถบรรลุถึงสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงบรรลุเช่นกัน เพราะเป็น “คน” เหมือนกัน

พระพุทธเจ้าทรงฝึกฝนตนเองอย่างมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง ประสบความสำเร็จ และความสำเร็จด้วยตนเอง โดยมิได้รับการดลบันดาลจากอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ

เมื่อทรงเข้าถึงสิ่งนั้นแล้ว ก็นำมาสั่งสอนมนุษย์อื่นให้ดำเนินทางตาม สิ่งที่ทรงสั่งสอนก็ตีวางเป็นระบบฝึกฝนอบรมที่ดี เป็นสิ่งที่ไม่เหลือ

ปากว่าแรง มนุษย์ทุกคนสามารถทำได้

พูดอีกนัยหนึ่งว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของมนุษย์ โดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์มนุษย์โดยแท้จริง ไม่มีช่องให้อำนาจศักดิ์สิทธิ์ ลึกลับใด ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องแม้แต่น้อย

คำสอนที่พระพุทธศาสนาเน้นคือ การพึ่งตนเองด้วยความพากเพียรพยายาม พึ่งตนด้วยสติปัญญา รู้คิดวินิจฉัย รู้กระทำ

พุทธศาสนามีศรัทธา แต่เป็นความเชื่อบนพื้นฐานของสติปัญญา มิใช่เชื่อมงาย หรือเชื่อแบบเบ็ดเสร็จ ศรัทธาแบบพุทธเป็นศรัทธาที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ เรียกว่า “ศรัทธาปลายเปิด” คือ ตอนต้น เรายังไม่รู้ไม่เข้าใจเพียงพอ เราก็ฝากความเชื่อของเรา กับ “สิ่ง” หรือ “authority” ที่น่าเชื่อถือได้ (เช่น พระรัตนตรัย) แต่เมื่อฝากแล้ว มิได้ฝากเลย ในระหว่างนี้ก็คือ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ปฏิบัติสั่งสมประสบการณ์ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งศรัทธาได้พัฒนากลายเป็น “การรู้ การเห็น” ด้วยตนเอง

ดูข้อตัวเปิด ปิดที่ต้นทาง กำหนดวันเวลาเดินทางไว้เสร็จ แต่เปิดโอกาสให้คุณเปลี่ยนแปลง กำหนดวันเวลากลับที่ปลายทาง ฉันทิดก็ฉันทัน

ข้อที่น่าคิดก็คือ ในพระพุทธศาสนามีได้ถือว่าศรัทธาเป็นจุดหมายปลายทาง แต่เป็นเครื่องมือในเบื้องต้น หรือเป็น preliminary ที่จะพึงกระทำก่อน ยังไม่เป็น “องค์มรรค” หรือกระบวนการพัฒนาแท้จริง ต้องพัฒนาปัญญาจนกลายเป็นความรู้เห็นด้วยตนเอง อันเรียกว่า “สัมมาทิฐิ” เสียก่อน จึงจะเป็นกระบวนการศึกษาที่แท้จริง

ภาพรวมของพระพุทธศาสนาที่พึงมองให้ชัด

ถ้ามองปรากฏการณ์ของพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในรูปองค์กรในปัจจุบัน เราจะเห็นว่ามี “นิกาย” หรือ ตัวแทนพระพุทธศาสนาใหญ่ ๆ อยู่ ๒ นิกาย คือ เถรวาท หรือหินยาน กับอจารีวาท หรือมหายาน ทั้งสองนิกายนี้มีจุดยืนที่แตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดคือ

เถรวาท เน้นการพัฒนาตน เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทาง เป็นพระอรหันต์ พอถึงจุดนี้แล้ว ไม่ค่อยพูด (หรือพูดแต่แผ่วเบาเสียงเรื่อย ๆ) ต่อไปว่า จะต้องออกไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทั่วไป ให้บรรลุผลเช่นนั้นด้วยจนกลายเป็นว่า ผู้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านั้นมีองค์เดียว บุคคลที่เป็นพระโพธิสัตว์มีองค์เดียวเท่านั้น คนอื่นก็ทำได้แค่เป็นพระอรหันต์

มหายาน เน้นว่า เราจะถึงจุดหมายหรือไม่ ไม่สำคัญนัก แต่เราจะต้องช่วยเหลือคนอื่นให้เข้าถึงจุดหมายนั้นก่อน จนกระทั่งบัญญัติว่า ทุกคนเป็นพระโพธิสัตว์ ทุกคนเป็นพระพุทธเจ้าได้

พูดภาษาเปรียบเทียบก็ว่า ความคิดแรก (เถรวาท) เหมือนคนเรียนว่ายน้ำ ต้องว่ายน้ำให้เก่งให้ชำนาญเป็นสำคัญ ถ้ายังว่ายน้ำไม่เก่ง ก็ไม่ควรช่วยคนตกน้ำ เพราะอาจจะจมน้ำตายไปด้วยกัน

ความคิดแบบหลัง (มหายาน) เหมือนคนที่ไม่คิดจะเรียนว่ายน้ำ ว่ายน้ำไม่เป็น คิดแต่จะช่วยคนจะจมน้ำ และกระโดดลงไปช่วยทั้ง ๆ ที่ตนเองก็ว่ายน้ำไม่เป็น

นี่คือแนวคิดเกี่ยวกับนิกายศาสนาทั้งสอง จนกลายเป็นจุดยืนของทั้งสองฝ่าย ไม่ทราบว่าเป็นแนวคิดอย่างไรกำหนดกันเอง หรือแต่ละฝ่ายกำหนดให้แกกัน

ถ้าถือว่าพระพุทธศาสนามีแนวคิดแบบแรก คือต้องพึ่งตนเอง ช่วยตนเองให้ถึงจุดหมายปลายทางเท่านั้น ถึงแล้วก็เรียกว่าเสร็จภารกิจแล้ว ก็นับว่าเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์

ถ้าถือว่า พระพุทธศาสนามีแนวความคิดแบบที่สอง คือตนเองจะถึงจุดหมายปลายทางหรือไม่ เมื่อใดไม่ค่อยสำคัญ เราต้องช่วยสัตว์โลกให้เขาถึงจุดหมายนั้นก่อนอย่างอื่น กระทั่งมีคำพูดว่า (เวอร์ไปหรือเปล่า) “เราจะไม่บรรลุนิพพานจนกว่าจะชนฟางเส้นสุดท้ายให้ถึงฝั่งก่อน” เชื่ออย่างนี้ก็นับว่าเป็นความคิดที่ไม่สมบูรณ์

พระพุทธศาสนาไม่น่าจะมีลักษณะแบบใดแบบหนึ่ง ควรจะเป็นทั้งสองแบบนี้รวมกันเปรียบเสมือนเหรียญสองด้านรวมเป็นเหรียญเดียวที่สมบูรณ์ฉะนั้น ถ้ามว่าเพราะเหตุใด ตอบว่า เพราะถ้าถือแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว แสดงว่าเป็นการมองภาพรวมของพระพุทธศาสนาไม่ชัด

พระพุทธเจ้าตอนจะส่งสาวก ๖๐ รูปไปประกาศพระพุทธศาสนา ตรัสว่า “เราพ้นแล้วจากปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ และของมนุษย์ พวกเธอเองก็พ้นแล้วเช่นกัน พวกเธอจงจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่พหูชน เพื่อความสุขแก่พหูชน เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย”

ถอดความได้ว่า พระพุทธเจ้าทรงเห็นว่า

๑. ให้ทำตนให้พร้อมก่อนการพูดว่า “ให้พร้อมก่อน” มันสื่อความต่อไปว่า ภารกิจหลังจากนั้นยังมี

๒. เมื่อพร้อมแล้ว ให้ออกไปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การช่วยเหลือนั้นจึงสำเร็จประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

ทั้งสองอย่างนี้ต้องไปด้วยกัน ไม่แยกกันอย่างเด็ดขาด คือขณะที่ตนยังไม่พร้อมเต็มที่ ก็มีจิตคิดช่วยเหลือคนอื่นได้ เท่าที่ความรู้ความสามารถจะอำนวย ในขณะที่ช่วยเหลือคนอื่น ตนเองก็ไม่ละทิ้งภารกิจในการพัฒนาตนให้สูงขึ้นไปด้วย

ท่านเรียกบรรยากาศแบบนี้ว่าเป็นบรรยากาศแห่ง “สหรัชมิก” คือ บรรยากาศแห่งผู้ประพฤตินิยมร่วมกัน ไปพร้อมกัน ไปด้วยกัน ผู้ที่แข็งแรง เติบกล้าทางจริยธรรมกว่า ก็คอยช่วยเหลือประคับประคองคนที่อ่อนยังไม่แข็งแรงเพียงพอ เสมือน “แม่โคกินหญ้าอยู่ พลางสายตาก็เลื้อบแลดูลูกน้อยไปด้วย”

แม่โคกินหญ้า หมายถึง ตัวแม่โคเองก็ยังไม่อิ่ม ยังต้องกินอยู่ เสมือนคนที่ปฏิบัติธรรมยังไม่ถึงจุดหมายปลายทาง แต่ก็มีคามมองงามทางจริยธรรมอยู่บ้าง พึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่งแล้ว

แม่โคเลื้อบสายตาแลดูลูกน้อยไปด้วย คือ แม่โคไม่กินหญ้าอย่างเดียวเป็นห่วงเป็นใยลูกน้อยที่ยังชน อาจวิ่งไปตกหลุมตกบ่อ เป็นอันตรายได้ จึงคอยแลดูอยู่ทุกขณะ เหมือนผู้ปฏิบัติธรรมได้ระดับหนึ่งแล้ว ก็คอยช่วยเหลือผู้ที่ยังอ่อนด้อยกว่าตน ด้วยความปรารถนาดี

เราคงจะได้ยินคำว่า กัลยาณมิตร นั้น

แหละครับ สะท้อนบรรยากาศแห่งการฝึกฝน
อบรมตนและอบรมกันและกันได้อย่างดี ทุกคน
เป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนแท้ของกันและกัน มิใช่
แต่เพียงครูบาอาจารย์ และผู้หลักผู้ใหญ่เท่านั้นที่
จะต้องเป็นกัลยาณมิตร ลูกศิษย์ลูกหา หรือผู้น้อย
ก็ต้องทำตนเป็นกัลยาณมิตรด้วย

มีข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือว่า ถ้าเข้าใจ
อย่างนี้ มองภาพรวมเห็นชัดแจ้งอย่างนี้แล้ว ความ
เข้าใจผิดๆ ว่า พระพุทธศาสนาสอนคนให้เอาตัว
รอดอย่างเดียว ไม่เน้นการช่วยเหลือคนอื่น หรือ
สังคม ดังคำพูดของนักวิชาการว่า “*พระพุทธ
ศาสนาไม่เน้นมิติทางสังคม*” จะหมดไป คำถาม
อย่างนี้จะไม่เกิดขึ้น

พระพุทธศาสนานับความรู้จาก ประสบการณ์ตรง

ได้กล่าวแล้วในตอนต้นว่า พระพุทธเจ้าได้
ทรงทดลองด้วยพระองค์เอง ผ่านความล้มเหลว
มาหลายอย่าง กว่าจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ความล้มเหลว ความผิดพลาดก็ประสบ
ด้วยพระองค์ ความสำเร็จก็ประสบด้วยพระองค์เอง

เพราะฉะนั้น คำสอนของพระองค์จึง
เป็นเหตุเป็นผล ที่ยากที่ใครจะคัดค้านได้ นี่คือ
จุดเด่นของพระพุทธเจ้า และจุดเด่นของพระพุทธ
ศาสนา ทำให้การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแพร่
หลายในเวลารวดเร็ว

พวกพราหมณ์สมัยนั้น มักจะวางหลักคำ
สอนของตนอยู่บน การคาดเดาเอาเอง คิดเอาเอง
ที่พระพุทธเจ้าเรียกว่า เป็นพวก ตักถิ วิมังสี (นัก

คาดเดา นักแก้งความจริง) เช่นสอนว่า พรหมัน
(พระพรหม) เป็นผู้สูงสุด พวกเขาสามารถแสดง
แนวทาง เพื่อให้เข้าถึงพรหมันหรือพระพรหมได้

พระพุทธองค์ตั้งเข้าสู่ “*ประสบการณ์*”
ทันที ว่าที่พวกท่านสามารถแสดงทางเพื่อเข้าถึง
พระพรหมได้นั้น พวกท่านเคยเห็นพระพรหม
จะจะ ไหมว่าพระพรหมเป็นอย่างไร พวกเขา
ตอบว่าไม่เคยเห็น ถ้าเช่นนั้น อาจารย์ของพวกเขา
ท่านเคยเห็นไหม “*ไม่เคย*” อาจารย์ของอาจารย์
ของอาจารย์ไล่ขึ้นไปจนเจ็ดชั่วคน เคยมีใครยืนยัน
ไหมว่าเคยเห็นพระพรหม “*ไม่เคย*”

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า ถ้าเช่นนั้น ความ
เชื่อของพวกท่าน ไม่ต่างอะไรกับชายหนุ่มประกาศ
แต่งงานกับสาวสวยที่สุดในโลก แต่ไม่สามารถ
บอกได้ว่า สาวสวยที่สุดคนนั้นคือใคร อยู่ที่ไหน
หรือเหมือนคนแบกบันไดมา กล่าวว่าจะใช้บันได
พาดขึ้นไปสู่ตึกเจ็ดชั้น แต่ไม่รู้ว่ตึกเจ็ดชั้นนั้นอยู่
ที่ไหน พวกท่านบอกทางไปถึงพระพรหมได้ แต่
ไม่รู้ว่พระพรหมหน้าตาเป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน
แล้วมันจะเกิดผลเป็นจริงได้อย่างไร

ครั้นพวกเขาขออนถามว่าพระองค์ทรงรู้จัก
พระพรหม และสามารถแสดงทางเข้าถึงพระพรหม
ได้หรือ พระพุทธองค์ตรัสว่ารู้ และสามารถแสดง
ทางเข้าถึงได้ ใครที่มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
เต็มเปี่ยมในตัวเอง อย่าว่าแต่เข้าถึงพระพรหม
ได้เลย เขาเป็นพรหมด้วยตัวเองด้วย พวกท่าน
คิดถึงพรหมในจินตนาการ แต่เราตถาคตชี้ให้ดู
พระพรหมในความเป็นจริง พระพรหมที่สัมผัส
จับต้องได้

การเน้นความรู้จากประสบการณ์ตรงนี้แล
เป็นจุดแข็งจุดเด่นของพระพุทธธรรม และพระ
พุทธศาสนา แม้จะเชื่อหรือไม่เชื่ออะไรก็เน้น
ประสบการณ์ตรง ไม่ให้คาดเดาเอง ดังใน
กาลามสูตรตรัสว่า มา ตักเกณ มา นเยน = *อย่า
ด่วนเชื่อเพราะเหตุผลทางตรรกะ อย่าด่วนเชื่อ
เพราะอนุমানหรือคาดคะเนเอา*

คำอธิบายพระธรรมของพระองค์ชี้ชัด
ธรรมะ พระองค์ตรัสไว้ดีแล้ว ทำไมดีเพราะผู้ปฏิบัติ
ตามพึงเห็นด้วยตนเอง ไม่ขึ้นกับกาล สามารถ
พิสูจน์ได้ ต้องน้อมนำมาปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้รู้
แจ้งพึงเห็นเฉพาะตน นี่ก็ล้วนเน้นประสบการณ์
ทั้งนั้น

พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอนัตตา

คำสอนเรื่องอนัตตา เป็นลักษณะพิเศษ
เฉพาะของพระพุทธศาสนา ไม่มีอนัตตา
พระพุทธเจ้าก็ไม่จำเป็นต้องเกิด และพระพุท
ธศาสนาก็ไม่จำเป็นต้องมี นั่นคือ ข้อที่พึงสำเหนียก
ในเบื้องต้น

ต้องจำไว้ว่า ลัทธิคำสอนก่อนหรือร่วมสมัย
พุทธกาล เขาสอนเรื่องอัตตาทั้งนั้น อย่างศาสนา
พราหมณ์เขาเชื่อกันว่า

(๑) มีอาตมันใหญ่ อันเรียกว่า ปรมาตมัน
ผู้เป็นต้นเค้าของสรรพสิ่ง เป็นผู้สร้างสรรพสิ่ง
รวมทั้งโลกและมนุษย์ทั้งปวง ชาวพุทธเรียกกันว่า
พรหมัน หรือพระพรหม

(๒) พรหมัน หรืออาตมันใหญ่นี้ เขาเชื่อ
กันว่าเป็นอมตะ ไม่เกิด ไม่ตาย อาตมันใหญ่นี้

แบ่งภาคให้มาเกิดเป็นมนุษย์ แบ่งเป็น ๔ วรรณะ
วรรณะพราหมณ์เกิดจากปากพรหม วรรณะกษัตริย์
เกิดจากต้นแขน วรรณะแพศย์เกิดจากตะโพก
หรือต้นขา วรรณะศูทรเกิดจากเท้าของพรหม

(๓) ลัทธิฮินดูสอนกันว่า อาตมัน หรือ
วิญญาณ นี้ได้มาจากพระพรหม เป็นอมตะนิรันดร
ไม่มีเกิด ไม่มีตาย เมื่อร่างกายแตกดับ วิญญาณ
หรืออาตมัน นี้ก็ออกจากร่างไปถือร่างใหม่ ตาม
กรรมที่ทำไว้จัดสรรให้เป็นไป ดุจเดียวกับคนออก
จากบ้านหลังเก่าไปอยู่บ้านหลังใหม่ที่ถูกไฟไหม้
หรือดุดจกอดเสื้อเก่าออกใส่เสื้อใหม่ เสื้อเก่าขาด
หรือทิ้งไปได้ แต่คนใส่เสื้อเป็นคนเดิม ฉันทักก็
ฉันทัน

(๔) ตรงนี้ขอให้สังเกตว่าชาวพุทธปัจจุบัน
นี้ก็เชื่ออย่างนี้ เชื่อว่ากายแตกดับ แต่วิญญาณ
ไม่แตกดับ ความจริงเป็นคำสอนของพราหมณ์
คำสอนของพวกที่เน้นอัตตา หรืออาตมัน มิใช่
คำสอนของพุทธ จะเห็นได้ว่า เราชาวพุทธทุกวันนี้
เป็นฮินดูโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว

(๖) ถ้าใครเคยอ่าน มหาภารตยุทธ ตอน
พระกฤษณะสอนเจ้าชายอรชุน ใน *ภควัทคีตา* จะ
รู้ปรัชญาหรือคำสอนของฮินดูดี อรชุนไม่ยอม
รบเพราะพี่น้องฆ่าฟันกันไม่ถูกต้อง กฤษณะบอก
ว่าเป็นกษัตริย์หน้าที่ต้องรบ การฆ่าฟันในสงคราม
นั้น ไม่ได้ว่ามีผู้ฆ่าและผู้ถูกฆ่า เพราะวิญญาณ
(อาตมัน) ไม่มีใครฆ่าตาย เป็นอมตะ การเอา
ดาบฟันคนตาย ตายแต่ร่างกาย วิญญาณไม่ตาย
ด้วย ไม่ต่างกับการเอาดาบฟิงหยาวกกล้วย ลัทธิ
ฮินดูเน้น อาตมันถาวร หรืออัตตาถาวร

(๖) พระพุทธศาสนาปฏิเสธอัตรดาแบบนี้ สอนว่ามีการเวียนว่ายตายเกิดจริง แต่ไม่สอนว่า วิญญาณถาวร ออกจากร่างไปเกิดในร่างใหม่ วิญญาณในพุทธศาสนา (วิญญาณขันธ) เป็น หนึ่งในขันธ ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) มันเกิดดับตลอดเวลาทั้งในแง่รูปธรรม และนามธรรม ไม่มีตัวตนถาวร ที่ยังคงอยู่ได้ เพราะอำนาจแห่งสันตติ (ความสืบเนื่อง) แต่แก่นแท้แล้ว ไม่มีตัวตนถาวร เมื่อร่างกายดับ วิญญาณ ก็ดับ แต่ดับแล้วไปเกิดใหม่ทันที ตายปุ๊บ เกิดปั๊บ ส่วนไปเกิดเป็นอะไรนั้น แล้วแต่เงื่อนไขคือกรรม ที่ทำไว้จะส่งไป

ไม่มีวิญญาณเร่ร่อน วิญญาณสัมภเวสี ไปหาที่เกิดใหม่ อะไรทำนองนั้น ดังที่เข้าใจกัน

พระพุทธศาสนาเป็นอนัตตวาท

จะให้เข้าใจเรื่องนี้ชัดเจน ขอยกพุทธวจนะ ตรีสถึงศาสดา ๓ ประเภทมาอ้าง จะได้เห็น “จุดยืน” ของพระพุทธศาสนา

ศาสดามี ๓ จำพวก คือ

(๑) ศาสดาที่บัญญัติ อัตรดา ว่ามีจริง แท้ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า นี้เรียกว่า สัสสวาท (ลัทธิว่าเที่ยง)

(๒) ศาสดาที่บัญญัติ อัตรดา ว่าจริง แท้เฉพาะในชาตินี้ ปฏิเสธในชาติหน้า เรียกว่า อัจเจทวาท (เห็นว่าขาดสูญ)

(๓) ศาสดาที่ไม่บัญญัติ อัตรดา ว่าจริง แท้ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า นี้เรียกว่า สัมมาสัมพุทธะ พุทธวจนะนี้ยืนยันชัดเจนว่า พระสัมมา

สัมพุทธเจ้า ไม่สอนว่ามี อัตรดา เที่ยงแท้ ไม่ว่าชาตินี้หรือชาติไหน ทรงสอน อนัตตดา

เมื่อพระพุทธเจ้าปฏิเสศคำสอนเรื่องอัตรดา แล้วยังจะมาหิบบิ้น อัตรดา มาไว้ในคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็กล่าวได้อย่างเดียวว่า เป็นเตียรถีย์ หรือกล่าวต่อพระพุทธเจ้า

มีข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ อนัตตดา แปลว่า (๑) ไม่มีตัวตน และ (๒) มิใช่ตัวตน

ในความหมายที่หนึ่ง = **ไม่มีตัวตน** หมายถึงปฏิเสศว่าไม่มีอาตมันถาวร อย่างที่พวกพราหมณ์เขาเชื่อกัน ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น หรืออัตรดาแบบนี้ไม่มี

ในความหมายที่สอง = **มิใช่ตัวตน** เป็นความหมายในแง่ปฏิบัติ ตรีสไว้ชัดเจนในอนัตตลักขณสูตร ที่ว่ามีใช่ตัวตน คือมิใช่ตัวตนของใครอย่างแท้จริง เพราะไม่มีใครบังคับมันได้ มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ขณะ เปลี่ยนแปร และดับสลายไปในที่สุด ท่านขยายความว่า ถ้ามันเป็นตัวตนของเราจริง เราก็ขอร้องหรือบังคับมันได้ว่า อย่าเจ็บ อย่าแก่ อย่าตายนะ แต่ที่เราบังคับมันไม่ได้ มันจึงเป็นอนัตตดา คือมิใช่ตัวตนของใคร ที่อ้างว่าเป็นพระพุทธศาสนา

สรุปแล้ว จับหลักใหญ่ให้มั่น จะเข้าใจชัดว่า พุทธศาสนาทรงสอน อนัตตดา คือ

- พระศาสดาคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงปฏิเสศอัตรดา ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

- พุทธวจนะตรีสว่า ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตดา ธรรม หมายถึงสังขตธรรม และอสังขตธรรมคือนิพพาน (อนัตตลักขณสูตร)

- พุทธวจนะตรัสว่า ผู้สมบุรณ์ด้วยทิว
(คือสัมมาทิว) ไม่พึงเห็นธรรมใด ๆ ว่าเป็นอตตา
(๒๒/๘๒๖) ธรรม ในที่นี้รวมถึงสังขตธรรม
และอสังขตธรรม

เน้นว่านิพพานเป็น อนัตตา ในพระบาลี
ว่า “สังขารทั้งปวงที่ปัจจุบันปรุงแต่งไม่เที่ยง
เป็นทุกข์ บัญญัติ และนิพพาน เป็นอนัตตา”
(วิ. ๘/๘๒๖)

ภารกิจของพุทธศาสนิก

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในมหาปรินิพพานสูตร
ว่า พุทธบริษัทจะต้องทำหน้าที่ ๔ ประการให้
สมบุรณ์ ถึงกับเอามาเป็นมาตรฐานวัดว่า ถ้าทำ
กิจ ๔ ประการสมบุรณ์ พระศาสนานับว่าแพร่
หลาย มั่นคง และเมื่อถึงจุดนั้น พระพุทธองค์ก็
พร้อมที่ปรินิพพานโดยไม่ต้องห่วงกังวลใดๆ พุทธ
แบบภาษาสามัญก็ว่า “ตายตาหลับ”

ภารกิจ ๔ ประการคือ

๑. พุทธบริษัท เรียนรู้หลักคำสอนของ
พระพุทธเจ้า จนรู้ดี เป็นพหูสูต เป็นตัวแทนของ
พระพุทธศาสนาได้ และได้รับผลแห่งการปฏิบัติ
มีประสบการณ์ตรง ตามกำลังความสามารถ

๒. พุทธบริษัทมีความสามารถในการชี้แจง
แสดงธรรมที่ตนได้รู้แล้วนั้นแก่คนอื่น

๓. พุทธบริษัทสามารถชี้แจงแสดงธรรม
แก้ไขปรีปวาท คือความเข้าใจผิด การกล่าวร้าย
พระพุทธศาสนา ทั้งจากภายในกันเองหรือ
ภายนอกศาสนา ให้สงบระงับลงได้โดยถูกต้อง
ชอบธรรม ถอดเป็นคำสั้น ๆ ว่า “รู้ดี - ปฏิบัติได้”

- ถ้ายทอดดี - มิวินญาณผู้ปกป้อง พระพุทธ
ศาสนา”

ตลอดประวัติพระพุทธศาสนา นับแต่สมัย
พุทธกาลเป็นต้นมา พระพุทธองค์ทรงตระเตรียม
พุทธบริษัทให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา ทรงยกย่องพระเถระ เถรี
อุบาสกอุบาสิกา ที่มีปัญญามาก มีความสามารถ
ในการเผยแผร์ ทรงเลือกอัครสาวกที่จะมาช่วย
เผยแผร์พระพุทธศาสนา ก็เลือกเอาพระสาวก
กับพระโมคคัลลานะ เพราะท่านทั้งสอง มีความรู้
(ทั้งสกสมัย ปรสมัย) มีความสามารถในการ
โต้ตอบหักล้าง

สมัยหลังพุทธปรินิพพาน ก็มีพระกุมาร
กัสสปะ ทำหน้าที่ปกป้องพระพุทธศาสนาจากการ
ดูถูกเหยียดหยามของปายาลิ ผู้มีจลาทิว

เมื่อมองไปในอนาคตเห็นว่าพระพุทธศาสนา
จะถูกย้ายยี้ พระเถระเจ้าผู้รับผิดชอบพระพุทธศาสนา
ถึงกับวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อสร้างบุคลากรที่มี
คุณภาพ ดังกรณี พระพุทธโฆสะ กับพระนาคเสน

สรุป บทบาทในทางด้านศึกษา เผยแผ่
และปกป้องพระพุทธศาสนา มีความสำคัญกับ
พระพุทธศาสนา มาก เพราะเมื่อพระพุทธศาสนา
มีความสับสนขึ้น ก็ได้พระเถระที่มีความรู้ความ
สามารถช่วยกอบกู้ไว้ได้ ดังกรณี สันตือโสภ
ธรรมกาย เป็นต้น ถ้าไม่มีนักปราชญ์อย่าง
พระธรรมปิฎก มาช่วยชี้แนะประเด็นปัญหา
และทางออก พระเถระทั้งหลาย ก็คงมีมม
ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ □

คู่มือใหม่ของข้าราชการ

การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม

คู่มือใหม่ของข้าราชการ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม เป็นหนังสือประกอบภาพที่สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการช่วย ข้าราชการในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม เพื่อให้เป็นข้าราชการที่ดี มี เกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน สามารถปฏิบัติราชการ ตามบทบาท ภารกิจใหม่ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะช่วยการสนองพระราชปณิธาน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชบรมชนกชาติ ที่ได้ทรงครอง แผ่นดินโดยธรรมมาโดยตลอด

สำหรับในครั้งนี้ ขอเสนอ

๒๑๖
ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

๘.๑ “รู้อริง รู้อีก รู้อ่าง” - ไม่รู้อย่างงู ปลาย

ต้องทำงานอย่างมืออาชีพ คือ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนเอง
อย่างชนิดรู้อริง รู้อีก และรู้อ่าง ไม่รู้ก็ฟังคนอื่น

๘.๒ ทำงานวางแผนไว้ - ไม่ทำตามซ้ำรอยใจ

ต้องมีความสามารถในการวางแผนงาน ไม่ทำงานโดยไม่มีเป้าหมาย และไม่มีแผนงาน

๘.๓ “อธิบายชี้แจงได้ - ไม่ผลักใส่ให้ผู้อื่น”

สามารถอธิบายชี้แจงงานที่ตนรับผิดชอบได้ ไม่ผลักภาระหรือผลักใส่ให้ผู้อื่น

๘.๔ สร้างองค์ความรู้ใหม่ - ไม่ใส่ใจแข่งของเดิม

สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน ไม่ท้อใจอยู่กับความรู้เดิมๆ โดยไม่มีการนำความรู้ใหม่ๆ มาใช้

อะไร ที่ไหน เมื่อไร

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
ในพิธี ประกาศเกียรติคุณผู้บริหารราชการพลเรือน
ดีเด่น ครุฑทองคำ จัดโดย สมาคมข้าราชการพลเรือน
แห่งประเทศไทย ณ ดิกลสันติโมดรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อ
วันพฤหัสบดีที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ในโอกาสนี้ คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการก.พ.
ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น
ประจำปี ๒๕๕๒ โดยเข้ารับรางวัล “ครุฑทองคำ” จาก
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. เป็นประธาน ในพิธีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ และบรรยายพิเศษเรื่องทิศทางการปฏิรูป การบริหารราชการสู่การบริหารการปกครองที่ดี ณ. โรงแรมห้วยขาแข้งเชษฐศิลป์ จ. อุทัยธานี เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔

และในวันเดียวกันนี้ นายศุภราชต์ โชติคุณาธร รองเลขาธิการ ก.พ. บรรยายเรื่องการจัดวางระบบ บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จและการพัฒนา ระบบบริการประชาชน

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. และศาสตราจารย์ ดร.วรงค์ จันทรรคน ร่วมสนทนาหัวข้อเรื่องการพัฒนา ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ ในรายการหนึ่งแฉ่นดินทาง ยูบีซีนิวส์ ช่อง ๗ ดำเนินรายการโดย ดร.ดุสิต ศิริวรรณ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔

นายปองพล อดิเรกสาร รองนายกรัฐมนตรีและ
คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ร่วมสนทนาหัวข้อ
“พูดเด่นประเด็นดัง” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙
อ.ส.ม.ท. เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ.
เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมชี้แจงการ
ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องแผนปฏิบัติ
การสร้างราชการใสสะอาด ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ ซึ่งมีหัวหน้าส่วนราชการรวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของทุกกระทรวง ทบวง
กรม เข้าร่วมการประชุมชี้แจงครั้งนี้ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔

นายรุ่งฤทธิ์ มกรหงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
นายสมาน ทวีศรี ประธานกรรมการบริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบลเชียงใหม่ และพระครูศรีรัตนโสภณ
เจ้าคณะอำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี ร่วมสนทนาใน
รายการร่วมคิด ร่วมทำ สัญจรจังหวัดอุบลราชธานี
ในหัวข้อเรื่อง “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.....
การบ้านไม่ใช่การเมือง” ณ โรงแรมเนวาดา แกรนด์
จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๔

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.ท. และนายชัยจิตร รัชชบุตร ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ร่วมลงนามในข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการขอรับการส่งเสริมเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.) ณ หอประชุมจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.ท. และนายสิมา โมรากุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมลงนามในข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการขอรับการส่งเสริมเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.) ณ กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๔

เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๔ คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.ท. เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการฝึกอบรมผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.ท. จังหวัดนนทบุรี

จากภาพสู่ข่าว

ผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๒

คนตามข่าว

เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล “ครุฑทองคำ” แก่ผู้บริหารข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๒ ซึ่งจัดโดยสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

สำหรับผู้บริหารข้าราชการพลเรือนที่ได้รับรางวัลครุฑทองคำ ประกอบด้วย (เรียงตามตัวอักษร)

๑. นายคงศักดิ์ ลีวมนนต์	ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม
๒. นายเดช บุญนาค	เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน
๓. คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์	เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๔. นายมนุชญ์ วัฒนโกเมร	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์
๕. ดร.รุ่ง แก้วแดง	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
๖. นายสมใจนึก เองตระกูล	อธิบดีกรมศิลปากร
๗. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ปลัดกระทรวงพาณิชย์
๘. รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ	อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๙. นาวาอากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น	อธิบดีกรมศิลปากร

วารสารข้าราชการฉบับนี้ ขอแนะนำผลงานสำคัญ ๆ ของผู้บริหารราชการพลเรือนทั้ง ๘ ท่าน ดังนี้

นายคงศักดิ์ ลีวมนนต์

ผลงานดีเด่นที่ผ่านมา คือ การเริ่มจัดงานดอกบัวตอง ที่อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อครั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อปี ๒๕๒๘ ริเริ่มจัดงานของดีเมืองอ่างทอง และสนับสนุนการจัดงานสะพานข้ามแม่น้ำแคว ที่จังหวัดกาญจนบุรี สนับสนุนการจัดงานประจำปีของเพชรบุรี จนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดให้ปี ๒๕๔๐ เป็นปีการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

นอกจากนั้น ยังสนับสนุนและประสานงานการสร้างปะการังเทียม โดยกองทัพเรือให้การสนับสนุนในเขตอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ชาวประมงรายเล็ก ๆ ตามชายฝั่งได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก

มีหลักและวิธีการบริหารราชการ โดยยึดหลักประชาธิปไตย คือ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งใช้ได้ทั้งการบริหารองค์กรบุคลากร การบริการประชาชน และการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน

นายเดช บุญนาค

ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตในประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เช่น เอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรฯ ณ นครเจนีวา เอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส ตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งได้ริเริ่มงานสำคัญๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และส่งเสริมการแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศมาโดยตลอด

นอกจากนั้น ยังใช้ศิลปะในการบังคับบัญชาอย่างดียิ่ง จนเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลงานที่ดีเด่น ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มีคุณค่า อันเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ในระยะต่อมา คือ การปรับความสัมพันธ์ให้เป็นปกติระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ จนกระทั่งประเทศไทยกับประเทศจีนเริ่มสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ มีผลงานดีเด่น โดยได้มีส่วนริเริ่มโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ ที่สำคัญคือ โครงการพัฒนาข้าราชการตามรอยพระยุคลบาท โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด และที่สำคัญยังเป็นผู้ร่างมาตรการในการปรับปรุงระบบราชการและระบบข้าราชการพลเรือน เป็นผู้จัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อชะลอการเพิ่มกำลังคนภาครัฐ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม

นอกจากนี้คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ยังมีส่วนในการผลักดันและรณรงค์เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาข้าราชการให้มีประสิทธิภาพอีกหลายเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ ผลักดันให้ส่วนราชการปรับปรุงระบบให้บริการประชาชนแบบจุดเดียว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ผลักดันให้เกิดกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และผลักดันให้มีกฎหมายเกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ยุติธรรม และสอดคล้องกับภาวะการครองชีพด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ยังประสบผลสำเร็จในการครองตน ครองคนและครองงาน ด้วยการยึดมั่นในหลักของความถูกต้องชอบธรรม อันก่อให้เกิดผลดีแก่งานราชการอย่างอเนกอนันต์ตลอดมา

จากการปฏิบัติหน้าที่ดีเด่นที่กล่าวมาข้างต้น สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เป็นบุคคลที่สมควรได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณเป็นผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่นประจำปี ๒๕๔๒

นายमुखย์ วัฒนโกเมร

ในปี ๒๕๓๖ ได้ริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ผู้ทำนาเกลือสมุทรสงคราม และแก้ไขปัญหาการค้าเกลือสมุทรตกต่ำโดยใช้กลไกสหกรณ์จนประสบผลสำเร็จ ที่จังหวัดลพบุรีได้น้อมนำแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปปฏิบัติ โดยทำความเข้าใจกับราษฎรและผู้คัดค้านจนทำให้โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริสำเร็จตามกำหนด สามารถเก็บกักน้ำได้ในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเจริญพระชนมายุครบ ๖ รอบ ๗๒ พรรษา ซึ่งโครงการนี้ก่อให้เกิดประโยชน์นานัปการ

ได้ริเริ่มให้มีโครงการสำรวจวางแผนแม่บทพัฒนาบึงบรเพ็ด เพื่อสนองแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๗ เพื่อให้มีการพัฒนาบึงบรเพ็ดอย่างยั่งยืน และเกิดความสมดุลในการพัฒนา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เป็นผู้วางพื้นฐานเรื่องการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพไว้ในทุกหน่วยงาน รวมทั้งพัฒนาข้าราชการให้ข้าราชการมีความรู้ความสามารถและทุ่มเททำงานเพื่อการศึกษาของชาติ โครงการที่เป็นประโยชน์ในแวดวงการศึกษา ได้แก่ การยกระดับความรู้ของผู้นำท้องถิ่นและผู้ใช้แรงงาน การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การสร้างเครือข่ายศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติและระดับจังหวัดเพื่อพัฒนาคุณภาพวิทยาศาสตร์ศึกษาของประเทศไทย เป็นต้น

ใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนานโยบายการศึกษาของชาติ โดยได้เสนอสาระบัญญัติด้านการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และได้เป็นผู้นำในการยกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทการศึกษาฉบับแรกที่น่าไปสู่ “การปฏิรูปการศึกษา” ครั้งใหญ่ของประเทศไทย

นายสมใจนึก เองตระกูล

ได้ริเริ่ม และผลักดันโครงการสำคัญต่างๆ ตลอดมา ในฐานะอธิบดีกรมศุลกากร ได้มองเห็นว่าภาพพจน์ของกรมศุลกากรถูกกระทบจากสิ่งต่างๆ และถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปทางเสื่อมเสีย ไม่ว่าจะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นของหน่วยงานที่ใดก็ตามหากเกี่ยวข้องกับสินค้าเข้า-ออก แล้ว ก็จะต้องตั้งข้อสังเกตไว้ก่อนว่าเป็นผลการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร แม้จะปรากฏภายหลังว่ามีใช้เกิดจากกรมศุลกากรก็ตาม เมื่อดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศุลกากรจึงมองเหตุการณ์ล่วงหน้า โดยรับแก้ไขระบบงานให้ทันสมัยทัดเทียมสากล ปรับปรุงขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ ให้มีจิตสำนึกเพื่อชาติและประชาชนทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ผู้ประกอบการต่างๆ ได้เข้ามีส่วนร่วมและรับรู้การปรับปรุงวิธีการทำงานให้โปร่งใส พิจารณาระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ระบบอัตโนมัติแทนการทำงานด้วยเจ้าหน้าที่อันเป็นการส่งเสริมให้กรมศุลกากรมีความสามารถที่จะทำงานด้วยการจัดเก็บภาษี และส่งเสริมการส่งออก เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยรวมของชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายสมใจนึก เองตระกูล ยังประสบผลสำเร็จในการครองตน ครองคน และ ครองงาน ด้วยการยึดมั่นในหลักความถูกต้องชอบธรรม อันก่อให้เกิดผลดีแก่ราชการอย่างเอนกอนันต์ ตลอดมา

นายสมพล เกียรติไพบูลย์

เป็นผู้ริเริ่มการวางระบบข้อมูลทางการค้า ด้วยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านพาณิชย์ [Operatoin Room] ขึ้นที่กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าประชุมเจรจาแก้ไข ปัญหาทางการค้าระหว่างประเทศหลายครั้ง อันส่งผลให้ประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าใน หลายๆ ด้าน ริเริ่มโครงการลดขั้นตอนการจดทะเบียนนิติบุคคล บุกเบิกงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ริเริ่มการปรับโครงสร้าง ช่วยเหลือเกษตรกรด้านการตลาดอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงพาณิชย์ โดย มีการทบทวนบทบาท ภารกิจ และปรับองค์กรให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการแก้ ปัญหาของประเทศในภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รศ.ดร.สุเมธธา พรหมบุญ

มีผลงานทางวิชาการที่มีความสำคัญต่อการศึกษาทั้งในรูปของงานวิจัย ตำรา งานแปล และ บทความทางวิชาการ เช่น งานวิจัยเรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งเป็นโครงการ วิจัยและพัฒนา ชุดหนังสือและโฮมเพจแนวพระราชดำริของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกทั้งยังมี บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาศาสตร์ มศว. และเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในสถาบันการศึกษาอีก หลายแห่ง

จากการทุ่มเทในการทำงานทำให้ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้แทนประเทศไทยเพื่อศึกษาดูงาน ประชุมทางวิชาการ และเป็นที่ปรึกษาต่างประเทศ

นาวาอากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น

ได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นผู้นุรักษ์มรดกไทยดีเด่น และเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขา สถาปัตยกรรมไทย มีผลงานที่สำคัญๆ ได้แก่ การบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและ พระบรมมหาราชวังในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ออกแบบศาลหลักเมือง ลานพลับพลา มหาเจษฎาบดินทร์ พระเมรุมาศในการถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระที่นั่งกาญจนาภิเษก ที่นั่งสันติชัยปราการ พระอุโบสถวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

ในการออกแบบได้นำเอาวัสดุก่อสร้างในปัจจุบันมาใช้ในการก่อสร้าง โดยยังรักษาลักษณะทาง สถาปัตยกรรมไทยไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ □

มุมมอง

“เพื่อนบุคลากร”

ทป.*

ข้าราชการทั่วประเทศได้เสีย เงินเดือนปีละ ๒ ครั้ง

เชื่อแน่ว่า ไม่มีชาวใดที่จะเป็นจุดสนใจของเพื่อนข้าราชการเท่าชาวพาดหัวนี้ หลายท่านคงได้ติดตามข่าวอย่างใกล้ชิด เพราะเพื่อนข้าราชการคงอยากทราบว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มีข้อดีกว่าเดิมหรือเปล่า จะเลื่อนเงินเดือนกันเมื่อไหร่ เลื่อนกันอย่างไร ฯลฯ

มุมมอง “เพื่อนบุคลากร” จะพูดคุยในบางประเด็นที่คิดว่าน่าสนใจในการเลื่อนขั้นเงินเดือนระบบใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างจากการเลื่อนขั้นเงินเดือนแบบเก่าอยู่บางประการ คือ

ระบบการประเมิน	เปลี่ยนมาเน้นผลงานและผลสัมฤทธิ์
รอบปีการประเมิน	เปลี่ยนมาเป็นปีงบประมาณ
จำนวนครั้งที่เลื่อน	เปลี่ยนเป็นเลื่อนปีละ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๑ เมษายน ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๑ ตุลาคม
จำนวนขั้นที่จะได้	เปลี่ยนเป็น ๓ ลักษณะ คือ “ไม่เลื่อนขั้น” “เลื่อนครึ่งขั้น” และ “เลื่อนหนึ่งขั้น”
ผู้ได้เงินเดือนเต็มขั้น	มีโอกาสดำเนินการ “เงินค่าตอบแทนพิเศษ” ตามผลการประเมินการปฏิบัติงาน ในอัตราร้อยละ ๒ และร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ได้รับอยู่ กรณีมีผลงานและผลสัมฤทธิ์ดี และดีเด่นตามลำดับ เป็นเวลา ๖ เดือน
ผู้มีผลงานดีเด่นสม่ำเสมอ	มีโอกาสดำเนินการ “เงินรางวัลพิเศษประจำปี” เป็นมูลค่าไม่เกินเงินเดือน ๑ เดือน

* ศูนย์ทะเบียนประวัติข้าราชการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ สำนักงาน ก.พ.

สิ่งที่อยากย้ำให้เพื่อนข้าราชการทุกท่านทราบก็คือการประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบใหม่นี้ ส่วนราชการจะเปลี่ยนมาเน้นที่ผลงานและผลสัมฤทธิ์ของงาน

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนใหม่นี้ คงไม่ทำให้เราได้เซเฉยๆ แต่เราต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ เพราะเป็นระบบการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการ โดยนำ “ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์” (Result Based Management) และ “การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานและผลสัมฤทธิ์” (Performance Based Pay) มาใช้ในระบบราชการเป็นการจัดพวกเข้าขาม-เย็นขามให้หมดไป เพราะผู้มีผลงานและผลสำเร็จของงานเท่านั้นที่จะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

หวังว่าเพื่อนข้าราชการทุกท่านคงจะได้รับค่าตอบแทนจากผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพตามระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนใหม่นี้ อย่างน้อยคนละ ๐.๕ ขั้นนะคะ

ท้ายนี้ มีคำถามเกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้งที่ติดค้างมาหลายฉบับแล้วขอรวบรวมตอบในฉบับนี้รวม ๔ ข้อ ดังนี้

๑. คำถาม ผู้ที่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งบุคลากร ๖ และได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มาแล้ว ๓ ปี (ผู้มีวุฒิปริญญาตรี) จะสามารถประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งบุคลากร ๘ ๖ ได้หรือไม่

คำตอบ แม้ว่าผู้นี้จะมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งบุคลากร ๘ แต่เนื่องจากการขอประเมินบุคคล จะต้องขอประเมินเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าระดับตำแหน่งที่ผู้นั้นดำรงอยู่ได้ไม่เกิน ๑ ระดับ แต่กรณีนี้ขอประเมินเพื่อเลื่อนดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าระดับเดิมถึง ๒ ระดับ จึงไม่อาจกระทำได้นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมอีกว่าสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรีจะต้องปรากฏว่าดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานบุคลากร หรือสายงานอื่นที่เกี่ยวข้องกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๘ ปี จึงจะขอประเมินเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งบุคลากร ๘ ๖ ได้ (ว ๑๖/๓๘)

๒. คำถาม ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (บุคลากร ๘) ซึ่งเป็นตำแหน่งประเภทบริหารระดับกลาง เมื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าวครบ ๔ ปีแล้ว จะต้องสับเปลี่ยนหน้าที่ ย้าย หรือโอน ใช่หรือไม่

คำตอบ ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องสับเปลี่ยนหน้าที่ ย้าย หรือ โอน คือผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ และระดับ ๑๐ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีลักษณะบริหาร เช่น อธิบดี รองอธิบดี

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และได้ปฏิบัติหน้าที่เดียวติดต่อกันครบ ๕ ปี ดังนั้นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (บุคลากร ๘) จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (บุคลากร ๘) และผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองอื่น ๆ ก็มีหลักเกณฑ์กำหนดให้มีการย้ายเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์โดย อ.ก.พ.กรม ต้องกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เดียวติดต่อกันก่อนมีการย้ายแต่ละครั้ง โดยไม่ควรน้อยกว่า ๒ ปี ซึ่งจะเป็นก็ปีนั้นคงต้องไปดูระเบียบของแต่ละกรม ซึ่งอาจแตกต่างกัน (ว ๗/๔๐ และ ว ๒๑/๔๐)

๓. คำถาม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ ๕ มีวุฒิปริญญาตรีทางบริหารธุรกิจจะสามารถเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ ได้หรือไม่

คำตอบ ถ้าเป็นผู้สอบคัดเลือกได้ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ และบัญชีสอบฯ ยังไม่หมดอายุหรือยังไม่ถูกยกเลิก รวมทั้งมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ คือ มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี และปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานวิเคราะห์นโยบายและแผนหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี และได้รับเงินเดือนอยู่ก่อนวันเริ่มต้นปีงบประมาณที่จะเลื่อนตำแหน่งไม่ต่ำกว่าขั้น ๑๐,๐๘๐ บาท หากมีคุณสมบัติต่างๆ ดังกล่าวครบถ้วน ส่วนราชการก็อาจพิจารณาเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ ได้ (ว ๕/๒๕๓๖)

๔. คำถาม กรมมีคำสั่งบรรจุให้เข้ารับราชการตามผลการสอบแข่งขันในตำแหน่งนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป ถ้าผู้นี้มีเหตุที่ไม่อาจเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ กรมจะออกคำสั่งแก้ไขวันบรรจุเข้ารับราชการของผู้นี้ตามวันที่สามารถมาปฏิบัติงานจริงได้ หรือไม่

คำตอบ กรมไม่สามารถออกคำสั่งแก้ไขวันบรรจุเข้ารับราชการได้ เพราะจะทำให้การบรรจุไม่เรียงตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กรณีนี้จึงต้องยกเลิกคำสั่งบรรจุดังกล่าวซึ่งจะมีผลให้ผู้นี้ถูกยกเลิกการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ (ว ๑๕/๒๕๓๕)

□ □ □ □ □

ท่อไอเสีย

เทอร์โบ...

ข้อเขียนของ “เทอร์โบ” ครั้งนี้อยากจะขึ้นต้นด้วยสุภาษิตชกบทหนึ่ง แต่นึกอย่างไรก็นึกไม่ออกว่า มีสุภาษิตไทยบทไหนที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะเขียนในเดือนนี้ แต่นึกถึงสุภาษิตจีนอยู่บทหนึ่ง คือ “งานเลี้ยงย่อมมีวันเลิกลา” เมื่อนึกสุภาษิตไทยไม่ออก ก็ใช้สุภาษิตจีนก็แล้วกัน เพราะไทยจีนก็ใช้ใครอื่น เป็นพี่น้องกัน ว่างั้นเถอะ

ครับ “เทอร์โบ” กำลังพูดถึงเรื่องการเกษียณอายุราชการ เพราะอาชีพของ “เทอร์โบ” นั้น คือ อาชีพข้าราชการ “เทอร์โบ” รับราชการมานาน นานเสียจนไม่นึกว่าจะนานถึงเพียงนี้ เพราะเริ่มรับราชการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึงตอนนี้รวมแล้วก็ราว ๆ ๓๖ ปี แต่ก็ เป็น ๓๖ ปี ด้วยความภาคภูมิใจในอาชีพข้าราชการ แม้ว่าในบางครั้งจะเจอกรม สมัยล้า และไม่สบายใจบ้าง แต่สุดท้ายก็ไม่มีปัญหาเดินทางต่อสูรับราชการด้วยความอดทนตลอดมา อาชีพรับราชการของ “เทอร์โบ” แม้จะไม่รวย เพราะรับราชการเป็นงานอาชีพหลัก แต่ก็ไม่จน

เพราะ “เทอร์โบ” ถือว่าความรวยหรือความจน อยู่ที่ความ “พอ” ครับ เมื่อมีความพอ คือมีความพอทั้งเงิน และมีความพอทั้งตำแหน่ง คนเราเมื่อมีความ “พอ” ชีวิตก็มีความสุข

ทำงานอาชีพไหนก็ตาม หากทำอยู่นาน ๆ แล้วเลิกทำโดยทันที ย่อมต้องมีปัญหา เพราะสิ่งใดก็ตามที่ทำเป็นกิจวัตร ก็เกิดความเคยชิน หากไม่ได้ทำสิ่งนั้น ก็อาจจะหงุดหงิด เคยพบเห็นข้าราชการที่เกษียณอายุหลายคน ที่ในชีวิตราชการเป็นคนที่กระฉับกระเฉงว่องไว แม้ว่าอายุจะมากแล้ว

แต่พอเกษียณอายุไปเพียงไม่กี่ปี

ท่าทางเปลี่ยนไปมาก พอ ๆ กับจากหน้ามือเป็นหลังมือ

ทำทางดูเหนื่อยหน่าย ไม่คล่องแคล่วองไวเหมือนเดิม ดูจะแก่ตัวมากขึ้น

พูดง่าย ๆ ก็คือ ดูเหี่ยวไปมากเหลือเกิน

นั่นเพียงบางคนนะครับ เพราะบางคน หลังเกษียณอายุ ดูหน้าตาสดใสเปล่งปลั่ง กระชุ่มกระชวย

ดูทำทางมีความสุขเหลือเกิน

คงจะปล่อยวางไปเยอะ

คนสองคนที่กล่าวถึงนั้น จากการสอบถามทราบว่ามีการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุต่างกัน

คนแรกเกษียณอายุแล้ว ไม่ได้ทำอะไร อยู่กับบ้านเฉย ๆ

ส่วนคนหลังนั้น มีกิจกรรมในชีวิตตามสมควร

คนเรานั้นถ้าไม่มีอะไรจะทำ ชีวิตก็จะเหงา แล้วก็แก่เร็ว

แต่ถ้าทำมากเกินไป ร่างกายก็อาจจะรับไม่ไหว คงจะแก่เร็วเหมือนกัน

ต้องเดินสายกลางละครึ่งมั่ง ถ้าหากจะให้มีความสุข หน้าตาสดใสเปล่งปลั่ง กระชุ่มกระชวย และมีมีความสุข

ดังนั้น คนที่กำลังจะเกษียณอายุ คงจะต้องเตรียมตนเองว่าจะทำอะไรหลังจากเกษียณอายุ
ราชการไปแล้ว

สำนักงาน ก.พ. ก็ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้

จึงได้จัดโครงการปัจฉิมนิเทศข้าราชการเกษียณอายุขึ้น โดยดำเนินการเรื่องนี้ในปีงบประมาณ
สุดท้ายในชีวิตราชการของผู้ที่จะเกษียณอายุ

หลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. จัดให้ มี ๒ หลักสูตร

หลักสูตรที่ ๑ มีเพียง ๑ วัน จัดบรรยายให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพและคุณค่าของชีวิต

หลักสูตรนี้ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

สำหรับหลักสูตรที่ ๒ นั้น จัดถึง ๔ วัน

โดยจัดบรรยาย สัมมนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรมร่วมกัน

เขาจัดที่มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยปีงบประมาณนี้ เขาจัดถึง ๒๐ รุ่น

เสียค่าใช้จ่าย คนละ ๖,๗๐๐ บาท

เบิกจากต้นสังกัดได้ ๕,๗๐๐ บาท และที่เบิกจากทางราชการไม่ได้ ต้องจ่ายเงินส่วนตัวเพียง
๑,๐๐๐ บาท

พบปะเพื่อนฝูงหลายคน บ่นว่า ทำไมสำนักงาน ก.พ. ไม่จัดหลังเกษียณอายุไปแล้ว

เพราะยังมีงานที่ต้องทำอีกมาก ไม่มีเวลาไปเข้ารับการอบรมนี้ได้

เป็นประเภทขยันว่างั้นเถอะ แต่ก็ไม่ทราบว่าจะขยันเอาเฉพาะปีสุดท้ายหรือเปล่า
เพราะแค่ ๔ วัน เท่านั้น น่าจะสละเวลาได้
จะด้วยเหตุใดก็สุดเดา แต่เมื่อได้รับคำตอบก็เห็นด้วย
คำตอบก็คือ หากพ้นจากราชการไปแล้ว ก็ต้องจ่ายเองทั้ง ๖,๗๐๐ บาท
เพราะราชการไม่จ่ายค่าฝึกอบรมให้ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว

ในความเป็นจริง “เทอร์โบ” คิดว่า เป็นการซ้ำเกินไปเสียอีก ที่เตรียมตัวเกษียณอายุในปี
สุดท้ายของการรับราชการ

ผู้ที่เกษียณอายุราชการนั้น ควรที่จะเตรียมตัวไว้แต่เนิ่น ๆ
เพราะอาชีพหลังเกษียณอายุบางอาชีพนั้น ต้องใช้เวลา
ไม่ได้เพียงแค่พูดเฉย ๆ เพราะตัว “เทอร์โบ” ซึ่งใกล้จะเกษียณอายุกับเขาเหมือนกัน ก็ได้เตรียม
ตัวไว้ก่อนแล้ว

และการเตรียมตัวของ “เทอร์โบ” นั้น ก็ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน
ดังที่ได้กล่าวตอนต้นว่า “อาชีพราชการไม่รวย แต่ก็ไม่จน”
“เทอร์โบ” จึงพอจะมีสมบัติจากการทำงานอยู่บ้าง
มีที่ดินกับเขาอยู่บ้าง อยู่ในปริมณฑลนี้แหละครับ แต่ก็มีเพียง ๒๓๐ ตารางวา
เมื่อได้ตัดสินใจว่าจะทำสวนไว้เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งไว้ออกกำลังกาย หลัง
เกษียณอายุ

เนื่องจากที่ซึ่งมีอยู่นั้น เป็นที่นา และลุ่มพอสสมควร
หากจะถมที่ เฉพาะค่าถมก็คิดแล้วเป็นเรือนแสน และก็มากกว่า ๑ แสนเสียด้วย
นึกถึงการที่เคยไปเยี่ยมชมไร่นาสวนผสม ตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แวนหนึ่งในความคิด จะใช้ทฤษฎีของพระองค์นี้แหละมาทำสวน
คิดแล้ว ไม่ได้คิดเปล่า ลงมือขุดสระในที่ที่มีอยู่ แล้วใช้ดินที่ขุดขึ้นมาถมที่ที่เหลือ
ไม่อาจทำไร่นาสวนผสมตามเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องตามแบบของพระองค์ท่านได้
เพราะต้องใช้ดินเป็นจำนวนมากเพื่อถมที่ให้เท่าถนน ดังนั้น พื้นน้ำและพื้นดินจึงอยู่ในสัดส่วน
ประมาณครึ่งต่อครึ่ง

พูดถึงครั้งน้ำก่อน เพราะง่ายดี หลังจากสูบน้ำใส่จนเต็มสระ ใส่รำข้าว ใส่ปุ๋ย เพื่อสร้างแพลงตอน
(Planton) ให้เป็นอาหารปลาพอสสมควรแก่เวลาแล้ว

ก็ปล่อยปลาลงบ่อ ประมาณ ๕,๐๐๐ ตัว

สัปดาห์หนึ่งก็ใส่แทนให้มันบ้าง ใส่เศษผักให้มันบ้าง
ตอนนี้ตัวโต พอจะจับขายได้แล้ว แต่ก็มีปัญหาว่าไม่ทราบจะจ้างใครจับ และจะไปขายที่ไหน
ท่านผู้อ่านท่านใด ทราบก็ช่วยอนุเคราะห์บอก “เทอร์โบ” ด้วย
นี่เป็นปัญหาหนึ่งที่รัฐบาล “คิดใหม่ ทำใหม่” จะช่วยแก้ปัญหา
เกษตรกรรายย่อย มีปัญญาสร้างผลผลิตแล้ว ไม่มีที่จำหน่ายหรือไม่ทราบว่าจำหน่ายที่ไหน

อีกครั้งหนึ่ง ก็เป็นพื้นดิน ซึ่งเป็นเรื่องยากและเป็นเรื่องใหญ่ เพราะต้องปลูกพืช
“เทอร์โบ” ปลูกทุกอย่าง ทั้งต้นไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว มะม่วง มะนาว มะยม ขนุน สะเดา สะตอ

และแค

ส่วนไม้ล้มลุกก็มี เช่น ผัก พริก แพง บลูเต้ ตะไคร้ ใบกระเพรา โหระพา และแมงลัก
อย่าตกใจว่ามีเนื้อที่นิดเดียว ทำไมปลูกตั้งเยอะ

เกษตรกรตัวจริงเขาสอนว่า แรก ๆ ก็ปลูกไปเยอะ ๆ ก่อน หากโตขึ้น ไม่พอใจก็ตัดทิ้งได้
การทำलयง่ายกว่าการสร้างอยู่แล้ว

แม้จะมีเนื้อที่ไม่มาก แต่เมื่อปลูกพืชลงไปแล้ว ก็ต้องดูแลรักษา
ที่สำคัญก็คือน้ำ

แม้ว่าจะมีน้ำในสระ แต่ถ้าจะให้ตักน้ำหรือวิดน้ำขึ้นมารดต้นไม้
คงต้องเริ่มทำสวนตั้งแต่เด็ก ๆ หรือหนุ่ม ๆ ละกระมัง

เริ่มต้นตอนแก่ ก็คงต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย

ก็เป็นเทคโนโลยีธรรมดา คือใช้เครื่องปั้มน้ำ

แต่เครื่องปั้มน้ำก็ต้องใช้ไฟฟ้า

ไปติดต่อการไฟฟ้านครหลวง เขาก็บริการดีนะครับ แต่เนื่องจากสวนของ “เทอร์โบ” อยู่ห่างจาก
เสาไฟฟ้าที่มีอยู่เดิม ประมาณ ๙ ต้น

ไฟฟ้าเขาจะออกค่าเสาและสายให้ไม่เกิน ๔ ต้น

ส่วนที่เหลือ “เทอร์โบ” ต้องออกค่าเสาและค่าสายไฟฟ้าเองประมาณ ๕ ต้น

อยากได้ไฟฟ้าเขานี้ครับ ก็ต้องกัดฟันออกค่าปักเสาและค่าสายไฟฟ้างดงแล้ว

ยังดีที่ยังเป็นเรือนหมื่น ไม่เหมือนเป็นเรือนแสนเหมือนชาวบ้านแถวนั้นโดนเรียกเก็บก่อน
หน้านี้

ตอนสร้างสวนใหม่ ๆ ก็สร้างกระท่อมไว้หนึ่งหลัง

เป็นกระท่อมไม้ไผ่และหลังคามุงจาก

หลังจากไปทำสวน เกือบทุกวันหยุดราชการ

ฝนตกแรง ๆ ก็เปียก ก็เลยมีความคิดจะสร้างบ้านเล็ก ๆ ชักหลัง

ทำเป็นรีสอร์ทส่วนตัวว่างั้นเถอะ

แต่ถ้ามีบ้าน ก็ต้องมีน้ำประปา

ซึ่งคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหา เพราะสวนอยู่ห่างจากท่อเมนของการประปานครหลวงเพียงประมาณ

๘๐๐ เมตร เท่านั้น

แต่เมื่อติดต่อไปที่การประปานครหลวง

คำตอบก็คือ ไม้อาจจะวางท่อไปถึงที่สวนได้

ไม่คุ้มกับการลงทุนเพราะมีบ้านอยู่ในบริเวณนั้นเพียง ๕ ครัวเรือน

ได้รับคำตอบแล้วก็สะอึกครับ

เพราะทั้งการไฟฟ้านครหลวงและการประปาส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจที่ผูกขาด

คงลืมหน้าที่หลักของรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งนี้ว่าเป็นการบริการด้านสาธารณูปโภคให้แก่ประชาชน

ไม่ใช่ทำเหมือนกับธุรกิจเอกชน ที่บริหารโดยยึดถือ “กำไร” เป็นที่ตั้ง

แต่คิดว่า หากมีคู่แข่ง ทั้งไฟฟ้าและน้ำประปาเมื่อใด

เอกชนก็คงจะลงทุน

เพราะไฟฟ้าและน้ำประปา เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ประชาชนจะตัดสินใจว่าสร้างบ้านใน

ที่ของตนเองหรือไม่

เมื่อมีน้ำประปาและไฟฟ้า ก็จะมีคนไปอยู่มากขึ้น

รายได้จากการขายผลผลิตคือไฟฟ้าและประปาก็จะมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

คงไม่คิดแบบผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งนี้หรอก

แค่ลงทุนผลิตสินค้าเท่านั้น ไม่ต้องมีฝ่ายขาย เพราะผู้ซื้อต้องง้อซื้อ

และหากอยากซื้อ ก็ต้องมาซื้อถึงที่ผลิตหรือไม่ก็ต้องหาทางนำสินค้าไปใช้เอง

ต้องปักเสา พาดสายสำหรับไฟฟ้า และต้องเสียค่าท่อประปาเอง

แต่เมื่อผู้ลงทุนไปแล้ว สมบัติเป็นของการไฟฟ้าและของการประปา

คนที่มาขอซื้อไฟฟ้าและประปาใหม่ ก็สบายไป เพราะไม่ต้องชำระเงินค่าสิ่งเหล่านี้อีก

ยุติธรรมสำหรับผู้บุกเบิกคนแรกหรือไม่

ที่จริง ไฟฟ้าและน้ำประปาเป็นสาธารณูปโภค

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตนครหลวงนั้น ทุกพื้นที่น่าจะให้บริการที่ดีแล้ว

แต่ก็ยังมีเสียงบ่นเสียงว่าทางลือต่าง ๆ อยู่โดยตลอด

ว่าในเขตนครหลวงและเขตปริมณฑล ไม่มีไฟฟ้าและประปาใช้

เพราะแนวคิดของรัฐวิสาหกิจทั้งหลายไม่ได้คิดถึง “การให้บริการ”
แม้แต่จะคิดแบบธุรกิจ คือเอากำไรมาก ๆ
และกำไรทั้งหมดก็ไม่ได้นำเข้าหลวงทั้งหมดหรอก
ก่อนจะนำเข้าหลวงนั้น ได้นำมาเป็นโบนัสให้แก่ตนเองและพนักงานก่อนแล้ว
ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง

อยากให้รัฐบาล “คิดใหม่ ทำใหม่” เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาเป็นคู่แข่งเร็ว ๆ
ถึงตอนนั้นแหละ ท่านไม่มีโอกาสผูกขาดอีก
ซึ่งอาจจะสายเกินไปแล้วก็ได้
และก็คงไม่ทำเหมือนพนักงานองค์การโทรศัพท์ที่ทำกับธนาคารหนึ่งมาแล้วนะ
ที่เรียกร้องให้พนักงานทุกคนถอนเงินจากธนาคารนั้น ไปฝากกับธนาคารอื่น
เพราะธนาคารแห่งนั้น ไม่อาจทนการรับบริการจากองค์การโทรศัพท์ได้
แต่หันไปใช้บริการของบริษัทเอกชนแทน

“เทอร์โบ” จึงอยากให้รัฐบาลเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนเข้ามาเป็นคู่แข่งในการบริการไฟฟ้า
และประปา
เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือก และได้ให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
จะได้ไม่เกิดปัญหาเช่นกรณีของ “เทอร์โบ”

ในกรณีที่ยังไม่อาจให้มีคู่แข่งเกิดขึ้นได้เร็วนัก
ก็ขอฝากรัฐบาลชุด “คิดใหม่ ทำใหม่” ด้วย
ช่วยหันนโยบายแก้รัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นสาธารณูปโภค
ให้คำนึงถึงการบริการ มากกว่าการได้กำไรที่เป็นตัวเงินมากนัก
ขอให้นักถึงว่า กำไรคือการที่ประชาชนได้รับบริการที่ดี
หวังว่าความหวังที่ฝากไว้คงไม่ลอยไปตามลม
เพราะประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกอยู่แก่ประชาชน
ไม่ใช่เฉพาะประชาชนในเขตนครหลวงหรือในเขตปริมณฑลหรอก
ประชาชนคนไทยทั่วประเทศนั่นแหละ

□□□□□

รู้จักผู้แสวง

“โครวิชัย”

คอลัมน์ **“รู้จักผู้แสวง”** ฉบับนี้ ขอเสนอคำพร้อมคำอธิบายที่เริ่มต้นด้วย “ผู้” มาเพื่อทราบและหวังว่าจะสามารถทำความเข้าใจในหลายถ้อยคำที่เคยเข้าใจไม่ถูกต้อง หรือยังไม่ทราบความหมายที่ถูกต้องชัดเจน

- **ผู้ชำนาญการพิเศษ** ผู้มีความชำนาญพิเศษในการใดๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พานิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งความเห็นของผู้นั้น อาจเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้องหรือ พิจารณาคดีอาญา ไม่ว่าผู้นั้นจะมีอาชีพในการนั้นหรือไม่ ก็ตาม
- **ผู้เชี่ยวชาญ** ผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในทางศิลปะ วิทยาศาสตร์ การฝีมือ การค้า หรือ การงานที่ทำ หรือในกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจเป็น ประโยชน์ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อความในประเด็นแห่งคดีแพ่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะ มีอาชีพในการนั้น หรือไม่ ก็ตาม
- **ผู้ดี** คนที่เกิดในตระกูลดี คนที่มีมารยาทดีงาม
- **ผู้น้อย** ผู้มีอายุน้อย คนที่อยู่ใต้บังคับบัญชา
- **ผู้รั้ง** ผู้รักษาการ
- **ผู้รับประโยชน์** บุคคลผู้พึงจะได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือรับจำนวนเงินใช้ให้ตามสัญญา
- **ผู้รับเรือน** บุคคลที่เข้าทำสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันอีกชั้นหนึ่ง
- **ผู้ลากมากดี** ผู้ดี ผู้มีสกุลสูง
- **ผู้ใหญ่ในบ้าน** ตำแหน่งผู้ปกครองท้องที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ใน เขตหมู่บ้าน
- **ผู้นุบาล** บุคคลซึ่งศาลมีคำสั่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองดูแลคนไร้ความสามารถ

ที่มา : พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕

อาหารก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์*

อน...ร้อน...ร้อน...ร้อน ร้องตะโกนออกมาดัง ๆ หวังจะคลายร้อนสักเล็กน้อยก็ยังดี ระยะเวลาอากาศร้อนมาก บางจังหวัดความร้อนสูงถึง ๔๐-๔๒ องศาเซลเซียสเลยครับ...ชายทะเลก็มีผู้หลบลมร้อนไปคลายร้อนกันมากจนทำให้ที่พักและรถราแน่นไปหมด...ขอฝนสักหน่อยคงจะคลายร้อนได้ก่อนเล่นน้ำสงกรานต์ก็ดีครับ...รัฐบาลยุคคิดใหม่ ทำใหม่ ก็ขยับตัวจนบรรดาผู้บริหารของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ปลัดกระทรวง อธิบดี และผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ ร้อน ๆ หนาว ๆ ว่าจะถึงคราวเมื่อใด เพราะมีข่าวออกมาอยู่เรื่อย ๆ ว่าจะมีการโยกย้าย...ช่วงต้นเดือนเมษายน ที่ผ่านมาก็ประกาศออกมาชุดแรกแล้วโดยโยกย้ายอธิบดีและผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน ๑๔ คน...แล้วคราวต่อไปจะเป็นใคร...เชิญติดตามครับ...คราวนี้จะขอเสนอเรื่องราวงานเท็จในรูปแบบต่าง ๆ สัก ๓-๔ เรื่อง ชัดคำสั่ง ๑ เรื่อง และไม่ทำตามระเบียบแบบธรรมเนียมอีก ๑ เรื่อง...เอาละครับลุยเข้าไปดูกันได้เลยครับ...เผื่อจะได้เป็นเครื่องเตือนใจตนเองหรือนำไปบอกเล่าให้เพื่อนฟังบ้างก็ดีครับ...

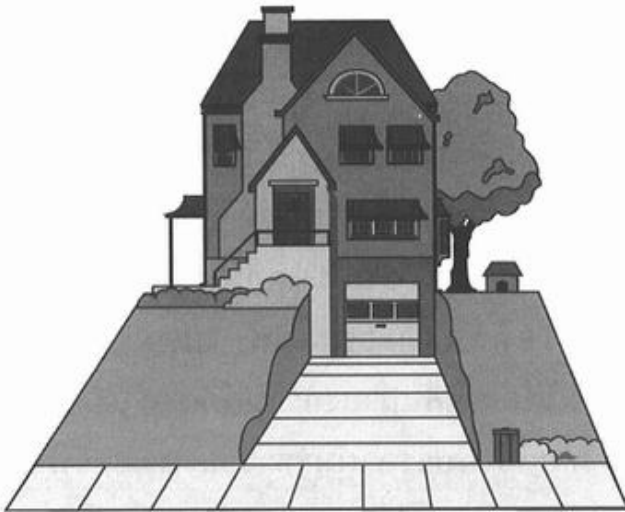
* นิตินร ๘๖ กองกฎหมายและระเบียบ สำนักงาน ก.พ.

รังวัดมั่ว

นายโกยกับพวกได้มายื่นคำขอรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยมีหลักฐาน ส.ค. ๑ ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้นายมั่วเป็นผู้ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินรายนี้ ปรากฏว่าในการรังวัดนายมั่วได้รังวัดไปตามที่นายโกยนำชี้ และตามระวางและหลักฐานในใบไต่สวนที่เจ้าของเดิมนำเดินสำรวจไว้โดยมิได้รังวัดไปตามหลักฐาน ส.ค. ๑ แต่อย่างใด ทำให้รังวัดรวมเอาที่ดินของโรงเรียนที่อยู่

ใกล้เคียงเข้าไปด้วย โดยมิได้ตรวจสอบผู้แทนของโรงเรียนว่าที่ดินที่ตั้งโรงเรียนเป็นของผู้ขอตามที่นำชี้ และตามที่ปรากฏในใบไต่สวนหรือไม่ และในการรายงานผลการรังวัด ก็รายงานว่าข้างเคียงด้านทิศเหนือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาหลงเชื่อ และออกโฉนดที่ดินให้นายโกยกับพวกไปโดยคลาดเคลื่อนทับที่ดินของโรงเรียนบางส่วน ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนพบความจริง จึงได้มีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวแล้ว การกระทำของนายมั่วเป็นความผิดฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๔๑/๒๕๓๕)...

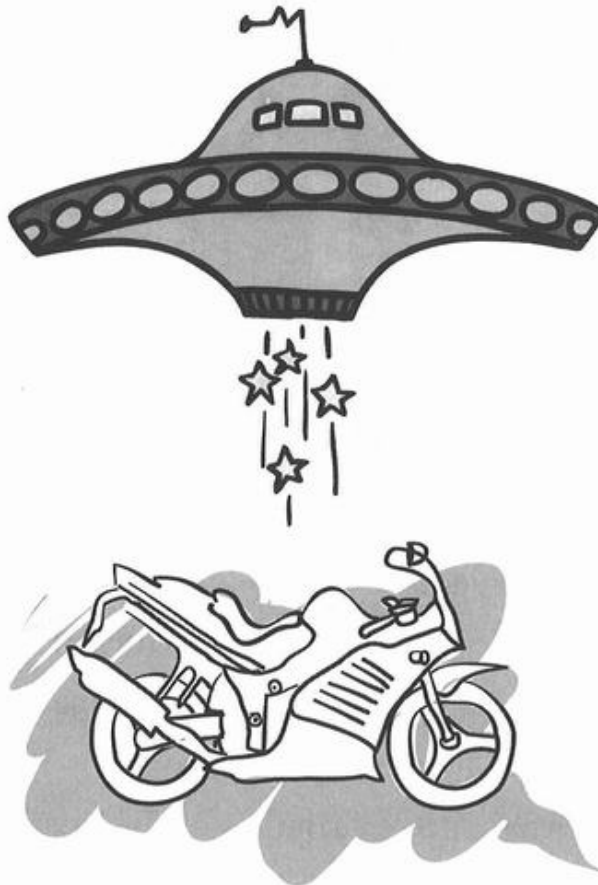
*...หลังดารังวัดเข้าไปได้อย่างไรกันนะ... ผงเข้าตาหรือครับ
อย่างนี้ต้องใช้ยาหยอดตาตราไม้เรียว คงจะดีครับ...*

รถมอเตอร์ไซด์หาย

นายสังคม ได้ซื้อรถจักรยานยนต์ของทางราชการออกไปรับประทานอาหารเช้าและทำธุระส่วนตัวนอกเวลาราชการ ปรากฏว่ามีคนร้ายได้ลักรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวไป แต่นายสังคมกลับทำรายงานต่อผู้บังคับบัญชาว่า ได้ซื้อรถจักรยานยนต์ของทางราชการออกจากบ้านพักไปติดต่อกับ

ผู้จัดการโรงหนังเพื่อฉายแผ่นสไลด์ในโรงหนัง แล้วรถจักรยานยนต์ที่จอดไว้ได้หายไป ซึ่งไม่ตรงกับความจริง และนายสังคมได้ซื้อรถจักรยานยนต์คันใหม่มาขดใช้ให้แก่ทางราชการแล้ว การกระทำของนายสังคมเป็นความผิดวินัยฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๑๖-๒๕๓๕)...

แหม...แค่ขอยืมไปรับประทานอาหารเช้าเฉยๆ ต้องซื้อรถมอเตอร์ไซด์คันใหม่ขดใช้เลยนะ...
อาหารมื้อนี้แพงจังเลยครับ...นี่ก็เป็นเรื่องตลกใจครับ...ของหลวง ต้องใช้งานหลวงครับ...

ส่งหมาย/แก้ไขรายงาน

ศาลได้ออกหมายเรียกจำเลยในคดีแพ่ง พร้อมสำเนาคำฟ้องโดยวิธีการปิดหมาย นายปลาทุได้ทำรายงานต่อศาลว่าได้ส่งหมายและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยโดยวิธีการปิดหมายแล้ว ทั้งที่ความจริงยังไม่ได้ไปส่งตามที่รายงาน แต่ได้นำหมายไปส่งภายหลังจากที่รายงานศาลแล้วหลายวัน และ

เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งว่า จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและนัดสืบพยานโจทก์ โดยศาลมีคำสั่งคำร้องของโจทก์แล้ว แต่นายปลาทุได้ปลดคำร้องของโจทก์ออกจากสำนวนของศาล พร้อมกับแก้ไขวันรายงานและวันส่งหมายในรายงานการส่งหมาย ซึ่งศาลได้มีคำสั่งในรายงานนั้นแล้ว และได้แก้ไขวันที่ตรวจรายงานการส่งหมายของรองจำศาล แก้ไขบัญชีนัดความประจำวันเฉพาะที่ลงรายการของคดีนี้จาก “นัดสืบพยานโจทก์” เป็น “นัดชี้” เพื่อให้จำเลยได้มีโอกาสยื่นคำให้การ ทำให้โจทก์คัดค้านการดำเนินการสอบสวนพิจารณาของศาล การกระทำของนายปลาทุเป็นเหตุทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และนำความเสื่อมเสียมาสู่สถาบันศาล เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๓ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ไล่ออก (๖/๒๕๓๓)

...เรื่องอย่างนี้ มีใช่เรื่องเล็ก ๆ อย่างนี้กว่า แค่ส่งหมายเรียก ไม่ขอขาดบาดตายหรอกนะ...

...เสียหายแก่ระบบศาลยุติธรรมเป็นอย่างมากเลยครับ

...กรณีนี้ไม่แน่ใจว่า ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินคดีอาญาฐานปลอมเอกสารราชการด้วยหรือไม่...

ก็ขอฝากไว้ด้วยนะครับ

เอาคืนไปไม่ทำ

นายวิทยาศาสตร์ได้รับคำสั่งจากนายสังคม ผู้อำนวยการกองให้ไปร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการชุดหนึ่งตามโครงการวิจัยที่ต่างจังหวัด แต่นายวิทยาศาสตร์ปฏิเสธไม่ยอมไปปฏิบัติงานตามที่ได้รับคำสั่ง พร้อมทั้งแสดงกิริยาอาการไม่สุภาพเรียบร้อย โดยลุกขึ้นยืนและผลุนผลันเดินออกจากห้องไป หลังจากนั้นผู้นี้ได้นำแฟ้มงานโครงการที่อยู่ในห้องทำงานของตนมาโยนลงบนโต๊ะทำงานของนายสังคม ในขณะที่กำลังนั่งทำงานอยู่ต่อหน้าเพื่อนร่วมงานคนอื่น พร้อมกับพูดว่า “เอาคืนไป ไม่ทำ” แล้วก็เดินออกจากห้องผู้อำนวยการไป การกระทำของนายวิทยาศาสตร์เป็นความ

ผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา และไม่สุภาพเรียบร้อย ตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๑๘ (มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕) โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๒๔/๒๕๓๕)

...ใจเย็น ๆ ค่อยพูดค่อยจากันก็ได้...มีความขัดข้องประการใด ก็จับเข้าคุยกันให้เข้าใจ...
หุนหันอย่างนี้ ถูกลงโทษเสียบ้าง อาจจะช่วยให้อารมณ์เย็นลงได้ครับ...

ลงชื่อแทน

นายซี่เกียจปฏิบัติงานที่ส่วนราชการแห่งหนึ่ง ไม่มาทำงานตามปกติหลายครั้ง แต่มีนายชยัน ซึ่งเป็นเพื่อนกันแอบลงลายมือชื่อแทนตามที่นายซี่เกียจขอร้อง จำนวน ๕ ครั้ง การกระทำของนายซี่เกียจเป็นความผิดวินัย ฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ ตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๑๘ (มาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕) โทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน (๖/๒๕๓๑)

...ทางราชการให้มาทำงานหวังที่จะได้ผลงานตอบแทนเงินเดือนที่จ่ายให้...
กลับเอาเปรียบราชการ ไม่มาทำงานแต่ให้คนอื่นลงชื่อแทนเช่นนี้...ควรได้รับโทษแล้ว
...แต่กรณีนี้ไม่มีข้อมูลว่าคนที่ลงชื่อแทนนั้นถูกลงโทษหรือไม่...

น้ำใจไมตรี
ที่มีต่อกัน
บอกความ
สัมพันธ์
ฉันเพื่อน
พี่น้อง

ธนาตารุงเทพ จำกัด
เพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน

กฎระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้

ธงชัย เจษภูวนิชวิน*

ขอแสดงความยินดีกับท่านสมาชิกวารสารข้าราชการที่ได้รับ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน รอบแรก (กรกฎาคม ๒๕๔๓ - มีนาคม ๒๕๔๔) ตามมติคณะ รัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔ ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ด้วย สำหรับมุมมอง ระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้ในวารสาร ข้าราชการฉบับนี้ ขอเสนอเรื่อง ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทราบและ ก่อปฏิบัติต่อไป สัก ๔ เรื่อง **เรื่องแรก** ระเบียบว่าด้วยการ รักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ **เรื่องที่สอง** การเบิก ค่ายาประเภทวิตามิน **เรื่องที่สาม** การนำเข้าพัสดุจากต่างประเทศ และการจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ และ **เรื่องที่สี่** วันหยุดชดเชยของ ทางราชการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของ ทางราชการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๖ วรโรคทำ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่ง มาตรา ๕๘ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย คณะรัฐมนตรีจึงมี มติให้วางระเบียบไว้ เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔” ซึ่งให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไป และให้นายกรัฐมนตรีรักษาการณตาม ระเบียบนี้

ในระเบียบนี้ “ข้อมูลข่าวสารลับ” หมายความว่า ข้อมูล ข่าวสารลับมาก หรือลับ ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผย และอยู่ในความครอบ ครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ การดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชน ซึ่งมีการกำหนดให้มีชั้น

* นิตกร ๗ สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

ความลับเป็น ชั้นลับ ชั้นลับมาก หรือชั้นลับที่สุด ตามระเบียบนี้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐและประโยชน์แห่งรัฐประกอบกัน

“ประโยชน์แห่งรัฐ” หมายความว่า การดำเนินงานของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องความมั่นคงของรัฐที่เกี่ยวกับการเมือง ภายในประเทศ หรือระหว่างประเทศ การป้องกัน ประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

๑. หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ หมายความว่ารวมถึงหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับราชการส่วน ภูมิภาค

๓. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายก องค์กรบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภาตำบล ประธานกรรมการบริหาร องค์กรบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา หรือ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะทำนอง เดียวกัน แล้วแต่กรณี สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น

๔. ผู้บริหารกิจการของรัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ สำหรับงานของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“การปรับชั้นความลับ” หมายความว่า การลดหรือเพิ่มขึ้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ และให้หมายความรวมถึงการยกเลิกชั้นความลับ ของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วย

องค์การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ ได้แก่ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่าย พลเรือน ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชา การทหารสูงสุด เป็นองค์การรักษาความปลอดภัย ฝ่ายทหาร

ชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ

แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ

๑. **ลับที่สุด (Top Secret)** หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับ ซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือ เพียงบางส่วน จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด

๒. **ลับมาก (Secret)** หมายความว่า ข้อมูล ข่าวสารลับ ซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบาง ส่วน จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่ง รัฐอย่างร้ายแรง

๓. **ลับ (Confidential)** หมายความว่า ข้อมูล ข่าวสารลับ ซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือ เพียงบางส่วน จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ประโยชน์แห่งรัฐ

ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับ

๑. ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับ ผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ พร้อมทั้งให้ เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูล

ข่าวสารลับนั้นด้วยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด เพราะเหตุใด ในการนี้อาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ใดบังคับบัญชา หรือให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย

๒. ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจกำหนดชั้นความลับเป็นการชั่วคราวได้ และให้รับเสนอต่อผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับ เพื่อสั่งการเกี่ยวกับการกำหนดชั้นความลับต่อไปทันที

๓. ในกรณีเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบใด เพื่อปฏิบัติเพิ่มเติมจากระเบียบนี้ก็ได้ และถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า การปฏิบัติตามระเบียบนี้ในเรื่องใด จะก่อให้เกิดความยุ่งยากโดยไม่เหมาะสม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดวิธีการรักษาความลับในเรื่องนั้นด้วยวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพเท่ากัน หรือดีกว่าแทนก็ได้

การกำหนดชั้นความลับ

๑. การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในชั้นความลับใด ให้พิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ เช่น ความสำคัญของเนื้อหา แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร วิธีการนำไปใช้ประโยชน์ จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ ผลกระทบหากมีการเปิดเผย และหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่อง หรือผู้อนุมัติ

๒. การกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับหลายชั้นในเรื่องเดียวกัน ให้กำหนดชั้นความลับเท่ากับชั้นความลับสูงสุดที่มีอยู่ในข้อมูลข่าวสารลับนั้น

๓. ในกรณีที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับต่ำ แต่จำเป็นต้องอ้างอิงข้อความจากข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่า ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาที่อ้างถึงนั้นว่า จะไม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ชั้นความลับสูงกว่ารั่วไหล

การแสดงชั้นความลับ

๑. เครื่องหมายแสดงชั้นความลับให้ใช้ตัวอักษรชั้นความลับที่ขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรธรรมดา โดยใช้สีแดงหรือสีอื่นที่สามารถมองเห็นได้เด่นชัด และชัดเจน

๒. การแสดงชั้นความลับให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นเอกสาร ให้แสดงชั้นความลับที่กลางหน้ากระดาษ ทั้งด้านบนและด้านล่างของทุกหน้าเอกสารนั้น ถ้าเอกสารเข้าปกให้แสดงไว้ด้านนอกของปกหน้าปกหลังด้วย

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นภาพถ่าย ภาพถ่าย แผนที่ แผนภูมิ แผนที่ แผนผัง และสำเนาสิ่งของดังกล่าวนี้ ให้แสดงชั้นความลับในลักษณะเดียวกับ (๑) ถ้าเอกสารนั้นม้วนหรือพับได้ ให้แสดงชั้นความลับไว้ให้ปรากฏเห็นได้ขณะที่เอกสารนั้นม้วนหรือพับอยู่ด้วย

(๓) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นงานบันทึก แถบบันทึก फिल्मบันทึกภาพทุกประเภท หรือสิ่งบันทึกที่สามารถแสดงผลหรือสื่อความหมายโดยกรรมวิธีใด ๆ ให้แสดงชั้นความลับไว้ที่ต้นและปลายม้วนฟิล์ม หรือต้นและปลายของข้อมูลข่าวสาร หรือบนวัสดุ หรือบนภาชนะที่บรรจุ ถ้าไม่สามารถแสดงชั้นความลับไว้ในที่ดังกล่าวได้ ให้เก็บในกล่องหรือหีบห่อ ซึ่งมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับนั้น

การปรับชั้นความลับ

การปรับชั้นความลับ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

๒. ในกรณีที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเห็นควรให้ปรับชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับใด ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องทำการปรับชั้นความลับ และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับการแจกจ่ายทราบ เพื่อให้มีการแก้ไขชั้นความลับโดยทั่วกันด้วย

๓. ผู้บังคับบัญชาตามสายงานมีอำนาจปรับชั้นความลับได้ เมื่อพิจารณาเห็นว่าการกำหนดชั้นความลับไม่เหมาะสม แต่ต้องแจ้งให้ผู้กำหนดชั้นความลับเดิมทราบ

๔. ถ้าสามารถกำหนดระยะเวลาในการปรับชั้นความลับล่วงหน้าได้ ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิมแสดงข้อความการปรับชั้นความลับไว้บนปกหน้าหรือหน้าแรกของข้อมูลข่าวสารแต่ละฉบับ โดยแสดงไว้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิม เพื่อให้ทราบว่าเมื่อถึงกำหนดเวลาที่ระบุไว้ล่วงหน้า นั้น จะปรับชั้นความลับได้โดยไม่ต้องยืนยันให้ทราบอีก

๕. การแก้ไขชั้นความลับ ให้ขีดฆ่าเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิม แล้วแสดงเครื่องหมายชั้นความลับที่กำหนดใหม่ (ถ้ามี) ไว้ใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมบนข้อมูลข่าวสารดังกล่าว และให้จัดแจ้งการปรับชั้นความลับนั้นไว้ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับด้วย ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดให้จัด

แจ้งการปรับชั้นความลับไว้ที่หน้าแรกของเอกสารหรือที่แสดงชั้นความลับไว้ที่ต้นและปลายม้วนฟิล์มหรือต้นและปลายของข้อมูลข่าวสารหรือบนวัสดุหรือบนภาชนะที่บรรจุ หรือกล่องหีบห่อ แล้วแต่กรณี

ส่วนข้อมูลข่าวสารลับที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผย โดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขใด ให้ถือว่าข้อมูลข่าวสารนั้นถูกยกเลิกชั้นความลับแล้ว เว้นแต่มีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับขึ้นภายในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ และแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามความเหมาะสมด้วยก็ได้ และให้ผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ของนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

๑. ดำเนินการทางทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๒. เก็บรักษาแบบเอกสารต่าง ๆ ซึ่งกรอกข้อความแล้วตามระเบียบนี้ และบรรดาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความควบคุมดูแลไว้ในที่ปลอดภัย

๓. เก็บรักษาบัญชีลายมือชื่อนายทะเบียน

ข้อมูลข่าวสารลับ และผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นประจำ

๔. ประสานงานกับผู้ควบคุมทะเบียนความไว้วางใจตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าถึงชั้นความลับตามความเหมาะสมและความรับผิดชอบ

๕. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารลับตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

๖. เมื่อผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับได้กำหนดชั้นความลับแล้ว ให้นายทะเบียนจัดแจ้งเหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ แต่ถ้าเหตุผลนั้นมีรายละเอียดมาก หรือเหตุผลนั้นบางส่วน มีชั้นความลับสูงกว่าชั้นความลับของทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ให้บันทึกเหตุผลย่อไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับนั้น และบันทึกเหตุผลละเอียด หรือเหตุผลส่วนที่มีชั้นความลับสูงกว่าดังกล่าว แยกออกมาโดยเก็บไว้ระหว่างในปกข้อมูลข่าวสารลับกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับต้องจัดให้มีทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ แยกต่างหากจากทะเบียนงานสารบรรณตามปกติของหน่วยงานของรัฐ และทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับด้วย ดังนี้

๑. ทะเบียนรับ ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียด

ของข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานได้รับไว้

๒. ทะเบียนส่ง ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารลับที่ส่งออกนอกบริเวณหน่วยงาน

๓. ทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ ใช้สำหรับบันทึกทางทะเบียนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานจัดทำขึ้นใช้งานหรือได้ส่งออกหรือได้รับมา รวมทั้งบันทึกการปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

โดยนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดแบบเอกสารตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ กำหนดแบบทะเบียนรับ ทะเบียนส่ง และทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ ไว้ท้ายประกาศนี้ ให้ใช้แบบ ทขล.๑ ทขล.๒ และ ทขล.๓ ตามลำดับ

การตรวจสอบ

๑. ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ เป็นประธานกรรมการ และเจ้าหน้าที่อื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ ทำการตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้และการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับที่มีอยู่ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอย่างน้อยทุกหกเดือน และเสนอรายงานการตรวจสอบให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และสั่งการต่อไป

๒. เมื่อสงสัยว่าบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับได้รู้หรืออาจรู้ถึงข้อมูลข่าวสารลับ หรือเมื่อสงสัยว่ามีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบสวนโดยไม่ชักช้า ซึ่งคณะกรรมการสอบสวน
ชุดนี้ต้องเป็นผู้ซึ่งมิได้เป็นคณะกรรมการตรวจสอบ
ดังกล่าว

การจัดทำ

๑. การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับในทุกขั้นตอน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพียงพอที่จำเป็นต่อภารกิจ และจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

๒. ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นเอกสาร หรือข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นจานบันทึก แถบบันทึก फिल्मบันทึกภาพทุกประเภท สิ่งบันทึกที่สามารถแสดงผลหรือสื่อความหมายโดยกรรมวิธีใด ๆ ให้แสดงชื่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าของเรื่อง เลขที่ชุดของจำนวนชุดทั้งหมด และเลขที่หน้าทของจำนวนหน้าทั้งหมดไว้ทุกหน้าของเอกสารข้อมูลข่าวสารลับหรือที่กล่องหรือหีบห่อของข้อมูลข่าวสารลับนั้น ทั้งนี้ จะแสดงชื่อหน่วยงานส่วนย่อยไว้ด้วยก็ได้

การสำเนาและการแปล

การสำเนา การแปลเอกสาร การเข้ารหัส หรือการถอดรหัสข้อมูลข่าวสารลับ ต้องบันทึกจำนวนชุด ยศ ชื่อ ตำแหน่งของผู้ดำเนินการ และชื่อหน่วยงานของรัฐที่จัดทำไว้ที่ข้อมูลข่าวสารลับฉบับต้นที่ตนครอบครอง และที่ฉบับสำเนา ฉบับคำแปล ฉบับเข้ารหัส หรือฉบับถอดรหัส แล้วแต่กรณีด้วย ซึ่งบันทึกดังกล่าว ผู้ดำเนินการจะจัดทำโดยใช้รหัสลับก็ได้

การโอน

การโอนข้อมูลข่าวสารลับระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือการโอนภายในหน่วยงานเดียวกัน ให้เจ้าหน้าที่ผู้โอนและเจ้าหน้าที่ผู้รับโอนจัดทำบันทึกการโอนและการรับโอนไว้เป็นหลักฐาน และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับจดทะเบียนการโอนข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

การส่งและการรับ

๑. การส่งข้อมูลข่าวสารลับภายในบริเวณหน่วยงานเดียวกันทุกชั้นความลับ ต้องใช้ใบปกข้อมูลข่าวสารลับปิดทับข้อมูลข่าวสารลับ

๒. การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงาน ต้องบรรจุซอง หรือภาชนะที่บ่งแสงสองชั้นอย่างมั่นคง

บนซองหรือภาชนะชั้นใน ให้เจ้าหน้าที่ระบุเลขที่หนังสือนำส่ง ชื่อหรือตำแหน่งผู้รับ และหน่วยงานผู้ส่ง พร้อมทั้งทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

บนซองหรือภาชนะชั้นนอก ให้เจ้าหน้าที่ระบุข้อความเช่นเดียวกับบนซองหรือภาชนะชั้นใน แต่ไม่ต้องมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับใดๆ

ห้ามระบุชั้นความลับและชื่อเรื่องไว้ในใบตอบรับ แต่ให้ระบุเลขที่หนังสือส่ง วัน เดือน ปี จำนวนหน้าและหมายเลขฉบับไว้ในใบตอบรับดังกล่าว และเก็บรักษาใบตอบรับนั้นไว้ จนกว่าจะได้รับคืน หรือยกเลิกชั้นความลับ หรือทำลายข้อมูลข่าวสารลับนั้น

๓. การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณ

หน่วยงานภายในประเทศ โดยเจ้าหน้าที่นำสาร ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้กระทำได้ และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงทะเบียนก่อนส่งออก ซึ่งการส่งข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าว จะจัดให้มีผู้อารักขาการนำส่งด้วยก็ได้

เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร มีหน้าที่ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสารลับ ตลอดเวลาที่นำออกนอกบริเวณหน่วยงาน และเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความดูแลให้ปลอดภัย

(๒) จัดส่งข้อมูลข่าวสารลับแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ หรือผู้ปฏิบัติการแทนไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ส่งข้อมูลข่าวสารลับนั้นแก่ผู้รับตามจำหน่าย ถ้าผู้รับตามจำหน่ายไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นำข้อมูลข่าวสารลับกลับมาเก็บรักษาที่หน่วยงานของตน และแจ้งให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ หรือในกรณีที่สถานที่นำส่งอยู่ห่างจากหน่วยงานของรัฐที่ส่ง และไม่สามารถเดินทางกลับภายในวันเดียวกันได้ ให้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย จนกว่าจะส่งมอบแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ หรือผู้รับตามจำหน่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่นำสารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้อารักขาปฏิบัติหน้าที่แทน และให้รายงานนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับทราบโดยเร็ว

๔. การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกประเทศ

ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ ว่าด้วยฉลากการทูตโดยอนุโลม หรือให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะทางการทูตถือไปด้วยตนเองก็ได้

๕. การส่งข้อมูลข่าวสารลับทั้งภายในประเทศ และส่งออกนอกประเทศ จะส่งทางโทรคมนาคมไปรษณีย์ตอบรับ หรือโดยวิธีการอื่นใดก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐก่อน และกรณีการส่งทางโทรคมนาคมให้ปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัยด้วย

๖. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สารบรรณทราบว่าข้อมูลข่าวสารลับที่รับไว้เป็นข้อมูลข่าวสารลับ ให้รับส่งข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

๗. ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ลงชื่อในใบตอบรับนั้นแก่ผู้นำส่งหรือจัดส่งใบตอบรับคืนแก่หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ส่ง และลงทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับก่อนที่จะดำเนินการอย่างอื่น

ในกรณีที่ผู้รับยังไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับต่อไปได้ ให้ผู้รับนำข้อมูลข่าวสารลับที่ได้รับ ไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยตามระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

๘. ในกรณีที่เป็นการส่งแก่ผู้รับตามจำหน่าย ให้ผู้รับตามจำหน่ายแจ้งต่อนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อให้ลงทะเบียนในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับโดยไม่ชักช้า

ใบปกข้อมูลข่าวสารลับ ตามข้อ ๑ และใบตอบรับตามข้อ ๒ ดังกล่าว นายกรัฐมนตรีได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนด

แบบเอกสารตามระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามแบบ
ใบปกข้อมูลข่าวสารลับตามชั้นความลับ และใบ
ตอบรับตามที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้แล้ว

การเก็บรักษา

การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับให้หน่วยงาน
ของรัฐเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และให้กำหนด
ระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้เป็น
การเฉพาะตามคำแนะนำขององค์การรักษาความ
ปลอดภัย

การยืม

การให้ยืมข้อมูลข่าวสารลับให้หัวหน้าหน่วย
งานของรัฐ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบ
หมายพิจารณาด้วยว่า ผู้ยืมมีหน้าที่ดำเนินการใน
เรื่องที่ยืม และสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้
หรือไม่ ถ้าเรื่องและผู้ประสงค์จะขอยืมเป็นเรื่องที่
หน่วยงานของรัฐอื่นเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่อง
การให้ยืมต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของ
เรื่องนั้นก่อน เว้นแต่ผู้ยืมจะเป็นหน่วยงาน
เจ้าของเรื่องนั่นเอง และให้นายทะเบียนข้อมูล
ข่าวสารลับทำบันทึกการยืม พร้อมทั้งจัดแจ้งการ
ยืมไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

บันทึกการยืม นายกรัฐมนตรีได้มีประกาศ
สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดแบบเอกสารตาม
ระเบียบนี้ ได้กำหนดแบบไว้ท้ายประกาศแล้ว

การทำลาย

การทำลายข้อมูลข่าวสารลับ มีขั้นตอน
ดำเนินการดังนี้

๑. ในกรณีที่มีการเก็บข้อมูลข่าวสารลับชั้น
ลับที่สุด จะเสี่ยงต่อการรั่วไหล อันจะก่อให้เกิด
อันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ หัวหน้าหน่วยงาน
ของรัฐจะพิจารณาสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้น
ลับที่สุดนั้นได้ หากพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องทำลาย

๒. หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะสั่งทำลาย
ข้อมูลข่าวสารลับนอกจากกรณีตามข้อ ๑ ได้ ต่อ
เมื่อได้ส่งข้อมูลข่าวสารลับให้ขอจดหมายแห่งชาติ
พิจารณาก่อนว่า ไม่มีคุณค่าในการเก็บรักษา

๓. ในการสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับ ให้
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการ
ทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย
นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นประธานกรรมการ
และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำลายข้อมูล
ข่าวสารลับเสร็จแล้ว ให้จัดแจ้งการทำลายไว้ใน
ทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและต้องจัดทำ
ใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับด้วย ใบรับรอง
การทำลายให้เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานไม่น้อยกว่า
หนึ่งปี

๔. ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการอาจเสนอต่อนายกรัฐมนตรี
เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของหัวหน้า
หน่วยงานของรัฐหรือกำหนดให้การใช้ดุลพินิจของ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องได้รับความเห็นชอบ
จากบุคคลใดก่อนก็ได้

ใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับ
นายกรัฐมนตรีได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง กำหนดแบบเอกสารตามระเบียบนี้ ได้
กำหนดแบบไว้ท้ายประกาศแล้ว

การปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน

ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีแผนการปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน โดยมีแผนการเคลื่อนย้าย แผนการพิทักษ์รักษา และแผนการทำลายข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อนำมาปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตามความรุนแรงของสถานการณ์

กรณีสูญหาย

ในกรณีข้อมูลข่าวสารลับสูญหาย ให้ผู้ทราบข้อเท็จจริงรายงานข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกการที่ข้อมูลข่าวสารลับสูญหายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

การเปิดเผย

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๐(๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับใด โดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขเช่นใด ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้ตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่กำหนด และในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารลับใดไม่มีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่นั้นได้รู้ หรือควรจะรู้ข้อเท็จจริงว่าข้อมูลข่าวสารลับนั้น ได้มีการกำหนดชั้นความลับไว้แล้ว

บทเฉพาะกาล

๑. ให้เอกสารลับตามชั้นความลับที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้ โดยเอกสารลับชั้นปกปิดให้ถือว่ามิมีชั้นตอนลับอยู่ในชั้นลับ นับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

แนบใบปกของเอกสารลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมด และแบบเอกสารต่าง ๆ ตามระเบียบดังกล่าว ซึ่งมีอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ให้นายทะเบียนเอกสารลับ และผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ กับเจ้าหน้าที่นำสาร และผู้อารักขานำสารที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขานำสาร ตามระเบียบนี้

๒. ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

(๑) ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้จัดทำมาแล้วเกินยี่สิบปี และมีการกำหนดชั้นความลับไว้ ถ้ามิได้มีการกำหนดชั้นความลับใหม่เป็นรายชั้น และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบถึงการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารลับต่อไป ให้ถือว่าชั้นความลับนั้น เป็นอันยกเลิก

(๒) ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและกำหนดชั้นตอนลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนจัดทำขึ้นภายในยี่สิบปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้แล้วเสร็จทั้งหมด หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดมีเหตุจำเป็น ไม่อาจจัดทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การเบิกจ่ายประเภทวิตามิน

ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค. ๐๕๒๖.๕/ว ๖๖ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่ายา กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของทางราชการ ประเภทผู้ป่วยภายนอกหรือผู้ป่วยภายในนั้น เนื่องจากมีส่วนราชการหรือว่า วิตามินซึ่งคณะกรรมการแพทย์ของสถานพยาบาลวินิจฉัยว่า ผู้ป่วยจำเป็นต้องใช้และออกหนังสือรับรองให้ สามารถนำมาเบิกจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลจากทางราชการได้หรือไม่

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ได้แจ้งเวียนตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค. ๐๕๓๐.๒/ว ๓๖ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ให้ส่วนราชการทราบ และถือปฏิบัติต่อไป ดังนี้

๑. ในหลักการ ค่ายาที่จะนำมาเบิกเป็นค่ารักษาพยาบาลได้ จะต้องเป็นยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรคโดยตรง และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยาจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๒. ในทางการแพทย์ มีการใช้วิตามินเพื่อการบำบัดรักษาโรคซึ่งวิตามินมีประเภทที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยา และประเภทที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดังนั้น วิตามินที่แพทย์เห็นว่าผู้ป่วยมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อการบำบัดรักษาโรคนั้น ให้เบิกจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลได้เฉพาะวิตามินที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยาจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเท่านั้น โดยถือปฏิบัติตามแนวทางในการเบิกจ่ายค่ายาในสถานพยาบาลของทางราชการ ตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้น
๓. ให้หัวหน้าส่วนราชการกำกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ระมัดระวัง และเข้มงวดในการตรวจสอบการเบิกจ่ายค่าวิตามินให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้มีการเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลโดยไม่มีสิทธิ
๔. ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ใดยังมีได้ยื่นขอเบิกค่ารักษาพยาบาลตามข้อ ๒ ให้ผู้มีสิทธิสามารถนำหลักฐานมายื่นขอเบิกภายในกำหนดระยะเวลา ๑ ปี นับถัดจากวันที่ปรากฏในหลักฐานการรับเงินของสถานพยาบาลได้
๕. หนังสือใดที่ขัดหรือแย้งกับหนังสือฉบับนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามหนังสือฉบับนี้แทน

การนำเข้าพัสดุจากต่างประเทศ และการจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า ภาวะเศรษฐกิจของประเทศขณะนี้ หากพิจารณาถึงดุลบัญชีเดินสะพัด พบว่า ในช่วงเดือนมกราคมเกินดุลบัญชีเดินสะพัด จำนวน ๒๙๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่ขาดดุลการค้า ๒๘๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่ขาดดุลการค้า 282 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จึงยังอยู่ในช่วงอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนหนึ่งของการขาดดุลการค้า เมื่อพิจารณาตัวเลขงบลงทุนและการใช้จ่ายของภาคราชการ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจจะมีงบลงทุนสูงมาก และส่วนใหญ่มักจะซื้อพัสดุจากต่างประเทศโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีการจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศในอัตราค่าจ้างที่สูง ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาในการขาดดุลและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ จึงขอให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้หยุดหรือชะลอการนำเข้าพัสดุที่มีมูลค่าสูงจากต่างประเทศ และให้ใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศ ในกรณีที่จำเป็นเนื่องจากเป็นพัสดุที่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี และในกรณีที่มีปัญหา ก็ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป

๒. ให้ระงับ ยกเลิกหรือชะลอการจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ โดยพยายามเปลี่ยนมาใช้ที่ปรึกษาไทยที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาแก้ไขปัญหา เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัยต่างๆ

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่และใช้งบประมาณจำนวนมาก ให้มีการทบทวนค่าใช้จ่ายหากมีปัญหาในเรื่องของกฎหมาย หรือระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุ ให้หารือไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ และได้แจ้งเวียนตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๕๑ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติต่อไป

วันหยุดชดเชยของทางราชการ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ลงมติว่า

๑. วันหยุดราชการประจำปี ซึ่งเป็นวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้คงความสำคัญไว้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๒. สำหรับกรณีหยุดชดเชยของทางราชการ นั้น โดยที่ประเทศไทยยังไม่พ้นจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐทุกคนควรต้องตระหนัก และต้องทุ่มเทการทำงาน เสียสละเพื่อประเทศชาติ การกำหนดหลักการกรณีวันหยุดชดเชยของทางราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๘ ทำให้มีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งในภาวะเช่นนี้ ทุกฝ่ายควรต้องเร่งรัดปฏิบัติงานเพื่อกอบกู้เศรษฐกิจของประเทศ จึงให้ยกเลิกหลักการวันหยุดชดเชยของทางราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๘ และให้ถือเป็นหลักการว่า กรณีวันหยุดราชการประจำปีวันใดตรงกับวันหยุดราชการประจำสัปดาห์ ให้เลื่อนวันหยุดราชการประจำปีวันนั้นไปหยุดในวันทำการถัดไป โดยให้หยุดชดเชยได้ไม่เกิน ๑ วัน ทั้งนี้ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

๓. เนื่องจากเรื่องนี้มีปัญหาที่เกี่ยวข้องประการหนึ่ง กล่าวคือ มีข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจำนวนหนึ่ง ใช้สิทธิการลา ก่อน - หลังวันหยุดราชการ - ประจำปี เพื่อให้มีวันหยุดต่อเนื่องกับวันหยุดราชการประจำสัปดาห์ด้วย ทำให้ไม่ต้องปฏิบัติราชการติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายวัน ดังนั้น จึงให้กำหนดเป็นมาตรการเพิ่มเติมให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐถือเป็นนโยบายที่จะเข้มงวดกับการลา ก่อน - หลังวันหยุดราชการประจำสัปดาห์ วันหยุดชดเชย และวันหยุดราชการประจำปี หากไม่มีเหตุผลอันสมควรไม่ให้มีการอนุญาตการลา และให้ถือว่าข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่ประสงค์จะใช้สิทธิการลาโดยไม่มีเหตุผลอันควรเป็นผู้ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ

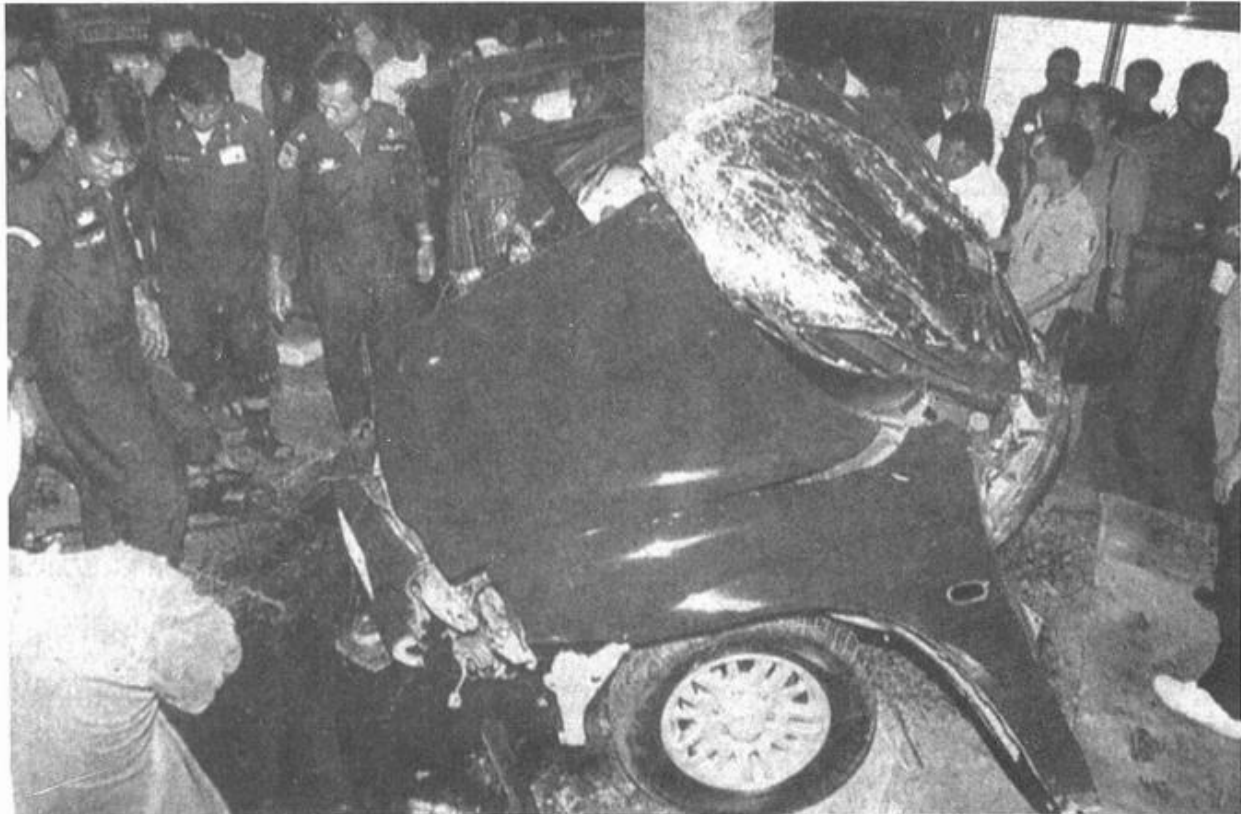
๔. สำหรับรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรที่กำกับดูแลรับไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่เกี่ยวข้องตามหลักการดังกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ได้แจ้งเวียนตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว๘๓ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

□□□□□

อุบัติเหตุ คือ เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เกิดขึ้นแบบบังเอิญติดดินใช้ ติดดินจริง ๆ ร่างกายติดดินเป็นศพเฝ้าท้องถนนมากมายร่วมพันศพ สถิติอุบัติเหตุพุ่งกระฉูดสุดขีดสุดขีดนี้เกิดขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์อันเป็นประเพณีขึ้นปีใหม่ของไทยแท้แต่โบราณสืบมาจนถึงปัจจุบันยุคไฮเทคเทคโนโลยีสารสนเทศล้ำยุคล้ำล้ำสมัย

เมื่อความเจริญทางด้านวัตถุมีขีดความสูงลิบลัว ความเจริญทางด้านจิตใจก็ลดลงสุดสุดแบบลดน้ำหนักอย่างชวบฮาบ อะไรจะเกิดขึ้นเมื่อค้นหาแก่นไม่เจอ ธรรมชาติกำลังจะถูกกลืนไปกับคลื่นยักษ์ไอ.ที. ที่ครองโลกอยู่ขณะนี้แบบหาคู่ต่อสู้ที่พอพืดพอเหวี่ยงหรือสู้กันไม่ได้เลย และนี่คือที่มาแห่งอุบัติเหตุอุกิกมหาวินาศครั้งยิ่งใหญ่ในรอบปี คนเราหากมองข้ามความถูกต้องความดีงามแม้จะป่าประกาศว่าฉันถือศีลห้ารักษาศีลแปด ก็ไม่ใช่ตัวชีวิตว่าคนนั้นจะต้องเป็นคนดีในท่ามกลางความยกย่องของคนอื่น ผิดกับคนบางคนที่ถูกมองด้วยเครื่องหมายลบว่าไม่มีศีลห้าไม่เรียกหาศีลแปด แต่ถ้าเขามองโลกมองชีวิตด้วยธรรมชาติด้วยความเป็นจริงเขาก็ย่อมมีความดีแม้เพียงกระพี้หนึ่ง เฉากเช่น กฎระเบียบ กฎหมาย ต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับวัฒนธรรมในองค์กรหรือสังคม แต่บุคคลากรกลับแหวกกฎนั้นเสียเอง ทั้งผู้ใช้กฎและผู้รักษากฎ เช่น การรณรงค์ไม่ให้ดื่มเหล้าขณะขับรถแบบเมาไม่ขับ มีการตั้งกฎ กติกามากมายเป็นสูตร ๖:๔:๔ หรือมีเครื่องวัดระดับแอลกอฮอล์ ถ้าหากผู้ใดอยู่ในขายน่าสงสัยหรือตรงเป้าหมายก็จับปรับ นับว่าเป็นการช่วยลดอุบัติเหตุภัยบนท้องถนนได้ในระดับหนึ่ง แต่พอวันเวลาผ่านไปหรือมีฤดูกาลเทศกาลรื่นเริงต่าง ๆ สิ่งที่เคยตรวจเข้มหรือเป็นปฏิบัติการขึ้นโบแดงก็ค่อย ๆ ลดลงจางลงจนถูกลืมเลือนไปในที่สุด ประชาชนทั่วไปไม่เคารพกฎ กติกา มารยาทของบ้านเมือง เสพสุขสรวลเสเฮฮาด้วยเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นานาชนิดทั้งไทยเทศ จอกแล้วจอกเล่าหลายจิบจนขาดสติสัมปชัญญะพบจุดจบด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์หลายร้อยราย ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานขับรถ พนักงานประจำรถ บขส. รถทัวร์ต่าง ๆ ที่มีกระทรวงคมนาคมกำกับดูแลตรวจสอบ ก็ขาดวินัยขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ต้องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสารตลอดจนการให้บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กลับเสพสิ่งมีนเมา เสพสิ่งเสพติด ทำให้มีอาการทางสมองแบบควบคุมอะไรไม่ได้ หลับในบ้าง ประมาทบ้าง อันเป็นเหตุพาผู้อื่นไปเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุเช่นกัน และตำรวจผู้รักษากฎหมายก็ไม่ใช่ชั้นเป็นอัน ไม่มีความคงเส้นคงวา เตียวเข้มงวดเตียวหย่อนยาน บางทีก็มีการเลือกปฏิบัติ

ไม่เป็นธรรม ไม่โปร่งใส วัตถุประสงค์สมรรถนะไม่ได้แบบว่าเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้ไม่เต็มร้อยเต็มภาคี
ที่ได้รับเป็นเงินเดือน

เหตุการณ์สยองขวัญสะเทือนใจจากอุบัติเหตุทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จึงเกิดขึ้นง่าย ๆ
และบ่อยครั้งมาก ทั้งนี้เพราะประมาทขาดสติ และการที่ไม่มีระบบควบคุมคุณภาพที่มั่นคงชัดเจนเป็น
ตัวคอยคุมพฤติกรรม เอวังจึงมีด้วยการสูญเสียชีวิตไปไม่กลับ หลับไม่ตื่น ฟันไม่มี หนีไม่พ้น ด้วย
ประการฉะนี้แล

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า
รักดีก็ขงัวรักชั่วก็ขงูเห่า
เมาแล้วขับ จึงพบกับอุบัติเหตุเหตุน้ำ!

สินเชื่อกุญแจ

อัตราดอกเบี้ยคงที่
ที่คุณไม่ควรพลาด

2 ปีแรก

ปีที่ 3 6.5%

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
ธนาคารกรุงศรีอยุธยาทุกสาขา
และฝ่ายสินเชื่อบุคคล โทร.296-4640-58
หรือส่วนบริการลูกค้าสัมพันธ์ โทร.296-3000

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
ปีกแห่งเป็นแก่นสาร บริการเป็นกันเอง

www.bay.co.th